

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

Vyhodnocení Strategického plánu sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Zaměstnanost v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/0000605.

OSTRAVA!!!

Obsah

1. Úvod	5
2. Základní informace	6
2.1 Demografie města Ostravy.....	7
3. Agentura pro sociální začleňování	10
4. Představení Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám	11
5. Spolupráce města Ostravy a ASZ	12
5.1 Přehled vyhodnocení výzvy OPZ KPSVL 26.....	12
5.2 Přehled podpořených žádostí dle obsahového zaměření:	12
5.3 Přehled vyhodnocení výzev: č. 02_15_007 - Inkluzivní vzdělávání, č. 02_16_021 Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL, č. 02_16_039 - Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL II.....	13
5.4 Přehled podpořených žádostí dle obsahového zaměření:	13
6. Vyhodnocení Strategického plánu Ostrava, 2015 - 2018	14
6.1 Fáze I. – vyhodnocení priorit definovaných v SPSZ	14
6.2 Fáze II. – tvorba stromu problémů a příčin, podíl partnerů na řešení	14
6.3 Fáze III. – vyhodnocení a doporučení.....	14
6.4 Proces Vyhodnocení SPSZ.....	15
6.5 Cíle Vyhodnocení SPSZ:	15
6.6 Kdo se na procesu podílel a jak?	15
6.7 Navrhovaná opatření.....	16
7. Tematická kapitola – Zaměstnanost	17
7.1 Analytická část.....	17
7.1.1 Jádrový problém: dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny.....	18
7.1.2 Jádrový problém: nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací.....	21
7.1.3 Jádrový problém: nízká motivace k legálnímu zaměstnávání	21
7.2 Monitoring plnění návrhové části	23
7.3 Návrh návazných opatření a aktivit.....	31
7.4 Seznam souvisejících materiálů města Ostravy	32
7.5 Přehled organizací podílejících se na Vyhodnocení SPSZ za pracovní skupinu zaměstnanost	32
8. Tematická kapitola – Bydlení	33
8.1 Analytická část.....	33

8.1.1	Jádrový problém: Zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně dostupného bydlení pro cílovou skupinu	34
8.2	Monitoring plnění návrhové části	37
8.3	Návrh návazných opatření a aktivit.....	41
8.4	Seznam souvisejících materiálů města Ostravy	42
8.5	Přehled organizací podílejících se na Vyhodnocení SPSZ za pracovní skupinu pro oblast bydlení ⁴²	
9.	Tematická kapitola – Vzdělávání	43
10.	Tematická kapitola – Prevence rizikového chování	46
10.1	Analytická část.....	46
10.2	Monitoring plnění návrhové části	50
10.3	Návrh návazných opatření a aktivit.....	55
10.4	Seznam souvisejících materiálů města Ostravy	56
10.5	Přehled organizací podílejících se na aktualizaci SPSZ za pracovní skupinu pro oblast prevence rizikového chování.....	56
11.	Tematická část - Rodina a zdraví	57
11.1	Analytická část.....	57
11.2	Monitoring plnění návrhové části	60
11.3	Návrh návazných opatření a aktivit.....	64
11.4	Seznam souvisejících materiálů města Ostravy	64
11.5	Přehled organizací podílejících se na aktualizaci SPSZ za Pracovní skupinu pro oblast Rodina a zdraví	65
12.	Tematická oblast – komunitní práce.....	66
12.1	Analytická část.....	67
12.1.1	Jádrový problém	67
12.1.2	Příčiny problému	68
12.1.3	Jaké změny jsou v důsledku realizace komunitní práce očekávány	69
12.1.4	Cílová skupina komunitní práce	70
12.2	Monitoring plnění návrhové části	72
12.3	Návrh návazných opatření a aktivit.....	74
12.4	Seznam souvisejících materiálů města Ostravy	76
12.5	Přehled organizací podílejících se na Vyhodnocení SPSZ	76
	(prozatím probíhalo v rámci pracovní skupiny pro oblast bydlení).....	76
13.	Aktivity spolupráce ASZ a SMO	77

14. Použité zkratky.....	78
15. Seznam tabulek.....	79
16. Seznam grafů	80
17. Přílohy	81

Úvodní slovo

Vážení radní, vážení zastupitelé, vážení přátelé,

během uplynulých čtyř let statutární město Ostrava spolupracovalo s Agenturou pro sociální začleňování na řešení sociálního vyloučení v Ostravě. Spolupráce započala v roce 2015, kdy byl orgány města schválen Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018. V rámci strategického plánu byly stanoveny priority v jednotlivých oblastech – bydlení, rodina a zdraví, prevence rizikového chování, zaměstnanost a vzdělávání. K jejich naplňování byly mimo jiné čerpány finanční prostředky z Evropských strukturálních a investičních fondů.

V průběhu tří let začalo být realizováno celkem 24 projektů z Operačního programu Zaměstnanost a další 4 projekty z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání v celkové alokaci 233 mil. Kč. Velkým úspěchem je založení sociální podniku Melivita, s.r.o. zaměstnávajícího osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách, který je jedním ze dvou úspěšných sociálních podniků v Moravskoslezském kraji v dané projektové výzvě. Město Ostrava samo realizuje několik městských projektů. V oblasti sociálního bydlení a rodinné politiky vznikly důležité koncepční dokumenty s celoměstským dopadem. Úspěšně jsou realizovány i projekty v oblasti školství a prevence kriminality. Těší mě, že projekt „Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava“ byl oceněn Evropskou unií a stal se jedním z finalistů prestižního ocenění RegioStars 2018, soutěže o nejlepší evropský projekt.

Nyní Vám překládáme Vyhodnocení Strategického plánu sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018, které reflektuje aktuální stav v Ostravě a dopady jednotlivých aktivit spolupráce města, Agentury a lokálních partnerů. V předloženém dokumentu najdete historii průběhu spolupráce Ostravy a Agentury, informace o metodách použitých při vyhodnocování strategického plánu i shrnutí možností, kam dále řešení sociálního začleňování směřovat. Součástí vyhodnocení je i Situační analýza Ostrava a Průběžná zpráva o naplňování strategického plánu prostřednictvím realizovaných projektů.

Dopady v jednotlivých oblastech budou znatelné v delším časovém období, přesto věřím, že započaté změny mají pozitivní dopad na celkový obraz města a život jeho obyvatel.

Mgr. Michal Mariánek
náměstek primátora statutárního města Ostravy

1. Úvod

Předkládaný dokument shrnuje změny ve Strategickém plánu sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018 (dále jen SPSZ). Dokument Vyhodnocení Strategického plánu pro sociální začleňování Ostrava, 2015 - 2018 (dále jen Vyhodnocení SPSZ) je složen ze základní popisné části, která popisuje změny v jednotlivých tematických kapitolách revidovaného SPSZ, ke kterým v průběhu uvedených třech let došlo. Současně jsou zde uvedeny návrhy na další opatření, která navrhuje jak členové pracovních skupin podílejících se na vyhodnocení, tak Agentura pro sociální začleňování. Výstupy z uvedených pracovních skupin mohou sloužit jako podklad pro další řešení sociálního začleňování na území města Ostravy.

Důležitými přílohami předkládaného materiálu jsou Průběžná zpráva z monitoringu naplňování SPSZ Ostrava 2015 - 2018 prostřednictvím realizovaných projektů (dále jen Průběžná zpráva) a Situační analýza Ostrava. Záměrem Monitoringu realizovaných projektů je poskytnout reflexi aktuálního stavu naplňování SPSZ a dopadů aktivit, které slouží k naplnění jednotlivých priorit strategického dokumentu. Mimo to je snahou identifikovat a kvantifikovat změny v situaci osob, které byly dosahovány prostřednictvím aktivit jednotlivých realizátorů projektů.

Situační analýza města Ostravy mapuje situaci sociálního vyloučení na území města Ostravy k červnu 2018. Zaměřuje se na konkrétní vyloučené lokality a jejich parametry. Zároveň přibližuje jednotlivé vnější a vnitřní faktory, které vedou k vyloučení jednotlivých lokalit.

2. Základní informace

Cíle SPSZ byly zaměřeny na podporu konkrétních rodin a jednotlivců. V průběhu hodnoceného období se potvrzuje potřeba rozšíření podpory i na úroveň komunit a sousedství – ke koncepčním snahám o proměnu celého prostředí a k vytvoření pevných mechanismů spolupráce mezi jednotlivými aktéry na všech úrovních – systematicky se systemickými účinky.

Problém sociálního vyloučení na sebe v Ostravě bere řadu podob – jednou z nich je existence sociálně vyloučených lokalit – oblastí s vysokou kumulací sociálních problémů a sociálně patologických jevů, které je třeba řešit systematicky – na všech úrovních (jednotlivců, rodin, komunit a institucí) se systemickými účinky. Statutární město Ostrava, ve kterém žije 292 883 obyvatel, je členěno do 23 městských obvodů. V devíti z nich byly identifikovány sociálně vyloučené lokality (SVL) nebo ubytovny a hotelové domy, případně obojí. Jedná se o městské obvody Mariánské Hory a Hulváky, Martinov, Moravskou Ostravu a Přívoz, Ostravu-Jih, Porubu, Radvanice a Bartovice, Slezskou Ostravu, Svinov a Vítkovice. Celkem bylo popsáno 15 lokalit, v nichž žije cca 6 150 obyvatel. Podoba lokalit značně variuje. Jedním ze základních dělicích kritérií je velikost, resp. počet obyvatel, ty nejmenší představují jeden dům a čítají méně než sto obyvatel, ty největší tvoří seskupení několika ulic, kde žije několik set osob. Stav nemovitostí je od chátrajících objektů, do nichž se neinvestuje a lokalita tak chátrá (bývá s tím spojen postupný úbytek obyvatel – např. lokality Lipina či Zadní Hrušov), až po lokality, v nichž došlo k rekonstrukci a opravám, obyvatelé tak mají k dispozici kvalitativně vyšší standard bydlení (např. ul. Sirotčí a Zengrova, Kunčičky – ul. Lihovarská, Nadační, Pstruží, Výhradní). Výrazným rozlišujícím prvkem je také prostorová odloučenost. Některé lokality nejsou prostorově vyloučeny, jsou součástí bytové zástavby, služby a občanská vybavenost jsou dostupné. Protipólem jsou lokality, kde je výrazná prostorová odloučenost a uzavřenost, případně tu najdeme výrazné prvky tvořící bariéru mezi lokalitou a ostatní zástavbou – např. koleje, komunikace. Zdejší obyvatelé nemají dostupné služby ani občanskou vybavenost, je zde zhoršená dostupnost spojů MHD. Lokalitami, v nichž je patrná a citelná nepřítomnost služeb a občanské vybavenosti, jsou např. Zárubek či Bedřiška. Ztížená dostupnost spoji MHD je v některých časech např. v Kunčičkách či Zadním Hrušově. V lokalitách je řídká síť občanské vybavenosti, jsou zde služebny Městské policie, herny. Mateřské a základní školy jsou segregované, působí zde poskytovatelé sociálních služeb, kteří kromě sociální práce poskytují náhradu za nedostatek běžných veřejných služeb (knihovny, poradny, kluby, hřiště, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež aj.). V Ostravě jsou i lokality, které podle všeobecného úzu jako sociálně vyloučené neoznačujeme, avšak v důsledku úbytku obyvatel ve městě, neinvestování do bytového fondu, postupného stahování se služeb, dochází k pozvolnému chátrání, deprivaci celé lokality. Může jít o jednotlivé opuštěné a rozpadající se domy či místa, která mají prozatím obyvatel dostatek, ale dochází u nich ke kumulaci rizikových faktorů – dlouhodobá nezaměstnanost, zadluženost, obyvatelé jsou cíleně sestěhováváni, v lokalitě přibývá zastaváren a celková situace se může nadále zhoršovat. Důležitým faktorem, který znepréhledňuje situaci ve městě, je časté stěhování chudých obyvatel mezi lokalitami.

K pochopení transformací jednotlivých lokalit, jichž se materiál dotýká, je důležité porozumět i změnám v celkové demografii města. Veškeré podklady v této informační části vycházejí z Přílohy č. 2 Situační analýza Ostrava, která je přílohou Vyhodnocení SPSZ.

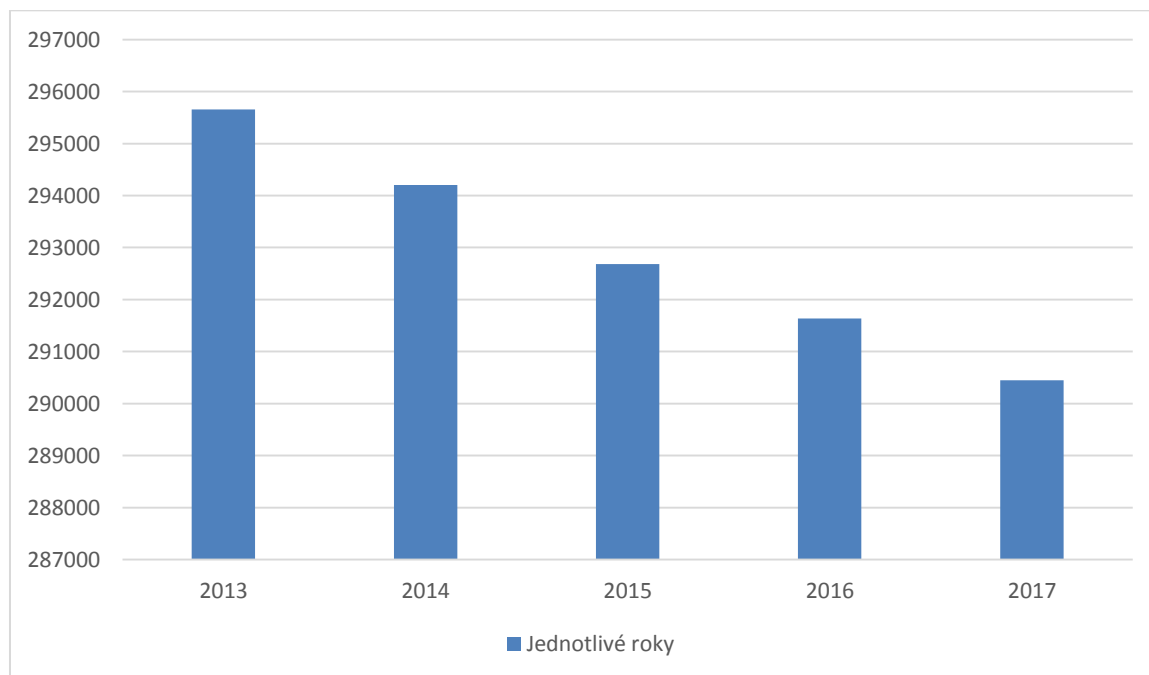
2.1 Demografie města Ostravy¹

Tabulka č. 1: Vývoj počtu obyvatel na území města Ostravy

	Počet obyvatel k 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Počet obyvatel k 31.12.
2013	297 421	2 951	3 315	4 122	5 526	- 364	- 1 404	- 1 768	295 653
2014	295 653	2 957	3 313	4 388	5 485	- 356	- 1 097	- 1 453	294 200
2015	294 200	3 004	3 488	4 562	5 597	- 484	- 1 035	- 1 519	292 681
2016	292 681	3 019	3 374	4 966	5 658	- 355	- 692	- 1 047	291 634
2017	291 634	2 970	3 491	4 803	5 466	- 521	- 663	- 1 184	290 450

Následující graf ukazuje zásadní změny v celkovém počtu obyvatel Ostravy mezi lety 2013 až 2017.

Graf č. 1: Celkové počty obyvatel Ostravy vždy k 31.12. daného roku

Následující tabulka rozděluje obyvatelstvo Ostravy do věkových skupin dle metodiky ČSÚ a porovnává vývoj mezi lety 2013 až 2017.² Data se vztahují vždy k 31. 12. daného roku.

¹ Situační analýza Ostrava, červen 2018

² <https://www.czso.cz/csu/xt/vekove-slozeni-obyvatelstva-v-obcich-moravskoslezskeho-kraje>

Pro zjednodušení a lepší interpretaci je níže uvedena tabulka, která využívá pouze tři základní demografické kategorie:

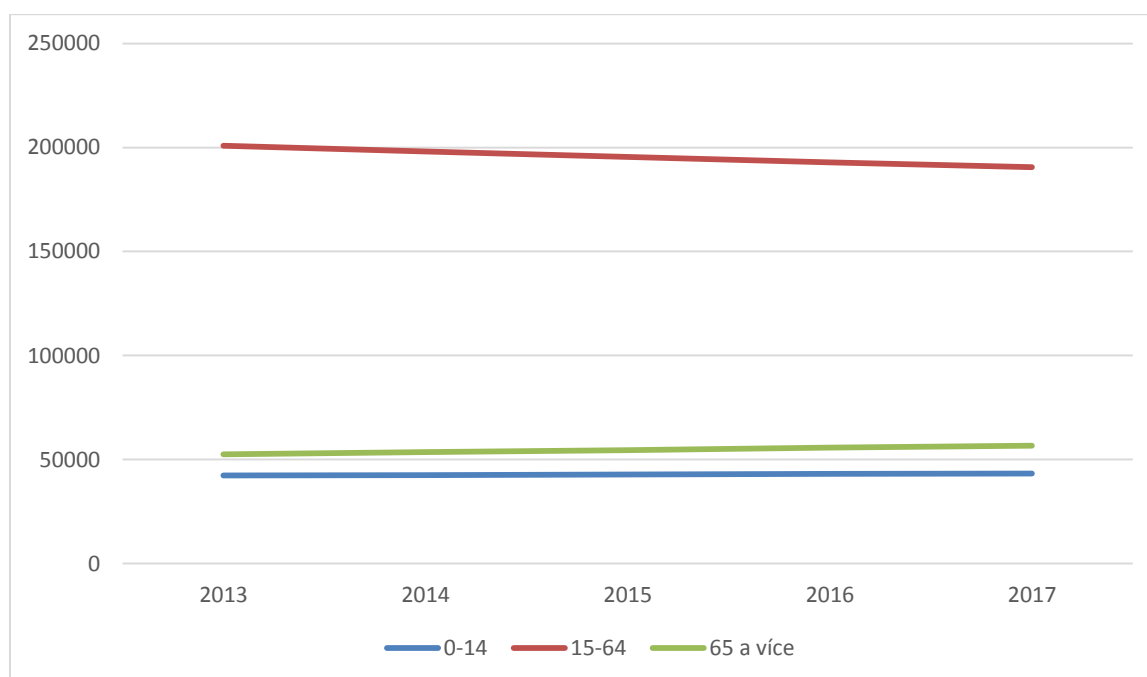
- předproduktivní složka obyvatelstva, 0-14 let
- produktivní složka obyvatelstva, 15-64 let
- postproduktivní složka obyvatelstva, 65 a více let

Tabulka č. 2: Struktura obyvatel na území města Ostravy podle jejich věku

		2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel (celkem)		295 653	294 200	292 681	291 634	290 450
Počty obyvatel dle věkových kategorií	0-14	42 370	42 562	42 738	43 077	43 317
	15-64	200 860	198 130	195 429	192 815	190 484
	65 a více	52 423	53 508	54 514	55 742	56 649
Průměrný věk za celkový počet obyvatel		41,8	42,1	42,2	42,4	42,6

Interpretace tabulky se nachází pod následujícím grafem, který znázorňuje data o vývoji obyvatelstva ve třech hlavních demografických skupinách.

Graf č. 2: Vývoj počtu obyvatel ve třech hlavních věkových skupinách

Počet obyvatel města Ostravy ve věku mezi 0 až 14 lety ve sledovaném období mírně vzrostl. Kategorie obyvatelstva ve věku 65 let a více se také v průběhu let zvyšovala. U hlavní věkové kategorie 15 až 64 je vidět úbytek, který v mezidobí 2013 až 2017 činil téměř 10 376 osob. Přírůstek osob za stejné období ve věkové kategorii 0 až 14 let činil 947 osob, zatímco přírůstek v kategorii 65 a více činil 4 226.

Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2017 vypracovaná Krajským úřadem MSK uvádí³ kvalifikované odhady, podle kterých na území města Ostravy žije okolo 20 000 Romů⁴. Analýza vypracovaná jako příloha SPSZ odhadovala počet Romů v Ostravě na 30 000 osob. Ze zřejmých důvodů nelze uvést přesnější čísla a rovněž nelze ani tyto odhady považovat z mnoha důvodů za zcela přesné, stanovení proběhlo na základě kvalifikovaného odhadu.

Z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 vyplývá, že se k romské národnosti v Ostravě přihlásilo celkem 283 osob⁵.

³ Využitá data se odvíjejí z výsledků studií provedených ve sledovaném období na území kraje a relevantních dat získaných od jiných odborů krajského úřadu, obecních úřadů a dalších institucí spolupracujících při řešení romských záležitostí, doplněných o kvalifikované odhady romských koordinátorů, vycházejících z praxe a detailní znalosti terénu.

⁴ Jde o odhad celkového počtu všech Romů na území Ostravy. Z tohoto počtu žije podle stejného zdroje odhadem cca 6200 Romů v podmínkách sociálního vyloučení.

⁵ Počty osob hlásících se k romské etnicitě jsou tradičně nízké, na čemž se může podílet několik důvodů - může jít o setrvačnost z období socialismu, kdy Romové nebyli vnímáni jako svébytné etnikum, nebo o zaměnitelnost kategorií národnosti (Čech) a etnicity (Rom). Svůj podíl na tom může mít i stereotypně negativní vnímání Romů většinovou společností a deklarativní potřeba o integraci.

3. Agentura pro sociální začleňování

Agentura pro sociální začleňování funguje od roku 2008 a je jedním z odborů **Sekce pro lidská práva** Úřadu vlády ČR. Zajišťuje podporu obcím v procesu sociální integrace tím, že jim pomáhá při mapování a detailním poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na postupy těchto procesů. Posláním Agentury je propojovat klíčové aktéry na místní úrovni tak, aby spolupracovali při sociálním začleňování. Podporuje nadresortní přístup a propojování působení veřejné správy a neziskového sektoru. V současné chvíli Agentura pro sociální začleňování (ASZ) spolupracuje s více než 100 obcemi z celé České republiky.

Ředitelem Agentury je David Beňák.

Více informací o ASZ je k dispozici na webových stránkách: <http://www.socialni-zaclenovani.cz>.

4. Představení Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám

Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (dále KPSVL) je nástrojem pomoci městům a obcím při sociálním začleňování sociálně vyloučených obyvatel z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů (dále ESIF) za místní podpory ASZ.

KPSVL vychází z dosavadní praxe ASZ ze spolupráce s obcemi. ASZ postupuje podle prověřené metodiky, tedy od analýzy situace a sestavení lokálního partnerství (obec – úřady – NNO – školy a školská zařízení – policie – zaměstnavatelé – veřejnost, včetně obyvatel ohrožených vyloučením či sociálně vyloučených, případně další relevantní aktéři) přes sestavení Strategického plánu sociálního začleňování (dále „SPSZ“) k jeho naplňování a vyhodnocování, vč. revize plánu pro další období. Spolupráce obce a ASZ trvá zpravidla tři roky, u větších územních celků (krajských měst nebo spolku obcí) může spolupráce trvat i déle. Vedle podpory rozvoje samotných veřejných (vzdělávacích, sociálních, zaměstnanostních, bytových a bezpečnostních) politik v obci se ASZ soustředí na efektivní využívání prostředků strukturálních fondů a poskytuje obcím a ostatním partnerům rozsáhlý servis ke zpracování, realizaci a zajištění udržitelnosti relevantních aktivit a výsledků.

Cílem KPSVL je zajištění adresnosti, koordinace, konzistence a synergie sady místních opatření sociální integrace založených na lokálních potřebách, která budou realizována prostřednictvím specifického mechanismu financování z prostředků ESIF. Základním východiskem KPSVL na úrovni konkrétní obce je SPSZ. Území SPSZ je v základě charakterizováno katastrálním územím obce, s nímž bylo podepsáno memorandum o spolupráci. Pro investiční aktivity (IROP) je omezeno pouze na toto katastrální území. Strategický plán sociálního začleňování a jeho aktualizace jsou jedny z výstupů činnosti práce při naplňování KPSVL. Tohoto výstupu bylo dosaženo prostřednictvím aktivní spolupráce města Ostravy, ASZ a dalších důležitých lokálních aktérů.

5. Spolupráce města Ostravy a ASZ

Město spolupracuje s ASZ od roku 2014. Na jaře 2015 obnovilo spolupráci v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám a následně v červnu roku 2015 vstoupilo do tzv. 1. vlny spolupráce s ASZ. Tento akt byl stvrzen uzavřením Memoranda o spolupráci, které značí oficiální začátek spolupráce. Výsledkem první etapy této spolupráce byl Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018. Následně se lokální partneři připravovali na projektové výzvy, které jim v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám umožňovaly čerpat finanční zdroje z příslušných operačních programů fondů Evropské unie⁶.

Po 3 leté intenzivní spolupráci ASZ a města Ostravy je na tomto území realizováno 24 projektů v rámci OPZ KPSVL a 4 projekty v rámci OP VVV. Bližší informace o jednotlivých projektech je uvedena v Monitoringu realizovaných projektů, který je přílohou č. 1 Vyhodnocení SPSZ.

5.1 Přehled vyhodnocení výzvy OPZ KPSVL 26

Tabulka č. 3: Vyhodnocení výzvy OPZ KPSVL 26

Alokace pro město Ostravu (v Kč)	Počet žádostí	Celkový finanční objem předložených žádostí o podporu (v Kč)	Počet žádostí o podporu, které splnily podmínky věcného hodnocení ⁷	Počet realizovaných projektů ⁸	Celková alokace u realizovaných projektů (v Kč)
197 100	34	182 815 501,58	25	24	129 088 173

5.2 Přehled podpořených žádostí dle obsahového zaměření:

Tabulka č. 4: Počet podpořených žádostí v OPZ KPSVL 26

Podpořené žádosti dle obsahového zaměření	Sociální služby	Sociální podnikání	APK	Bydlení	Komunitní sociální práce	Ostatní
Ostrava	5	1	1	4	2 ⁹	12

⁶ Konkrétně se jednalo o výzvu č.26 Operačního programu zaměstnanost (dále jako OPZ)

⁷ Uvedte včetně žádostí o podporu, které splnily podmínky věcného hodnocení s výhradou.

⁸ 1 žadatel odstoupil od podpořeného projektu

⁹ 1 žadatel odstoupil od podpořeného projektu

5.3 Přehled vyhodnocení výzev: č. 02_15_007 - Inkluzivní vzdělávání, č. 02_16_021 Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL, č. 02_16_039 - Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL II

Tabulka č. 5: Počet podpořených žádostí výzev zaměřených na inkluzivní vzdělávání

Alokace pro město Ostravu* (v Kč)	Počet žádostí	Celkový finanční objem předložených žádostí o podporu (v Kč)	Poskytnutá dotace (v Kč)	Počet realizovaných projektů	Celková alokace u realizovaných projektů (v Kč)
329 500 000	5	115 894 417,19	104 058 563,11	4	104 058 563,11

* předpokládané finanční nároky opatření na OP VVV (plánovaná částka v SPSZ a aktualizovaná z MPI)

5.4 Přehled podpořených žádostí dle obsahového zaměření:

Tabulka č. 6: Počet podpořených žádostí dle jejich obsahu

Název projektu v žádosti o podporu	Předpokládaná požadovaná částka dotace (v Kč)	Žadatel (organizace předkládající žádost)	Poskytnutá dotace (v Kč)	Datum ukončení realizace projektu
Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava I.	78 540 044,80	statutární město Ostrava	67 130 044,20	31.07.2019
Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava II.	15 833 954,73	statutární město Ostrava	15 579 891,03	31.08.2020
Vzdělání základ života	16 695 160,13	Vzájemné soužití o.p.s.	16 660 191,13	31.07.2019
SPOLU 2	4 688 436,75	Společně – Jekhetane, o.p.s.	4 688 436,75	31.08.2021

Pozn.: Ve statutárním městě Ostrava jsou za podpory ASZ realizovány celkem 4 projekty Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, z výzev Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL a SVL č. 007, 021, 039.

6. Vyhodnocení Strategického plánu Ostrava, 2015 - 2018

Řešené tematické oblasti uvedené ve Vyhodnocení SPSZ byly zpracovány zástupci ASZ, kteří vedli příslušné pracovní skupiny. Z logického důvodu jsou tím pádem zachovány v maximální míře všechny specifické formulace respektující zaměření jednotlivých pracovních skupin a tematických oblastí. Vyhodnocení SPSZ probíhalo v několika fázích.

6.1 Fáze I. – vyhodnocení priorit definovaných v SPSZ

V prvním pololetí 2018 se scházely pracovní skupiny, které kopírovaly jednotlivé oblasti SPSZ. Zástupci těchto skupin byli zpravidla totožní s členy pracovních skupin, kteří se podíleli na definování priorit a tvorbě SPSZ. Mezi zástupci byli jak členové NNO, zástupci ÚMOB, tak zástupci MMO. Cílem těchto pracovních skupin byla verifikace opatření, která byla definována v SPSZ. V případě, že některá opatření již nebyla aktuální, bylo to zaneseno do výstupu stejně, jako případné nové priority, které členové pracovních skupin definovali.

Uchopení popisu a výstupů pracovních skupin je uvedeno v jednotlivých oblastech níže. Jedná se o oblasti: Bydlení, Prevence rizikového chování, Rodina a zdraví, Zaměstnanost, Vzdělávání. Nově byly oblasti rozšířeny o oblast Komunitní práce, jejíž uchopení je popsáno v příslušné kapitole.

Na vyhodnocení priorit definovaných ve Vyhodnocení SPSZ se podíleli někteří členové Lokálního partnerství Ostrava, kteří se aktivně zapojili do tvorby SPSZ. Nicméně všichni partneři, kteří byli předkladatelé vyvolaných projektů, se podíleli na Průběžné zprávě, příloze č. 1 Vyhodnocení SPSZ. Seznam členů, kteří se na Vyhodnocení SPSZ podíleli, je uveden vždy v závěru dané kapitoly.

6.2 Fáze II. – tvorba stromu problémů a příčin, podíl partnerů na řešení

Na fázi 1, která byla uchopena jednáním pracovních skupin, navazovala samostatná práce partnerů korespondenční formou, kdy partneři doplňovali jednotlivá opatření a sdělení, zda jejich činnosti reagují na definované problémy. Tento úkon byl nezbytný z toho důvodu, aby bylo zřejmé, zda reálné aktivity partnerů reagují i na nové priority, nebo zdali působí pouze v poli striktně definovaných priorit SPSZ.

6.3 Fáze III. – vyhodnocení a doporučení

Třetí fáze opírající se zejména o návazná doporučení vycházela jak z informací zaznamenaných v rámci pracovních skupin, tak z doporučení ASZ, reagujících na definované problémy. Veškerá doporučení jsou dále zaznamenána v rámci jednotlivých oblastí níže.

6.4 Proces Vyhodnocení SPSZ

Vyhodnocení SPSZ probíhalo od března do konce července 2018. V rámci pracovních skupin byla využita metoda logického rámce (metoda stromu) – která reagovala na data získaná ze SPSZ a aktualizovala je. Kvalitativní část analýzy problémů a jejich příčin probíhala na výše uvedených pracovních skupinách. Výstupem byl Strom problémů a jejich příčin s ohledem na tematické priority z návrhové části SPSZ. Nově byla i konkrétně definovaná cílová skupina pro jednotlivé oblasti. Jednotlivé Stromy problémů a příčin jsou samostatnými přílohami předkládaného dokumentu.

Pro celý proces bylo klíčové aktivní zapojení všech lokálních partnerů. I přes nižší účast všech zainteresovaných byl vytvořen Strom problémů a příčin, tedy podrobná analýza důvodů sociálního vyloučení pro danou oblast. Na tyto problémy a příčiny reaguje spousta aktivit poskytovaných partnery z lokalit. Zároveň je však zřejmé, že některé problémy a jejich příčiny zůstávají nepokryty a v tomto případě je možné hledat možnost řešení v navržených opatřeních.

6.5 Cíle Vyhodnocení SPSZ:

Cílem Vyhodnocení SPSZ byla verifikace cílových skupin pro jednotlivé oblasti, definice problémů a příčin aktuálních pro město Ostravu z hlediska cílových skupin, lokálního hlediska, hlediska spolupracujících aktérů a systému. Podrobně jsme zhodnotili, kteří aktéři na definované problémy reagují a jaké nástroje sociálního začleňování k řešení využívají. Následně se vykrystalizovaly ty problémy, které nejsou nijak řešeny a lokální aktéři jim přiřkládají důležitost. Poté jsme zpracovali všechny získané poznatky, a ty využili do Vyhodnocení SPSZ, a to především inovativní přístupy, návrhy na nová opatření, která reagují nejen na stanovené problémy, ale také mohou být podpůrnými prostředky pro následující období implementace SPSZ.

Cílem je zároveň seznámení s Monitoringem realizovaných projektů v rámci KPSVL, popsanych v příloze č. 1 tohoto dokumentu. Tento monitoring bude probíhat i nadále v ročních intervalech, s datem předložení vždy v únoru následujícího roku. Nejbližší termín dalšího výstupu tedy připadá na únor 2019.

6.6 Kdo se na procesu podílel a jak?

Hlavní roli na vytvoření předkládaného Vyhodnocení SPSZ má město Ostrava, jakožto nositel strategie a stěžejní hybatel celého procesu. Dále ASZ, která měla v procesu roli průvodce, poradce a podpory místních aktérů. Lokální partneři, jakožto expertní znalci prostředí a cílové skupiny potýkající se s aspekty sociálního vyloučení, zprostředkovali svůj pohled a reflektovali fungující praxi. Na Vyhodnocení SPSZ se aktivně podíleli lokální partneři včetně zástupců města Ostravy, sociálního pracovníka pro sociální začleňování, garantů jednotlivých témat a jejich dalších kolegů z řad zástupců městských obvodů a neziskového sektoru.

6.7 Navrhovaná opatření

Veškerá navrhovaná opatření reagují na definované problémy a na vzniklá „bílá místa“ v opatřeních definovaných partnery v pracovních skupinách. Zároveň opatření vycházejí z možností ASZ, jako průvodce a následně garanta procesu jejich naplnění.

Tabulka č. 7: Navrhovaná opatření ASZ

Název opatření/aktivity	Odůvodnění	Termín	Garant/podílejší subjekty
Komunikační plán	Základní rámec komunikační strategie v oblasti sociálního začleňování na území města Ostravy	2019	ASZ/SMO/NNO
Tématické výzkumy	Každá obec, která je ve spolupráci s ASZ má možnost využití tématických výzkumů. SMO zatím tuto možnost nevyužilo	2019	ASZ/SMO
Využití výzev operačních programů	ASZ i nadále poskytuje projektové poradenství všem subjektům na území SMO, jejichž aktivity směřují na řešení SVL	Do konce spolupráce se SMO	ASZ
Vznik dluhové platformy	Pravidelný tematický okruh zaměřený na dluhovou problematiku prostupuje všemi pracovními skupinami a není řešen komplexně.	2019	ASZ/SMO/NNO
Vznik platformy pro zaměstnanost	Pravidelný tematický okruh členů pracovních skupin se zaměstnavateli na území města Ostravy, který nyní chybí.	2019	ASZ/SMO/NNO
Vznik návazného plánu sociálního začleňování	Navazující koncepční materiál opírající se o nastavené procesy zaměřený na koordinaci a hodnocení realizovaných činností.	2019	ASZ/SMO/NNO

V konkrétní rovině jsou navrhovaná opatření uvedena vždy v návrhové části jednotlivých řešených oblastí.

7. Tematická kapitola – Zaměstnanost

7.1 Analytická část

Analytická část sestává z kombinace dvou typů dat. Data kvantitativní části obsahují zejména aktualizované údaje o vývoji počtu uchazečů o zaměstnání na území města Ostravy v evidenci ÚP od roku 2015 do roku 2017. Vývoj ukazuje postupný pokles míry nezaměstnanosti v Ostravě, kdy během sledovaného období v evidenci ÚP ubylo celkem 6 179 uchazečů.¹⁰

Tabulka č. 8: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání

	Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP ČR celkem	Dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP ČR	Podíl uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR na obyvatele Ostravy
31. 12. 2015	20 662	19 828	10,01 %
31. 12. 2016	18 626	17 328	8,87 %
31. 12. 2017	14 483	13 208	6,85 %

Zdroj: *Situační analýza Ostrava - analýza sociálního vyloučení na území města, Agentura pro sociální začleňování, 2018.*

Situační analýza zaznamenává další pokles míry nezaměstnanosti k 30.06.2018, kdy podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu Ostravy činil 5,87 %, v evidenci ÚP ČR bylo 11 174 dosažitelných uchazečů o zaměstnání. Ke stejnému datu ÚP ČR ve své evidenci registroval 4 889 volných pracovních míst.

Situační analýza předpokládá, že zásadní příčinou je ekonomická konjunktura a s ní spojené celorepublikové trendy v oblasti zaměstnanosti, které kopíruje i situace v Ostravě. Dále identifikuje také lokální faktory, které podporují snižování nezaměstnanosti, a to zejména dlouhodobou a důslednou sociální práci s obyvateli sociálně vyloučených lokalit nebo rozhodnutí na krajské a komunální úrovni, která pozitivně ovlivňují zaměstnavatele.

Kvalitativní část analýzy problémů a jejich příčin vznikla aplikací metody logického rámce, tzv. „stromováním“, která byla použita při jednání Pracovní skupiny zaměstnanost v měsících březen a duben, a dále při korespondenční formě sběru dat v měsíci květnu 2018. Podkladem byly údaje z analytické části (kapitola 4.3.1) včetně SWOT analýzy (kapitola 4.3.1.1) SPSZ. V tomto plánu pak bylo identifikováno celkem 6 priorit v oblasti zaměstnanosti včetně definice klíčového/jádrového problému a příčin jednotlivých problémů. Na setkáních pracovní skupiny byly tyto podklady strukturovány podle čtyř hledisek¹¹ a následně podrobeny analýze. Na tomto základě vznikl Strom problémů a jejich příčin

¹⁰ *Situační analýza Ostrava - analýza sociálního vyloučení na území města, Agentura pro sociální začleňování, 2018.*

¹¹ Hledisko cílové skupiny, hledisko majitelů aktiv (MMO, NNO, firmy a sociální podniky, ÚP, realizátoři projektů), hledisko lokální (město Ostrava – MMO, kraj a region: lokální politika) a hledisko systému (stát, zákony).

(viz Příloha č. 3-9). Před samotnou analýzou byly stanoveny tzv. jádrové problémy a vymezena cílová skupina. Výstupem pracovních skupin bylo s ohledem na aktuální stav a vývojové trendy přeformulování jádrových problémů a propojení původních 6 prioritních oblastí nově na 3 prioritní oblasti.

7.1.1 Jádrový problém: dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny

Jako první jádrový problém byla členy pracovní skupiny definována dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny, přičemž cílová skupina byla pro potřeby pracovní skupiny zaměstnanost a strategického plánu sociálního začleňování blíže charakterizována jako osoby:

- nezaměstnané déle jak 12 měsíců
- bez zaměstnání (HPP, DPČ větší než 0,4 úvazku)
- bez adekvátních jiných příjmů dle §6 a §7 zákona o daních z příjmů
- s opakovanou nezaměstnaností – více než 1x mimo evidenci uchazečů o zaměstnání za uplynulých 12 měsíců

Tento jádrový problém byl definován na základě diskuze nad prioritami SPSZ, a to konkrétně prioritou I.1 Rozvoj pracovního poradenství a individuální podpory klientů při vstupu na trh práce (původně definovaný klíčový problém: nízká uplatnitelnost na trhu práce) a prioritou I.2 Podpora pracovních příležitostí pro obyvatele ze sociálně vyloučeného prostředí a tvorba pracovních míst (původně definovaný klíčový problém: dlouhodobá nezaměstnanost).

Příčiny nízké uplatnitelnosti na trhu práce definované v původním znění SPSZ v rámci priority I.1 jsou totožné jako příčiny dlouhodobé nezaměstnanosti na straně sociálně vyloučených osob v rámci priority I.2, zde jsou navíc definovány příčiny na straně trhu práce.

V rámci procesu vyhodnocení SPSZ diskutovali účastníci pracovní skupiny zaměstnanost jak definici klíčového problému, tak aktuálnost a přesnost jednotlivých příčin. Účastníci se shodli, že původně definovaný klíčový problém nízká uplatnitelnost na trhu práce a klíčový problém dlouhodobá nezaměstnanost jsou vzájemně překrývající se a ovlivňující se problémy. Tento směr úvah navíc podpořila totožná definice příčin obou problémů na straně sociálně vyloučených osob.

Nově definovaným klíčovým problémem, který vyplynul ze společné diskuze, je dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny. Tento problém je společný pro priority I.1 Rozvoj pracovního poradenství a individuální podpory klientů při vstupu na trh práce a priority I.2 Podpora pracovních příležitostí pro obyvatele ze sociálně vyloučeného prostředí a tvorba pracovních míst. Během diskuzí došlo také k logickému propojení s prioritou I.3 Rozvoj sociální ekonomiky, kdy členové pracovní skupiny identifikovali rozvoj sociální ekonomiky nikoliv jako samostatnou prioritu, ale jako jeden z nástrojů řešení dlouhodobé a opakující se nezaměstnanosti cílové skupiny. K obdobnému propojení došlo také u priority I.5 Implementace principů zodpovědného zadávání veřejných zakázek, která v revidovaném

strategickém plánu sociálního začleňování již nadále nefiguruje jako samostatná priorita a byla na úrovni příčin propojena s jádrovým problémem dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny.

Z hlediska cílové skupiny spatřují členové pracovní skupiny celou řadu příčin problému. V první řadě mezi ně patří nízká motivace k legálnímu zaměstnání, která je však z velké míry zapříčiněna vysokou mírou zadluženosti cílové skupiny a exekucemi. Pokud pak člověk v této situaci nastoupí do legálního zaměstnání, setkává se s celou řadou dalších bariér, jako je například nedostačující mzda na pokrytí základních životních nákladů, neprovázanost s dávkovým systémem v některých případech způsobující paradoxně zhoršení finanční situace domácnosti apod. Významnou příčinou jsou také obavy z cizího prostředí (zaměstnání) na základě znevýhodnění (etnicita, výkon trestu ad.). Další příčiny, které členové pracovní skupiny identifikovali, ve větší či menší míře ovlivňují chybějící vzory v rodině a v sociálním prostředí. Patří mezi ně snížené sociální kompetence cílové skupiny, nízké vzdělání (absence) a nedostatečná motivace ke vzdělání, nedostatečné pracovní návyky cílové skupiny nebo nedostatek sociálních kontaktů podporujících zaměstnávání. Jako poslední příčinu na straně cílové skupiny pak členové pracovní skupiny definovali kulturní odlišnost cílové skupiny.

Na práci s cílovou skupinou se ve městě Ostravě podílí několik organizací. Nejčastěji zmiňovanými činnostmi, kterými reagují na identifikované příčiny, jsou individuální podpora osobám při vstupu na trh práce, poradenské a motivační aktivity. Dále zde také vznikl sociální podnik, který zaměstnává osoby z cílové skupiny.

V přímé návaznosti na realizaci opatření strategického plánu sociálního začleňování vzniklo 5 projektů v oblasti zaměstnanosti. Na základě provedeného monitoringu¹² těchto projektů lze úspěšnost aktivit spatřovat zejména v aktivizaci osob – realizátoři projektů zaznamenávají zvýšení motivace dlouhodobě nezaměstnaných, pravidelnou docházku do vzdělávacích aktivit a zvýšení potenciálu pro získání pracovního místa.

Z hlediska majitelů aktiv byly identifikovány příčiny problému spočívající v nedostatku specifických pracovních míst pro cílovou skupinu, tedy zejména v nedostatku tréninkových pracovních míst a dalších pracovních míst se specifickou podporou na principu prostupného zaměstnávání. Přestože záměrem strategického plánu bylo také vytvoření sociálních podniků, členové pracovní skupiny identifikují příčinu problému právě také v nízké stabilitě sociálních podniků způsobenou nesystémovou podporou ze strany státu po skončení projektu. Poukazují zejména na nerovnocenné postavení sociálních podniků zaměstnávajících osoby ze sociálně vyloučených lokalit, které po skončení projektu nemají nárok na žádnou další finanční podporu na zaměstnávání osob z cílové skupiny, oproti sociálním podnikům zaměstnávajícím osoby se zdravotním znevýhodněním, které mohou získat návaznou finanční podporu na zaměstnávání osob z cílové skupiny či zvýšit svou konkurenceschopnost skrze možnost poskytování náhradního plnění¹³. Významným

¹² Průběžná zpráva o naplňování SPSZ Ostrava 2016 – 2018 prostřednictvím realizovaných projektů, Agentura pro sociální začleňování, 2018, str. 12 - 21.

¹³ Informace k chráněnému trhu práce dostupné na portále MPSV <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob/prispeveknapodporu>.

faktorem je také nekontinuální finanční podpora programu zaměstnanosti ze zdrojů EU, nedostatečná návaznost projektových období je překážkou dlouhodobé a intenzivní práce s cílovou skupinou. Jedním z důvodů dlouhodobé a opakující se nezaměstnanosti cílové skupiny z hlediska majitelů aktiv je také zvýšená administrativní a finanční náročnost zaměstnávání osob z cílové skupiny s exekucemi, přičemž členové pracovní skupiny potvrzují, že převážná část cílové skupiny se s problematikou zadluženosti a exekucí potýká.

Během jednání se členové pracovní skupiny zaměřili také na identifikaci příčin na lokální úrovni, přičemž se v tomto regionu nabízelo zvážení rizika jednostranného zaměření průmyslu a související hrozby hromadného propouštění. Pracovní skupina došla v rámci diskuze k závěru, že v průběhu posledních let došlo k významné diverzifikaci pracovních nabídek a typů zaměstnavatelů napříč všemi významnými odvětvími, v Ostravě jsou jak malí podnikatelé, tak firmy střední velikosti až po velké zaměstnavatele. Kromě diverzifikace zaměstnavatelů a pracovních nabídek je riziko hromadného propouštění také preventivně podchyceno projektem úřadu práce Outplacement v MSK¹⁴, který má za cíl včasně reagovat na strukturální změny podniků a formou odborné kvalifikace zajistit návaznou uplatnitelnost na trhu práce. Podle vyhodnocení dosavadních zkušeností ÚP nedochází v důsledku strukturálních změn ke zvýšení podílu dlouhodobě nezaměstnaných, naopak pracovníci krajské pobočky úřadu práce potvrzují velkou absorpci trhu díky včasné změně kvalifikace.

Příčiny dlouhodobé a opakující se nezaměstnanosti cílové skupiny spočívají na úrovni systému zejména v nízkých mzdách nedostačujících na pokrytí základních životních nákladů v důsledku exekučních srážek a současně pak demotivujícím sociálním systémem. Velmi úzce souvisejícím tématem je pak dostupnost nebankovních půjček, které jsou poskytovány lidem, kteří evidentně mohou mít problém s jejich splácením – členové pracovní skupiny na základě svých zkušeností z praxe tuto situaci pojmenovávají jako zákonem schválenou lichvu. Jako příčiny na straně systému také identifikují absenci státních zakázek podporujících zaměstnávání cílové skupiny¹⁵ a přetíženost úřadu práce vedoucí k nedostatečné sociální práci zejména v důsledku nedostatečných personálních kapacit, chybějícího metodického vedení a také v důsledku častých legislativních změn.

¹⁴ Informace o projektu Outplacement v MSK dostupné na portálu Úřadu práce ČR:

http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/msk/projekty_esf/v_realizaci/rip/projekt_outplacement_v_msk

¹⁵ Zadávání zakázek na principu odpovědného veřejného zadávání, více informací je dostupných na portálu MPSV: <https://www.mpsv.cz/odpovednezadavani>

7.1.2 Jádrový problém: nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací

V rámci procesu Vyhodnocení SPSZ diskutovali účastníci pracovní skupiny zaměstnanost definici jádrového problému priority I.4 Provázání služeb na podporu zaměstnanosti.

Členové pracovní skupiny se shodli, že původní definice klíčového problému: neefektivní spolupráce již neodpovídá současnému stavu. Od roku 2015 totiž funguje komunikace v rámci existující platformy spolupráce, kterou je pracovní skupina zaměstnanost. Nicméně i nadále členové pracovní skupiny identifikují potřebu koordinace při sdílení informací – na jedné straně zapojit širší škálu členů a dalších účastníků (ÚP ČR oddělení dávek hmotné nouze, ÚP ČR oddělení zprostředkování, sociální podniky, zaměstnavatele jako např. městské firmy či soukromé společnosti) a na druhé straně cíleně plánovat obsahovou náplň tak, aby korespondovala s aktuálními potřebami členů platformy a současně aby témata byla dostatečně motivující pro účastníky mimo instituce a neziskové organizace (např. odborná témata, změny v systému). Jádrový problém byl nově definován jako nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací.

7.1.3 Jádrový problém: nízká motivace k legálnímu zaměstnávání

V rámci procesu Vyhodnocení SPSZ diskutovali účastníci pracovní skupiny zaměstnanost definici jádrového problému priority I.6 Rozvoj prevence nelegálního zaměstnávání, implementace veřejné služby.

Účastníci diskutovali nad definicí jádrového problému, který byl v dosavadním strategickém plánu definován jako dlouhodobá nezaměstnanost. Na základě svých zkušeností z práce s cílovou skupinou i sledování vývoje na trhu práce dospěli k závěru, že klíčový problém v rámci priority 1.6 Rozvoj prevence nelegálního zaměstnávání, implementace veřejné služby spočívá primárně v motivaci. Jádrový problém byl proto nově definován jako nízká motivace k legálnímu zaměstnávání.

Jako primární příčinu problému z hlediska cílové skupiny účastníci pracovní skupiny identifikovali vysokou míru předluženosti cílové skupiny, neboť v důsledku exekučních srážek nedosáhnou na takovou výši mzdy, která by pokryla potřebné životní náklady a byla tak pro cílovou skupinu motivační. Nedostatečná motivace se týká zejména předlužených domácností, protože ani při pravidelných exekučních srážkách ze mzdy, na kterou by mohli na trhu práce reálně dosáhnout, nemají výhled úplného splacení pohledávek nebo jejich významného snížení. Členové pracovní skupiny na základě svých zkušeností z praxe však dodávají, že v situaci předlužení se nachází převážná většina cílové skupiny, proto se jedná o stále aktuální a významný problém. Jako další příčinu pak identifikovali chybějící vzory z rodiny a sociálního prostředí.

Z hlediska majitelů aktiv byly identifikovány příčiny problému spočívající v nedostatku specifických pracovních míst pro cílovou skupinu, tedy zejména v nedostatku tréninkových pracovních míst a dalších pracovních míst se specifickou podporou na principu prostupného zaměstnávání. Jednou z příčin nedostatečného počtu podporovaných či běžných pracovních

míst byla identifikována zvýšená administrativní a finanční náročnost zaměstnávání osob z cílové skupiny s exekucemi¹⁶. Současně také z důvodu administrativní náročnosti umožňuje výplatu v hotovosti nebo složenkou jen úzký okruh zaměstnavatelů, což následně snižuje motivaci k legálnímu zaměstnávání na straně cílové skupiny z důvodu rizika obstavení účtu kvůli exekuci.

Příčiny nízké motivace k legálnímu zaměstnávání na úrovni systému spočívají v nízké motivaci sociálního systému provázaně s nízkou vyplácenou mzdou, která je snížena o exekuční srážky u zadlužených osob. Na úrovni systému navíc chybí nástroj pro výplatu zbylé mzdy po srážkách, čímž reálně v mnoha případech dochází k exekuci vyplacené mzdy po srážkách ze mzdy, které provedl zaměstnavatel, pokud neumožňuje výplatu mzdy v hotovosti nebo složenkou.

¹⁶ Exekuce zvyšují agendu mzdové účetní spočívající v přesném výpočtu srážených částek, pravidelné komunikaci s exekutorskými úřady a zpracování podkladů pro exekutory, současně se také zaměstnavatel vystavuje riziku finančních sankcí nebo žalob při nesprávném postupu, přičemž výpočty jsou poměrně složité a často dochází k různým chybám.

7.2 Monitoring plnění návrhové části

Tabulka č. 9: Oblast Zaměstnanost, priorita 1

Realizační karta pro oblast I. ZAMĚSTNANOST					
Priorita	1. Rozvoj pracovního poradenství a individuální podpory klientů při vstupu na trh práce				
Obecný cíl	1.1 V roce 2018 bude min. 180 lidí připravených na volný trh práce prostřednictvím poradenství a dostupného zaměstnávání				
Specifický cíl					
		Garant:	subjekt	Pracovník	
			ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Manažeri NNO	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OPZ 2.1 15 500 000 Kč	
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty		
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu návrh na velké a malé změny KA		
4. Etapa č. 2 realizace KA a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti		
5. Etapa č. 3 realizace KA a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	1.1.1.	Příprava na trh práce - dostupným zaměstnáním ke zvýšení kompetencí	Nonverba, z.ú.	1.8.2016 - 31.10.2019	v realizaci
	1.1.1.	Prostup k pracovnímu uplatnění	RUBIKON Centrum, z.ú.	1.6.2016 - 31.5.2019	v realizaci
	1.1.1.	Ruku v ruce do práce	Vzájemné soužití o.p.s.	1.6.2016 - 31.5.2019	v realizaci
	1.1.1.	Prevence ohrožení rodiny ve městě Ostrava	Statutární město Ostrava	1.10.2016 - 30.9.2018	v realizaci
	1.1.1.	Motivační programy - komplex práce s lidmi sociálně vyloučenými a vyloučením ohroženými	Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.	1.2.2017 - 31.1.2020	v realizaci

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření I.1.1 V roce 2018 bude min. 180 lidí připravených na volný trh práce prostřednictvím poradenství a dostupného zaměstnávání je v rámci KPSVL naplňováno prostřednictvím aktivit neziskových organizací Nonverba, z. ú., RUBIKON Centrum, z. ú, Vzájemné soužití o. p. s. a Centrum sociálních služeb Ostrava, o. p. s.; a prostřednictvím aktivit projektu statutárního města Ostrava.

Na základě monitoringu realizovaných aktivit¹⁷ je opatření ve fázi I. milníku částečně splněno, nicméně všechny projekty naplňující toto opatření jsou dosud v realizaci. Průběžná zpráva uvádí, že v rámci projektů bylo za I. milník bylo podpořeno 291 osob, z toho 74 úspěšně absolvovalo poradenské a motivační aktivity.

¹⁷ Průběžná zpráva o naplňování SPSZ Ostrava 2016 – 2018 prostřednictvím realizovaných projektů, Agentura pro sociální začleňování, 2018.

Tabulka č. 10: Oblast Zaměstnanost, priorita 2

Realizační karta pro oblast I. ZAMĚSTNANOST					
Priorita	2. Podpora pracovních příležitostí pro obyvatele ze sociálně vyloučeného prostředí a tvorba pracovních míst				
Obecný cíl	2.1 Do roku 2018 nastoupí 245 příslušníků CS do pracovního poměru na podporovaná nebo volná pracovní místa				
Specifický cíl	2.1.1 Do roku 2018 získá práci až 100 sociálně vyloučených s podporou Regionálního individuálního projektu ÚP 2.1.2. Do roku 2018 získá práci 55 sociálně vyloučených prostřednictvím grantových projektů zapojených NNO 2.1.3. Do roku 2018 získá práci 90 sociálně vyloučených prostřednictvím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti				
		Garant:	subjekt	Pracovník	
			ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pro sociální začleňování Manažeři NNO Projektový manažer ÚP ČR	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OPZ 1.1 25 600 000 Kč (bez RIP ÚP)	
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty		
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA		
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti		
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/ v realizaci
	2.1.2.	Příprava na trh práce - prostupným zaměstnáním ke zvýšení kompetencí	Nonverba, z.ú.	1.8.2016 - 31.10.2019	v realizaci
	2.1.2.	Motivační programy - komplex práce s lidmi sociálně vyloučenými a vyloučením ohroženými	Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.	1.2.2017 - 31.1.2020	v realizaci
	2.1.2.	Ruku v ruce do práce	Vzájemné soužití o.p.s.	1.6.2016 - 31.5.2019	v realizaci
	2.1.2.	Rozvoj a optimalizace služby sociální rehabilitace	Charita Ostrava	1.6.2017 - 31.5.2020	v realizaci
	2.1.2.	Chytrá svačina	MELIVITA s.r.o.	1.2.2017 - 31.1.2019	v realizaci
	2.1.2.	Prevence ohrožení rodiny ve městě Ostrava	Statutární město Ostrava	1.10.2016 - 30.9.2018	v realizaci
	2.1.1	Příležitost dělá zaměstnance	Úřad práce ČR	1.2.2016 - 31.7.2019	v realizaci

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření I.2.1 Do roku 2018 nastoupí 245 příslušníků CS do pracovního poměru na podporovaná nebo volná pracovní místa je v rámci KPSVL naplňováno prostřednictvím aktivit neziskových organizací Nonverba, z. ú., Centrum sociálních služeb Ostrava, o. p. s., Vzájemné soužití o. p. s. a Charita Ostrava; a také prostřednictvím aktivit projektu statutárního města Ostrava a projektu Krajské pobočky Úřadu práce ČR v Ostravě.

Na základě Monitoringu realizovaných projektů¹⁸ je opatření za období I. milníku částečně splněno, nicméně všechny projekty naplňující toto opatření jsou dosud v realizaci. Průběžná zpráva uvádí, že s podporou realizátorů projektů získalo za období I. milníku zaměstnání 43 osob.

Dle výstupu ÚP k 28.02.2018 bylo v rámci dosavadní realizace jejich projektu zaměstnáno 79 osob v Ostravě.

¹⁸ Průběžná zpráva z monitoringu naplňování SPSZ Ostrava 2015 – 2018 prostřednictvím realizovaných projektů, *Agentura pro sociální začleňování, 2018.*

Tabulka č. 11: Oblast Zaměstnanost, priorita 3

Realizační karta pro oblast I. ZAMĚSTNANOST					
Priorita	3. Rozvoj sociální ekonomiky				
Obecný cíl	3.1 Do roku 2018 bude v Ostravě efektivně fungovat 8 sociálních podniků 3.2 V roce 2017 bude v Ostravě fungovat poradenská kancelář zaměřená na vznik nových a podporu stávajících sociálních podniků.				
Specifický cíl	3.1.1 Do roku 2018 získají v Ostravě podporu 2 stávající sociální podniky 3.1.2 Do roku 2018 vznikne minimálně 6 nových sociálních podniků				
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Garant:	Pracovník	
			subjekt		
			ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Manažeři NNO	
Opětření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OPZ 2.1 32 600 000 Kč OP Z 2.2 8 400 000 Kč IROP 2.2 8 000 000 Kč	
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/201 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty		
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA		
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti		
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	3.3.1	Chytrá svačina	MELIVITA s.r.o.	1.2.2017 - 31.1.2019	v realizaci
	3.3.2	-	-	-	neplněno

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření I.3.1 Do roku 2018 bude v Ostravě efektivně fungovat 8 sociálních podniků je v rámci KPSVL naplňováno částečně. V roce 2017 svou činnost zahájil sociální podnik společnosti MELIVITA s.r.o.

Opatření I.3.2 V roce 2017 bude v Ostravě fungovat poradenská kancelář zaměřená na vznik nových a podporu stávajících sociálních podniků nebylo plněno. V rámci vyhodnocení SPSZ se skupina shodla na tom, že dané opatření již není aktuální a ani v dalším období se nebude pracovat na jeho naplnění.

Tabulka č. 12: Oblast Zaměstnanost, priorita 4

Realizační karta pro oblast I. ZAMĚSTNANOST					
Priorita	4. Provázání služeb na podporu zaměstnanosti				
Obecný cíl	4.1 V roce 2017 v Ostravě existuje funkční partnerská síť na podporu zaměstnanosti				
Specifický cíl					
	Garant:	subjekt	Pracovník		
		ASZ	Lokální konzultant		
		SMO	Pracovník pověřený odborem SVZV		
		ÚP	Pracovník ÚP		
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Oslovení partnerů	2015	ASZ	Jednání pracovní skupiny zaměstnanost	0 Kč	
2. Vytvoření funkční sítě	2015	ASZ	Vytvořená metodika, workshop		
3. Udržení funkční sítě	2016-2017	ASZ	Pracovní jednání, kontakty, monitoring, informační toky velké a malé změny KA		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
		-	ASZ SMO	2015-2018	splněno

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření I.4.1 V roce 2017 v Ostravě existuje funkční partnerská síť na podporu zaměstnanosti je v rámci KPSVL naplňováno prostřednictvím pracovní skupiny zaměstnanost. Ta vznikla v roce 2015 a je jejími členy považována za funkční platformu pro vzájemnou komunikaci a spolupráci. Pracovní skupina funguje bez administrativní či finanční opory v projektech KPSVL. Setkání pracovních skupin probíhá pod záštitou ASZ s administrativním zajištěním ze strany sociálního pracovníka/sociální pracovnice pro sociální začleňování v rámci statutárního města Ostrava.

V průběhu spolupráce a realizace SPSZ proběhlo celkem 10 pracovních skupin v oblasti zaměstnanosti s účastí 9 – 19 členů na jednotlivých setkáních. Aktivně se na činnosti pracovní skupiny zaměstnanost podíleli jak zástupci státní správy a samosprávy, tak zástupci neziskových organizací. Za státní správu a samosprávu se pracovních skupin pravidelně účastnili zejména zástupci Magistrátu města Ostravy (zejména odboru sociálních věcí a zdravotnictví), Krajské pobočky v Ostravě Úřadu práce ČR a zástupci městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.

Mezi pravidelné účastníky pracovních skupin patřili zástupci neziskových organizací Armáda spásy v ČR z.s., CENTROM z.s., Centrum sociálních služeb Ostrava o.p.s., Diecézní charita ostravsko – opavská, Nonverba, z.s., Nová šance, z.s., RUBIKON Centrum, z.s., Vzájemné soužití o.p.s. a dalších organizací.

Několika pracovních skupin se účastnili také zástupci zaměstnavatelů, záměrem bylo navázání spolupráce s neziskovými organizacemi v oblasti poskytování služeb a podpory zaměstnancům, nabídka volných pracovních míst a seznámení se s dalšími možnostmi spolupráce.

Obsahovou náplní bylo pravidelné informování o dotačních výzvách a grantových příležitostech v oblasti zaměstnanosti a sociálního podnikání, vzájemné informování o stavu přípravy, podání a realizace projektů v oblasti zaměstnanosti, průběžný monitoring naplňování SPSZ pro oblast zaměstnanost a pravidelné plánování činnosti pracovní skupiny zaměstnanost. V roce 2018 se pak členové pracovní skupiny aktivně věnovali vyhodnocení SPSZ.

Tabulka č. 13: Oblast Zaměstnanost, priorita 5

Realizační karta pro oblast I. ZAMĚSTNANOST					
Priorita	5. Implementace principů zodpovědného zadávání veřejných zakázek				
Obecný cíl	5.1 Do roku 2016 bude vytvořen komunikační prostor pro implementaci principů zodpovědného zadávání VŘ				
Specifický cíl					
		Garant:	subjekt	Pracovník	
			ASZ SMO	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy		Náklady/zdroj
1. Pracovní jednání s představiteli města	2015–2016	ASZ	Zápisy z jednání, návrhy řešení		0 Kč
2. Přiblížení příkladů dobré praxe	2016	ASZ	Exkurze do vybraných měst		
3. Koordinace postupu	2016	ASZ SMO	Seminář/kulatý stůl, metodika		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
		-	-	-	neplněno

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření I. 5.1 Do roku 2016 bude vytvořen komunikační prostor pro implementaci principů zodpovědného zadávání VŘ nebylo plněno. V rámci Vyhodnocení SPSZ skupina dospěla k závěru, že absence státních zakázek zaměstnávajících cílovou skupinu je i nadále důležitým tématem. Ve vyhodnocení strategického plánu sociálního začleňování však již nadále nefiguruje jako samostatná priorita, byla však na úrovni příčin propojena s jádrovým problémem dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny.

Tabulka č. 14: Oblast Zaměstnanost, priorita 6

Realizační karta pro oblast I. ZAMĚSTNANOST					
Priorita	6. Rozvoj prevence nelegálního zaměstnávání, implementace veřejné služby				
Obecný cíl	6.1 Do roku 2016 dojde k mobilizaci aktérů k řešení problému nelegálního zaměstnávání				
Specifický cíl					
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
			Garant: subjekt	Pracovník	
			ASZ	Lokální konzultant	
			SMO	Pracovník pověřený odborem SVZV Vedoucí pracovník ÚP	
			ÚP	Zástupce oblastního inspektorátu práce	
		SÚIP			
1. Jednání s aktéry	2015	ASZ SMO	Kvalitativní výstupy z jednání	0 Kč	
2. Návrh projektových aktivit nebo opatření	2015	ASZ žadatelé ÚP SMO	Projektová žádost / Opatření		
3. Realizace projektů nebo implementace opatření	2016	ASZ žadatelé ÚP SMO	Kvalitativní analýza opatření, indikátory, návrh udržitelnosti		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření I. 6.1 Do roku 2016 dojde k mobilizaci aktérů k řešení problému nelegálního zaměstnávání nebylo v rámci KPSVL plněno v plánovaném rozsahu. Záměrem bylo specificky na problematiku nelegální zaměstnávání zaměřit formou realizace kulatého stolu na toto téma a ukotvením spolupráce mezi oblastním inspektorátem práce a aktéry sociálního začleňování. Přestože cíl nebyl naplňován specifickými aktivitami v souladu se strategickým plánem, je potřeba konstatovat, že všechna předchozí opatření v oblasti zaměstnanosti představují prevenci práce na černo a zvýšení motivace k legálnímu zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných.

7.3 Návrh návazných opatření a aktivit

Návrhová část vychází z diskuzí k Vyhodnocení SPSZ zaměřených na identifikaci problémů a jejich příčin s doplněním podnětů realizátorů projektů získaných v průběhu monitoringu realizovaných aktivit¹⁹

Napříč jednotlivými jádrovými problémy se opakovaně objevuje jako příčina zadluženost či předluženost domácnosti a s tím související exekuce. Zadluženost se navíc objevuje jako příčina problémů na straně cílové skupiny (nízká motivace k legálnímu zaměstnávání, nízká skutečně vyplacená mzda po provedení exekučních srážek, obstavení bankovního účtu, na který je zasílána zbylá část mzdy apod.), tak na straně zaměstnavatelů, pro které znamená zaměstnávání osob s exekucemi zvýšené administrativní a finanční náklady (řešení agendy exekucí a exekučních srážek, často nemožnost nebo neochota vyplácet mzdu jinou formou než na bankovní účet). Současně je také poukazováno na nedostatečná systémová opatření, jako je absence např. chráněného bankovního účtu.

Zkušenosti s těmito překážkami přitom přináší jak zástupci státní správy a samosprávy, tak neziskové organizace a v neposlední řadě také samotní zaměstnavatelé, kteří se účastnili setkání pracovních skupin. ASZ proto doporučuje tyto podněty zohlednit při navrhování systémových opatření na národní úrovni v oblasti zadluženosti a zaměřit se na řešení zadluženosti a předluženosti domácností z hlediska eliminace bariér při nástupu do legálního zaměstnání.

Na regionální úrovni byla ve velké míře akcentována všemi účastníky pracovní skupiny potřeba koordinace při sdílení informací a smysluplné uchopení pracovní skupiny zaměstnanost. ASZ proto doporučuje vymezit potřebnou kapacitu odpovědnému pracovníkovi (zejm. sociálnímu pracovníkovi/sociální pracovníci pro sociální začleňování) pro plánování obsahové náplně, která bude korespondovat s aktuálními i dlouhodobými potřebami členů platformy i pro zapojení širší škály členů a dalších účastníků (ÚP ČR oddělení dávek hmotné nouze, ÚP ČR oddělení zprostředkování, sociální podniky, zaměstnavatele jako např. městské firmy či soukromé společnosti).

Realizátoři aktivit zaměřených na přípravu dlouhodobě nezaměstnaných ke vstupu na trh práce i nadále poukazují na nedostatečný počet podporovaných pracovních míst, která by umožnila vstup do legálního zaměstnání i se zajištěním potřebné podpory. Současně také poukazují na nízký počet sociálních podniků. V Ostravě projevil zájem o založení sociálního podniku zaměstnávajícího osoby se sociálním znevýhodněním menší počet zájemců, nicméně v předchozím dotačním období úspěšně získalo podporu na vznik a provoz sociálního podniku pouze jeden žadatel. ASZ doporučuje nezaměřovat se pouze na jeden typ podporovaných míst (např. sociální podniky), avšak zvážit významnější podporu při vytváření podporovaných pracovních míst v různých oblastech. V souladu se strategií zvýšit sociální začlenění svých občanů podpořit možnosti statutárního města Ostrava formou vytváření podporovaných pracovních míst u městských firem, zvýšit možnosti využívání

¹⁹ Průběžná zpráva o naplňování SPSZ Ostrava 2016 – 2018 prostřednictvím realizovaných projektů, Agentura pro sociální začleňování, 2018.

společenský odpovědného zadávání veřejných zakázek, podpořit vytváření pracovních míst u významných zaměstnavatelů v regionu apod. K realizaci těchto opatření je možné využít finančních nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti či finančních nástrojů k podpoře sociálního podnikání.

Členové pracovní skupiny identifikovali potřebu zapojení dalších subjektů do platformy, a to zejména zaměstnavatele (soukromé podnikatele, velké firmy či společnosti zřízené městem). ASZ doporučuje, aby toto téma bylo řešeno na setkáních pracovních skupin k vyjasnění potřeb a očekávání od zapojení zaměstnavatelů, bližší specifikaci zaměstnavatelů, se kterými chtějí spolupracovat a na této platformě také hledat postup, jakým způsobem zaměstnavatele zapojit.

Efektivního snížení a předcházení zvyšování počtu dlouhodobě nezaměstnaných je možné pouze při zajištění dostatečných kapacit kvalitních programů. Z hlediska fungování jednotlivých programů je nezbytné zajistit kontinuální financování, které umožní stabilní personální obsazení a zajištění nezbytného zázemí pro realizaci aktivit.

7.4 Seznam souvisejících materiálů města Ostravy

Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015 – 2018

Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava pro období 2017-2019

7.5 Přehled organizací podílejících se na Vyhodnocení SPSZ za pracovní skupinu zaměstnanost

Armáda spásy v ČR, z.s.

Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.

CENTROM z.s.

Diecézní charita ostravsko – opavská

Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě

Magistrát města Ostravy

Nonverba, z.s.

Nová šance, z.s.

RUBIKON Centrum, z.s.

ÚMOB Moravská Ostrava a Přívoz

Vzájemné soužití o.p.s.

8. Tematická kapitola – Bydlení

8.1 Analytická část

Analytická část sestává z kombinace dvou typů dat. Data kvantitativní části obsahují zejména aktualizované údaje o počtu bytů a jejich obyvatelích. Informace vycházejí ze Situační analýzy Ostrava 2018.²⁰

Zpráva o stavu romské menšiny v MSK za rok 2017 uvádí jako jeden z výrazných problémů nízkou kvalitu bytů v SVL. Zpráva rovněž upozorňuje na velmi složitou situaci na trhu s byty, zejména ve chvíli, kdy je potřeba byt získat.

Na území města Ostravy se dle dokumentu Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy (str. 15) z roku 2017 nacházelo celkem 42 ubytovacích zařízení se schváleným provozním řádem a kapacitou 7 241 lůžek (data ÚP ČR, stav k červnu 2017).²¹ Z toho bylo 5 zařízení (domov pro mládež, internát či ubytovna pro studenty) s kapacitou 370 míst určených pro studenty. Zpráva o stavu romské menšiny v MSK za rok 2017 pracuje s podobnými počty ubytoven a uvádí, že zhruba polovina z tohoto počtu byly ubytovny, které poskytovaly ubytování rodinám s dětmi.

Reakcí na složitou situaci v oblasti bydlení je projekt Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava. V rámci tohoto projektu byla v roce 2017 vytvořena Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy, která byla přijata orgány města. Nyní již probíhá realizace záměru sociálního bydlení ve 105 bytech na území šesti městských obvodů (v roce 2017 bylo zabydleno celkem 64 bytů osobami v bytové nouzi). Dle Zprávy o stavu romské menšiny na území MSK za rok 2017 bude do června 2019 vytvořen Akční plán k naplnění Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy.

Statutární město Ostrava v minulosti svěřilo správu bytového fondu daným městským obvodům a ve své vlastní správě si ponechalo jen velice malou část bytového fondu. Městské obvody velkou část fondu zprivatizovaly a nyní disponují velmi omezeným počtem bytů. Byty jsou přidělovány na základě podaných žádostí a výběrových řízení. Podmínky pro přidělení se v jednotlivých městských obvodech liší, většina však požaduje:

- Doložení pravidelného měsíčního příjmu ze zaměstnání žadatele
- Pravidelný měsíční příjem z dávek pomoci v hmotné nouzi se ve většině městských obvodů za příjem domácnosti nepokládá

²⁰ Příloha č.2 – Situační analýza Ostrava 2018

²¹ Podrobný seznam ubytoven, včetně kapacit dle ubytovacích řádů, se nachází v dokumentu „Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy“, který lze vyhledat online http://socialnizaclenovani.ostrava.cz/wp-content/uploads/2017/11/FIN_Koncepce-socialniho-bydleni-SMO_logo.pdf

Jak dodává Zpráva o stavu romské menšiny na území MSK za rok 2017, nedostatek dostupného bydlení není problémem pouze Romů, ale i dalších skupin, například osob s nízkými příjmy, osob po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, nebo mladých dospělých po skončení ústavní výchovy.

Kvalitativní část vznikala stejně, jako v ostatních tematických oblastech Vyhodnocení SPSZ a to pomocí metody logického rámce, jejímž výstupem byl tzv.: strom problémů a příčin. Tento „strom“ vznikal na pracovních skupinách tematicky zaměřených na oblast bydlení. Celkem proběhly dvě pracovní skupiny (25.04.2018 a 29.05.2018), které byly následně doplňovány členy pracovní skupiny korespondenční formou. Detailní postup tvorby výstupů je již popsán výše v kapitole Vyhodnocení SZSP.

Základními vstupními informacemi byly podklady ze SZSP. Konkrétně podklady ze SWOT analýzy (kapitola 4.3.2.1, str. 33-35). Dalším podkladem byly definované priority SZSP, celkem se jednalo o 4 priority. Tyto priority byly definovány včetně definice cílových skupin a návrhu možných opatření.

Na setkáních pracovní skupiny bydlení došlo jak k verifikaci uvedených priorit, tak k definici cílové skupiny a dále k ověřování skutečnosti, zdali definované problémy nadále přetrvávají. Výstupem těchto setkání byl strom problémů a příčin, který je graficky znázorněn v Přílohách č. 10-12 Vyhodnocení SPSZ.

U pracovní skupiny Bydlení došlo členy pracovní skupiny k razantním úpravám a redefinicím v rámci Vyhodnocení SPSZ. I přes výsledek, kdy je definován pouze jeden jádrový problém, většina příčin nadále přetrvává. Zároveň lze konstatovat, že jádrový problém je hlubší i díky konkretizaci cílové skupiny, které se dané problémy dotýkají.

Výstupem u této skupiny je definice jádrového problému a další strukturace z hledisek jak cílové skupiny, místních aktérů, tak z lokálního hlediska. Zajímavým výstupem je skutečnost, že všechny 4 priority definované v SZSP jsou ve výsledku pracovní skupinou definovány jako jednotlivá hlediska identifikovaného problému. Důležitým faktorem pro tuto úpravu je i přijetí Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy, které mělo vliv na Vyhodnocení SPSZ.

8.1.1 Jádrový problém: Zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně dostupného bydlení pro cílovou skupinu

Před revizí priorit a definicí jádrového problému byla nově specifikována cílová skupina jako jednotlivci a rodiny ohrožené finanční nestabilitou, se sníženými kompetencemi k bydlení, zdravotními a jinými omezeními.

Jádrovým problémem pro oblast bydlení byla definována zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně dostupného bydlení pro cílovou skupinu. Definice tohoto jádrového problému vznikla na první pracovní skupině, která byla zaměřena na revizi priorit

I. a IV. SPSZ v oblasti bydlení. Jednalo se o priority I. – Rozšíření dostupnosti a udržitelnosti stabilního a důstojného bydlení pro lidi ohrožené nestabilitou v této oblasti a o priority IV. Podpora programů prevence bezdomovectví.

Jádrový problém byl identifikován na základě diskuze přítomných členů pracovní skupiny bydlení. Účastníci pracovních skupin vyhodnotili, že díky širší specifikaci cílové skupiny a s ohledem na předchozí tvorbu SPSZ se jedná o problémy, které se navzájem prolínají, proto takto široce pojmenovaný jádrový problém obsáhne všechny priority.

Na základě diskuze se členy pracovní skupiny bydlení došlo k verifikaci daných priorit a jejich příčin. Na základě diskuze se členy pracovní skupiny došlo k logickému propojení všech priorit definovaných v SPSZ. Každá z priorit měla své místo v některém z hledisek. Z hlediska cílové skupiny byly jako příčiny jádrového důvodu definovány nedostupnost nájemního bydlení z hlediska zadluženosti, jejíž podpříčinou je zadluženost případně generační přenos. Další příčinou byly z hlediska cílové skupiny definovány nízké kompetence k nájemnímu bydlení a jejich příčinami pracovní skupina uvedla nízké vzdělání a špatný zdravotní stav cílové skupiny. Poměrně opakovanou příčinou špatné sociální situace obyvatel byla opakovaně uváděna právě její zadluženost. Ta se objevovala opakovaně jako podpříčina např. u příčiny nedostupnosti nájemního bydlení nebo u demotivace získání legálního zaměstnání.

Dalšími příčinami na straně cílové skupiny, které mají vliv na udržitelnost stabilního, důstojného a finančně dostupného bydlení pro cílovou skupinu byla uváděna etnicita, odlišný způsob života cílové skupiny a případná trestní minulost cílové skupiny.

Z hlediska majitelů aktiv byl jako příčina jádrového problému uveden vysoký práh (pravidla) majitelů nemovitostí pro vstup CS. Zde byla příčina dále rozpracována na pod příčiny, které se ve dvou případech opíraly o nízký nebo nepravidelný příjem CS a dále pak byla uvedena jako samostatná příčina náročnost schvalovacího procesu přidělování bytů pro CS – u bytů ve vlastnictví statutárního města Ostravy ve správě městských obvodů. Během diskuze bylo vnímáno členy pracovní skupiny bydlení, že pro většinu CS je velice obtížné naplnit parametry přidělení bytu, i když jsou u jednotlivých pronajímatelů rozdílné.

Další příčinou jádrového problému z hlediska majitelů aktiv byly definované nízké kapacity na straně spolupracujících subjektů. Zajímavostí bylo, že zejména v případech, kdy jsou pronajímateli zástupci ÚMOB, je jistou zárukou pronájmu bytu CS spolupráce s neziskovou organizací, která působí jako „pojistka“ pro pronajímatele (v tomto případě ÚMOB). Tato příčina se opírala o zkušenosti městských obvodů, kde již spolupráce s neziskovým sektorem pružně funguje. Na druhou stranu však byla položena otázka, zdali neziskový sektor má být suplujícím subjektem v případě poskytování sociální práce a záruky uhrazení nájemného nebo zdali tuto oblast práce nemají zajišťovat samostatně ÚMOB a další subjekty. Během jednání pracovní skupiny nevedlo k tomuto tématu jednotné stanovisko, se kterým by se ztotožnila celá pracovní skupina.

Příčinou zhoršené dostupnosti a udržitelnosti stabilního, důstojného a finančně dostupného bydlení pro cílovou skupinu bylo dále definováno, z hlediska majitelů aktiv, také technické a materiální zázemí bytů. Zde se opakovaně tématizovala otázka horších podmínek a zázemí bytů pro CS. Jako poslední příčinou zhoršené dostupnosti a udržitelnosti bydlení byla také definována příčina nízkých kapacit nízkonákladových bytů.

Z lokálního hlediska byly definovány příčiny jádrového problému zejména jako nedostatek odpovídajících bytů pro CS (jak pro jednotlivce, tak pro rodiny s dětmi), dále nízké povědomí o počtu osob bez domova. Priorita II. Vznik koncepce sociálního bydlení nebyla členy pracovní skupiny definována jako samostatné opatření, proto byla přiřazena do příčiny z lokálního hlediska. V případě, že by město Ostrava nemělo schválenou koncepci sociálního bydlení, mohlo by to být jednou z příčin jádrového problému. Oblast rozvoje komunitní práce a participativních metod, tedy priorita III. je na základě doporučení ASZ ukotvena jako samostatná kapitola Vyhodnocení SPSZ.

Veškeré priority, které jsou nyní sloučeny v jeden jádrový problém s novou definicí cílové skupiny a uvedenými příčinami a pod příčinami problému, jsou graficky znázorněny v přílohách č. 10-12 Vyhodnocení SPSZ.

Ve velké míře bylo na pracovních skupinách tématizováno nesystémové uchopení řešení bytové problematiky. Např. chybějící zákon o sociálním bydlení, efektivní řešení předluženosti obyvatel atd. Pracovní skupina vyhodnotila, že v případě nepropojení systémového řešení z úrovně státu není reálné vymýtit příčiny podílející se na zhoršené dostupnosti a udržitelnosti bydlení.

8.2 Monitoring plnění návrhové části

Tabulka č. 15: Oblast Bydlení, priorita 1

Realizační karta pro oblast II.BYDLENÍ					
Priorita	1. Rozšíření dostupnosti a udržitelnosti stabilního a důstojného bydlení pro lidi ohrožené nestabilitou v této oblasti				
Obecný cíl	2.2 V Ostravě bude do roku 2018 vytvořeno nejméně 190 sociálních bytů 2.3 V Ostravě získá do roku 2018 nově nejméně 710 obyvatel kompetence k bydlení prostřednictvím programů podpořených ze strukturálních fondů				
Specifický cíl		Garant:	subjekt	Pracovník	
			ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Zástupci městských obvodů Manažeři NNO	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	IROP SC 2.1 181 200 000 Kč OP Z2.1 35 300 000 Kč	
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty		
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu návrh na velké a malé změny KA		
4. Etapa č. 2 realizace KA a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti		
5. Etapa č. 3 realizace KA a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti.		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	2.3	Prevence bezdomovectví	Armáda spásy v České republice, z.s.	1.11.2016 - 31.10.2019	v realizaci
		Program bydlení CENTROM - Ostrava	CENTROM z.s.	1.1.2016 - 31.12.2018	v realizaci
		Zřízení a rozvoj sociální služby terénní programy	Charita Ostrava	1.1.2017 - 31.12.2019	v realizaci

Hodnocení realizace	Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	Rozvoj optimalizace sociálních služeb v charitním domě sv. Benedikta Labre pro lidi bez domova	Charita Ostrava	23.10.2017-31.8.2019	V realizaci
	Rozvoj a optimalizace služby sociální rehabilitace	Charita Ostrava	1.6.2017-31.5.2020	v realizaci
	Rozšíření sociální služby Šance domova	Diecézní charita ostravsko-opavská	1.3.2017-29.2.2020	v realizaci
	Koncepce bydlení a její ověření ve městě Ostrava	SMO	1.10.2016-30.9.2019	v realizaci

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření 2.2 V Ostravě bude do roku 2018 vytvořeno nejméně 190 sociálních bytů je splněna. Priorita byla naplňována ve formě získávání stávajícího bytového fondu města nebo soukromých vlastníků pro potřeby cílové skupiny. Dle vyjádření realizátorů bylo za období I. milníku získáno nově 322 bytů.²² Rámcově je snahou plnit tuto prioritu také díky přijaté Koncepci sociálního bydlení statutárního města Ostrava, zároveň jej však částečně naplňuje organizace CENTROM z.s., Armáda spásy v ČR, z.s., Diecézní charita ostravsko-opavská, Charita Ostrava. Úspěšnost realizátor odvíjí od počtu osob (300 domácností), kterým bylo poskytnuto bydlení a počtu domácností, které bydlí déle než 6 měsíců (téměř 58%) a přešly z podnájemního vztahu (spolupracující organizace) do nájemního vztahu - 16 domácností.²³

Opatření 2.3. V Ostravě získá do roku 2018 nově nejméně 710 obyvatel kompetence k bydlení prostřednictvím programů podpořených ze strukturálních fondů je naplňováno organizacemi CENTROM z.s., Armáda spásy v ČR z.s., Charita Ostrava, Diecézní charita ostravsko – opavská. Všechny realizované projekty jsou nyní v realizaci, nicméně dle přílohy č. 1 tohoto dokumentu je v rámci této priority v I. milníku podpořeno celkem 690 osob.

²² Příloha č. 1, Průběžná zpráva z monitoringu naplňování SPSZ Ostrava 2015 – 2018 prostřednictvím realizovaných projektů

²³ Příloha č. 1, Průběžná zpráva z monitoringu naplňování SPSZ Ostrava 2015 – 2018 prostřednictvím realizovaných projektů

Tabulka č. 16: Oblast Bydlení, priorita 2

Realizační karta pro oblast II.BYDLENÍ					
Priorita	2. Vznik a implementace koncepce bydlení				
Obecný cíl	2.1 Do roku 2018 vznikne v Ostravě a bude pilotně odzkoušená koncepce sociálního bydlení				
Specifický cíl					
		Garant:	subjekt	Pracovník	
			ASZ SMO	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Odbor majetkový	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Zpracování podkladové analýzy ke koncepci bydlení	2015	ASZ	Zpracovaná analýza	ASZ 500 000 Kč	
2. Zpracování projektové žádosti	2015	ASZ SMO	Podání žádosti		
3. Vytvoření a schválení koncepce bydlení	2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, sestavení pracovních skupin, focusní skupiny, koncepce		
4. Pilotáž	2017	ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza 3 pilotáží, vznik nové služby		
5. Evaluace a vyhodnocení	2018	ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu zhodnocení naplnění cíle, konference		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
		Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava	SMO	1.10.2016-30.9.2019	naplněno

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření 2. Vznik a implementace koncepce bydlení je naplněno. Dokument Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy byl schválen Zastupitelstvem města Ostravy dne 15.11.2017 usnesením č. 1939/ZM1418/30. Jeho přijetí se promítá do veškerých opatření ve Vyhodnocení SPSZ.

Opatření 3. Rozvoj komunitní práce a participativních metod v oblasti bydlení je přesunuto a rozpracováno v samostatné kapitole 12 Tematická oblast Komunitní práce.

Tabulka č. 17: Oblast Bydlení, priorita 4

Realizační karta pro oblast II.BYDLENÍ					
Priorita	4. Podpora programu prevence bezdomovectví				
Obecný cíl	4.1 Do roku 2018 bude prostřednictvím programů prevence bezdomovectví podpořeno min. 1020 osob bez stabilního bydlení				
Specifický cíl					
	Garant:		subjekt	Pracovník	
			ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Manažeri NNO	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	IROP SC 2.1 111 000 000 Kč OP Z 2.1 11 800 000 Kč	
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016 Žadatelé	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty		
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016 Žadatelé	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu návrh na velké a malé změny KA		
4. Etapa č. 2 realizace KA a její shrnutí	01/2017 - 12/2017 Žadatelé	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti		
5. Etapa č. 3 realizace KA a její shrnutí	01/2018 - 12/2018 Žadatelé	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti.		
Hodnocení realizace	Projektové záměry		Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	Terénní program pro osoby bez přístřeší v Ostravě		Armáda spásy v České republice, z.s.	1.1.2017-31.12.2019	v realizaci
	Zřízení a rozvoj sociální služby terénní programy		Charita Ostrava	1.1.2017-31.12.2019	v realizaci

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření 4.1. Do roku 2018 bude prostřednictvím programů prevence bezdomovectví podpořeno min. 1020 osob bez stabilního bydlení je naplňováno Armádou spásou v České republice, z.s. a Charitou Ostrava. Dle Průběžné zprávy z monitoringu naplňování SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů je podpořeno v I. milníku 460 osob. Projekty jsou nadále v realizaci.

8.3 Návrh návazných opatření a aktivit

Návrhová část k oblasti bydlení vychází z diskuzí jednotlivých pracovních skupin, během kterých probíhalo ověřování přechozích priorit definovaných v SPSZ. Tyto informace byly dále doplněny na základě Průběžné zprávy z monitoringu naplňování SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů.

Během jednání pracovních skupin oblasti bydlení byla opakovaně tematizovaná problematika zadluženosti cílové skupiny. Zvětšující se míra zadluženosti, uvolněný způsob čerpání zejména nebankovních půjček, jsou vnímány členy pracovní skupiny jako značně rizikové. Nejen, že mají dopad na zajištění optimálního bydlení, ale bohužel jsou dále přenášeny zejména na děti rodin, které se s touto problematikou potýkají. Toto téma se prolíná i ostatními pracovními skupinami. Toto zjištění není specifické pouze pro město Ostravu, ale dá se říci, že jej dokáže identifikovat i v ostatních obcích, kde ASZ působí. Z tohoto důvodu ASZ navrhuje řešení jak na lokální úrovni – vytvoření platformy pro oblast zadluženosti, kde by se setkávali jak zástupci organizací, které se na řešení situace obyvatel podílejí, tak aby výstupy z této platformy byly dále využívány a přenášeny na celostátní úroveň. Ostrava v tomto případě může využít zkušeností jiných lokalit, které se touto problematikou takto komplexně zabývají, vyměňují si své zkušenosti a snaží se cíleně řešit problematiku osob, které se nacházejí v dluhové pasti. ASZ má kapacity na zajištění koordinace a řízení případné dluhové platformy.

Dalším identifikovaným problémem bylo rozdílné vnímání sociální práce zajištěné neziskovým sektorem. ÚMOb i vlastníci nemovitostí vnímají jako důležitou práci NNO a dokonce v praxi zvýhodňují klienty, kteří s NNO dlouhodobě spolupracují, neboť mají ÚMOb a majitelé nemovitostí větší důvěru, že klienti dostanou větší podporu v případě, že budou muset řešit problémy s bydlením. NNO však uvedly, že se tímto jednáním mohou dostat do střetu zájmů. Za účelem hledání možností podpory řešení situace obyvatel ohrožených ztrátou bydlení navrhuje ASZ vytvoření zázemí pro společné setkávání zástupců majitelů nemovitostí a neziskových organizací spolupracujících s cílovou skupinou, za účelem nalezení vhodného kompromisu, který by měl pozitivní dopad na řešení situace obyvatel ohrožených ztrátou bydlení.

Nemalým diskutovaným problémem je vytvoření dostatečného bytového fondu pro osoby z cílové skupiny. Všichni partneři vnímají jako důležité dostatečné uchopení Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy a jeho návazného akčního plánu. Panuje obava z nízké efektivity materiálu. Tato skutečnost však může být doložena až v průběhu času. Nyní pro podporu efektivity Koncepce členové navrhovali aktivní účast při tvorbě souvisejícího akčního plánu.

Kromě společného setkávání zástupců neziskového sektoru s SMO, ÚMOb a majiteli nemovitostí za účelem vzniku komplexních a cílených opatření jak na lokální, tak systémové úrovni, ASZ navrhuje využití vyhlášených výzev OPZ a případně IROP pro řešení identifikovaných problémů v oblasti bydlení.

8.4 Seznam souvisejících materiálů města Ostravy

Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018

Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava pro období 2017-2019

Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy

8.5 Přehled organizací podílejících se na Vyhodnocení SPSZ za pracovní skupinu pro oblast bydlení

Armáda spásy v ČR z.s.

CENTROM z.s.

Diecézní charita ostravsko – opavská

Magistrát města Ostravy

Renarkon o.p.s.

Residomo s.r.o.

ÚMOb Mariánské Hory a Hulváky

ÚMOb Moravská Ostrava a Přívoz

ÚMOb Slezská Ostrava

ÚMOb Vítkovice

9. Tematická kapitola – Vzdělávání

V Ostravě jsou nyní za podpory ASZ realizovány celkem 4 projekty Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, z výzvy Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL a SVL z výzev č. 007, 021, 039.

Statutární město Ostrava nyní realizuje 2 projekty: Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava I., podpořený z výzvy 007, s rozpočtem 67 130 044,20 Kč. Aktivity budou probíhat do 31.07.2019, a také projekt Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava II., podpořený z následné výzvy 021, s rozpočtem 15 579 891,03 Kč. Jeho aktivity budou probíhat do 31.08.2020.

Projekt Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava I. je realizován od září 2016. Cílem je zvýšení úspěšnosti dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem ve vzdělávání. Jednou z klíčových aktivit projektu je rozvoj pracovníků ve vzdělávání. Projekt nabízí dlouhodobé vzdělávání pedagogů v oblasti zavádění proinkluzivních opatření na školách. Projekt dále pedagogům přináší podporu pro práci se žákem, jehož vzdělávání vyžaduje upravit průběh samotného vzdělávacího procesu. Díky vzdělávání pedagogové získají náměty, inspiraci a možnosti, které mohou uplatnit přímo ve výuce a při práci s různorodou skupinou žáků. Cílem vzdělávání je zvyšování kvalifikace vybraných pedagogů. Projekt dále pedagogům nabízí např. podporu při zavádění a rozvoji inkluzivního vzdělávání přímo v prostředí školy nebo metodické vedení pro zlepšení spolupráce mezi rodiči, pracovníky škol a sociálních služeb. Projekt pokrývá téměř 11 000 žáků a více než 850 pedagogických pracovníků na celkem 28 školách.

Vzdělávání pedagogických pracovníků formou DVPP v rozsahu 8, 16 a 24 hodin je z projektu Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava I. nyní proškoleny 192 osob. Celkový počet podpořených účastníků je nyní 63 osob, oba indikátory budou sníženy.

Vzájemné soužití, o.p.s. realizuje projekt: Vzdělání základ života, podpořený z výzvy 007, s rozpočtem 16 660 191,13 Kč. Aktivity budou probíhat do 31.07.2019.

SPOLEČNĚ – JEKHEANE, o.p.s. realizuje projekt: SPOLU 2, podpořený z výzvy 039, s rozpočtem 4 688 436,75 Kč. Aktivity budou probíhat do 31.08.2021.

Projekty jsou zaměřeny na zvýšení školní úspěšnosti dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, s důrazem na děti a žáky ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí. Cílem je zvýšení připravenosti škol v oblasti inkluzivního vzdělávání a rozvoj odborných kompetencí pedagogů při práci s těmito dětmi. V projektech je zapojeno více než 40 škol a školských zařízení na území města Ostravy. Dílčími cíli těchto projektů jsou zavedení a prohloubení individuálního přístupu, důraz na práci s třídními kolektivy, rozvoj koncepčního přístupu k inkluzivnímu vzdělávání na úrovni škol i města, diseminace dobré praxe, podpora spolupráce školy, rodiny a nestátního neziskového sektoru, rozvoj odborných kompetencí pedagogů a jejich metodická podpora. Jsou realizovány studijní stáže (domácí

a zahraniční) s cílem seznámit se s ověřenými postupy zařazení dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Je podpořena činnost pozic psychologů, asistentů pedagoga, koordinátorů inkluze, metodika asistentů pedagoga a školních asistentů. Jsou podpořeni aktivní rodiče dětí a žáků. Je nastaven systém poradenství a podpora rodičům při jednání se zástupci vzdělávacích institucí, sociálních a zdravotních služeb. Je zajišťováno individuální doučování, probíhají kroužky zaměřené na podporu rozvoje gramotnosti v oblasti aktivního občanství a sociálního rozvoje.

Ve všech projektech je ASZ rámci KPSVL a naplňování SPSZ důsledně a průběžně sledována míra plnění stanovených cílů prostřednictvím stanovených indikátorů. V průběhu realizace uvedených projektů je podpořen nárůst odborných kapacit na jednotlivých školách.

Probíhá intervence k přípravě projektů pro NNO, město a školy podle možností zapojení se do vyhlášených výzev OP VVV. Hlavním cílem je pomoci dalším aktérům a lokálním partnerům v přípravě kvalitních projektových žádostí do výzev KPSVL II, která je otevřena pro podávání žádostí do konce kalendářního roku 2018 a poté budou podle avíza MŠMT vyhlášeny výzvy následné, v podobě výzev č. 02_16_039 – Inkuzivní vzdělávání pro KPSVL (Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám) II a č. 02_17_051 - Inkuzivní vzdělávání pro sociálně vyloučené lokality (SVL).

Magistrát města Ostravy, odbor školství a sportu, oddělení školství vytvořil pomocí obecně závazně vyhláškou o školských obvodech podmínky pro minimalizaci počtu dětí, které se nezapsaly k povinnému předškolnímu nebo základnímu vzdělávání. V případech, kdy je rodičům, kteří jsou příjemci dávek hmotné nouze nebo kteří mají děti v pěstounské péči, prominuta úplata za předškolní vzdělávání, zajistilo statutární město Ostrava dofinancování rozpočtu mateřských škol. I přes aktivity inkuzivních projektů realizovaných městem a projektů neziskových organizací však stále přetrvává nezájem rodičů podporovat své děti ve vzdělávání.

Probíhá intervence k možnostem zapojení se mateřských škol do výzvy Operačního programu potravinová a materiální pomoc (Obědy do škol) nebo prostřednictvím zprostředkování neziskových organizací. O „obědy do škol“ je čím dál větší zájem. Významnou roli sehrává i nezisková organizace Women for women.

Byl zaslán podnět na MŠMT k výzvě 051 SVL z důvodu možnosti rozšíření okruhu žadatelů. Návrh se týká podmínky, že město Ostrava je už zapojeno v 021, potřebná alokace je 30 mil. Kč a zachování míst metodických pracovníků. Je to výzva, která se týká obcí a krajů. Školy zde mohou vystupovat na úrovni partnerství. Aktivity jsou zaměřeny na předškolní vzdělávání a prevenci školní neúspěšnosti.

MŠMT vydalo metodický pokyn ke správě a ochraně osobních údajů – GDPR ve školách a školských zařízeních, dostupná je na webu MŠMT. GDPR se stále řeší a vyjasňuje u nově podávaných projektů ve spolupráci s ASZ. Jedná se zejména o aktivity dětí a žáků ve spolupráci s NNO, které probíhají ve školách (např. poradenská činnost jiných osob než pedagogických pracovníků).

Zpracovávají se komunikační plány ve spolupráci s městem, důraz je kladen na mediální výstupy (tiskové zprávy a články v radničním tisku).

Začalo šetření k předčasnému odchodu žáků ze středních škol – terénní výzkumní pracovníci jsou vysíláni do základních, středních škol a rodin v Ostravě.

ASZ intervenuje u MŠMT možnosti navýšení výzev šablon – zejména pro školská poradenská pracoviště a proinkluzivní aktivity tak, aby byla možnost financovat pozice. Cílem výzvy je podpořit mateřské, základní a základní umělecké školy a školská zařízení pro zájmové vzdělávání (střediska volného času, školní družiny a školní kluby) formou projektů zjednodušeného vykazování.

Magistrát města Ostravy společně s vybranými městskými obvody zajistili uvolnění rozpočtů pro udržení aktivit školských poradenských pracovišť. Budou zajištěny vybrané odborné pozice školních poradenských pracovišť v pilotních a spolupracujících školách městských projektů SVL a KPSVL.

Díky opatření Místního plánu inkluze Ostrava s názvem „vznik a podpora školních poradenských pracovišť“ byly na vybraných školách zřízeny pozice školního psychologa, speciálního pedagoga a koordinátora inkluze. Přínos této intervence je ze strany samotných aktérů ve školním prostředí (vedoucí pracovníci škol, pedagogové, žáci, rodiče) hodnocena velmi kladně, což vyplývá i z průběžné evaluace Místního plánu inkluze (přílohy SPSZ). Z hlediska úrovně a intenzity dopadu na proces sociálního začleňování ve statutárním městě Ostrava se jedná o hlubokou změnu, zvláště pak v městských obvodech, jejichž obyvatelé jsou rizikem sociálního vyloučení postiženi nejvíce. Pilotní ověřování této formy podpory zvyšování školní úspěšnosti, se do budoucna jeví jako vhodný nástroj pro udržení žáků ohrožených předčasným odchodem ze vzdělávání v systému, usnadnění jejich přechodu z primárního na sekundární stupeň vzdělávání a profesní přípravu na začlenění na legální trh práce, což dále podmiňuje možnost udržení standardního bydlení a nezávislost na sociálním systému.

Dlouhodobým cílem, který vyplývá z ověřených výstupů a využití ve školách, by měla být snaha zajistit zachování fungování pozic školního poradenského pracoviště na školách ve stávající podobě. Aktivity školských poradenských pracovišť ve školách statutárního města Ostravy kladně hodnotí i ochránkyně lidských práv. Kvalitní pracovní podmínky s možností dlouhodobého plánování, jsou důležité pro udržení kvalifikovaných specialistů školního poradenského pracoviště a kontinuity nastartované změny. Z hlediska efektů a dopadu na vzdělávací soustavu města by měl tento cíl zůstat prioritou i v „mezidobí“, kdy nelze získat finanční podporu z externích zdrojů.

10. Tematická kapitola

– Prevence rizikového chování

10.1 Analytická část

Analytická část se soustředí zejména na data týkající se měnící se míry trestné činnosti v Ostravě v průběhu minulých třech let. Stejně jako v dalších krajských městech je v Ostravě evidován zvýšený počet trestných činů oproti městům v okolí.

Od roku 2015 do roku 2017 došlo k významnému poklesu počtu trestných činů ve všech městských částech Ostravy s výjimkou městské části Ostrava Střed, kde bylo v roce 2015 evidováno 1 521 kriminálních činů a v roce 2017 pak 1 916.

Dle bezpečnostní analýzy Moravskoslezského kraje z roku 2017 se prevencí kriminality v Ostravě zabývá především Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy a od roku 2007 ve městě působí pracovní skupina prevence kriminality. Podrobněji se tématem měnící se míry trestné činnosti zabývá Situační analýza²⁴, která je Přílohou č. 2 tohoto dokumentu.

Za spolupráce s ASZ bylo v oblasti Prevence kriminality realizováno celkem 9 pracovních skupin, do kterých byli nominováni zástupci komunitního plánování, zástupci zapojených neziskových organizací, představitelé dotčených odborů Magistrátu města Ostravy a zástupci jednotlivých městských obvodů. Skupiny jsou aktivně řízené ASZ a jsou koordinační, plánovací a realizační platformou pro jednotlivé aktivity, které byly v původním SPSZ z roku 2015 definovány.

Setkávání pracovních skupin bylo realizováno dle potřeby a fáze spolupráce. V období tvorby SPSZ a jednotlivých projektových záměrů bylo realizováno několik pracovních skupin přibližně jednou měsíčně. Dle potřeby, měla setkávání formu rozsáhlejších workshopů, či seminářů.

Paralelně se setkáváním pracovních skupin probíhal v Ostravě od února 2018 do června 2018 monitoring dopadů projektů realizovaných v rámci KPSVL. S realizátory projektů byly individuálně nastaveny cíle, které budou sledovány po celou dobu realizace projektů. Průběžná zpráva, která je výstupem této činnosti poukazuje na reálné dopady aktivit na cílovou skupinu a společně s výstupy z pracovních skupin dotváří celkový obraz současné situace.²⁵

²⁴ Příloha č. 2, Situační analýza Ostrava, Analýza sociálního vyloučení na území města

²⁵ Příloha č. 1, Průběžná zpráva o naplňování SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů

V roce 2018 byly v oblasti Prevence kriminality realizovány 2 pracovní skupiny za účelem Vyhodnocení SPSZ z roku 2015. Pod metodickým vedením lokálního konzultanta, členové pracovní skupiny ověřovali platnost příčin, které byly definovány v původním SPSZ. Pro každé opatření byly vytvořeny tzv. stromy, zachycující změny v řešené problematice. Metoda práce byla postavena na definici jádrových problémů, které se váží k jednotlivým opatřením. Tyto problémy byly doplněny o příčiny, které, dle členů pracovní skupiny, k definovanému problému vedou. Původní tvrzení byla verifikována a případně doplněna, či přeformulována, dle aktuálních okolností a zkušeností zapojených aktérů. Výstupem práce členů pracovní skupiny jsou grafy (mentální mapy), které změny zachycují a vizualizují okolnosti a příčiny, které jsou členy pracovních skupin v současnosti vnímány jako významné. Jednotlivé grafy jsou přílohami č. 14-29 tohoto dokumentu.

V kontextu s prioritou č. IV.1, Zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí byly členy pracovní skupiny definovány 2 jádrové problémy a to z pohledu obyvatel žijících v okolí sociálně vyloučených lokalit a obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách:

- Nižší pocit bezpečí obyvatel okolí sociálně vyloučených lokalit a ubytoven
- Nižší pocit bezpečí obyvatel sociálně vyloučených lokalit a ubytoven

Pocit bezpečí obyvatel žijících v okolí SVL je, dle členů pracovní skupiny, ovlivněn rozdílností způsobu života obyvatel lokalit, opakujícími se konflikty, které mohou být způsobeny např. problematikou soužitím starousedlíků a nově příchozích, negativním obrazem lokality (skládka, vizuální odlišnost). Dále byly příčiny sníženého pocitu bezpečí obyvatel okolí SVL popisovány zejména v souvislosti s konzumací alkoholu a drog obyvatel SVL na exponovaných místech, nebo ohrožení majetku v okolí. Negativní zkušenost obyvatel žijících v okolí SVL je ve vysoké míře přenesená, nikoli osobní. Nedostatečná objektivní informovanost majority pak způsobuje předsudky a snížený pocit vlastního bezpečí.

Z pohledu obyvatel SVL byly členy pracovní skupiny popisovány příčiny sníženého pocitu bezpečí podobně. Konzumace alkoholu a drog, problematické soužití starousedlíků, rozebírání objektů, zakládání skládek a znečišťování veřejného prostranství. Jako další příčiny byly definovány projevy extremismu zaměřené na SVL, specifické druhy trestné činnosti (lichva, kuplířství), negativní ovlivňování života obyvatel SVL majiteli objektů a nedostatečná odvaha k řešení problémů z důvodu strachu z diskriminace. Bydlení v SVL je popisováno jako určité stigma.

Pracovníci nestátních organizací působících v SVL popisují nízkou participaci cílové skupiny při řešení problémů, což může být způsobeno nízkým statutem NNO, dále jsou popisovány nedostatečné finanční a personální zdroje organizací. Z lokálního hlediska není dle členů adekvátně reagováno na téma diskriminace, která hluboce ovlivňuje pocit bezpečí cílové skupiny.

Pracovní skupinou byl v kontextu s prioritou IV.2 Podpora výchovně vzdělávacích programů a volnočasových aktivit pro rizikové děti a mládež definován jádrový problém Vyšší míra ohrožení dětí a mládeže sociálně – patologickými jevy. Jednou z příčin je stále vnímán nedostatek možností pro smysluplné trávení volného času dětí a mládeže a nedostatek adekvátních/bezpečných prostor. Zvyšuje se dostupnost návykových látek což v kontextu

s nízkým věkem experimentátorů, znamená významné riziko, které je popisováno zejména kurátory pro mladistvé OSPOD. Významný vliv na cílovou skupinu má, dle členů pracovní skupiny, také absence pozitivních vzorů v rodině a negativní vliv prostředí, ve kterém se tyto děti a mladiství pohybují. Ze strany zástupců neziskových organizací je jako problém vnímán zejména nedostatek kvalifikovaných pracovníků a nedostatečné povědomí cílové skupiny o dopadech rizikového chování.

Při jednání pracovní skupiny došlo k propojení opatření IV.3 Podpora integračních aktivit pro osoby po návratu z výkonu trestu nebo žijících rizikovým způsobem života a IV.4 Zmírňování rizik návykového chování a byl definován společný jádrový problém Vysoký počet osob ohrožených rizikových chováním, který se vztahuje ke třem cílovým skupinám:

1. Osoby ohrožené látkovými a nelátkovými závislostmi
2. Osoby před/v/po výkonu trestu
3. Osoby v sexbyznysu

Ad 1.

Příčinou rizikového chování u osob ohrožených závislostmi jsou popisovány zejména okolnosti zvýšeného počtu uživatelů návykových látek, zvýšená dostupnost drog a také nízký věk experimentujících s drogami, což je popisováno ať terénními pracovníky služeb drogového terénu, nebo kurátory pro mladistvé OSPOD jednotlivých městských obvodů. Z pohledu organizací je problémem absence nastavení efektivnějšího modelu spolupráce, což je zapříčiněno zejména fluktuací (nestabilitou) terénních pracovníků, nebo také rozdílnou strukturou a kapacitou poskytování terénních služeb jednotlivých organizací. Problémem při práci s cílovou skupinou je dle členů pracovní skupiny také nízký počet pracovníků s dostatečnou praxí a zkušeností v oboru. Drogová problematika je hlavním tématem při setkávání u kulatých stolů aktérů pohybujících se v drogovém terénu.

Ad 2.

Členy PS byl definován problém ztížené integrace osob navracejících se z výkonu trestu. Toto je způsobeno jednak nedostatečnými kapacitami pro přechodné bydlení cílové skupiny, tak také nedostatečnými kapacitami pro následné samostatné bydlení. Dalším důležitým faktorem je předluženost osob po návratu z výkonu trestu, což komplikuje možnost plné integrace těchto osob ať už v oblasti zaměstnání, nebo bydlení. Dluhy jsou také překážkou pro efektivní práci a pomoc těmto lidem ze strany organizací. Podle členů pracovní skupiny je významným problémem dlouhodobá nestabilita služeb a podpůrných aktivit pro cílovou skupinu.

Ad 3.

Osoby v sexbyznysu jsou další skupinou ohroženou rizikovým chováním. Stigmatizace a nízký sociální status (sociální izolace, tabuizace, hrozba odebrání dětí, viktimizace) i ze strany institucí (strukturální násilí - policie, OSPOD, lékaři - neochota využívat jiné institucionální zdroje pomoci), nízký socioekonomický status žen samoživitelek (absence polovičních úvazků, nedostatek vhodných pracovních míst pro skloubení s rolí matky), nízká kvalifikace omezená možnost uplatnění se na trhu práce jsou důležité příčiny ohrožení rizikovým chováním těchto osob. Dalšími příčinami ohrožení této cílové skupiny jsou také nízká

finanční gramotnost a vysoká zadluženost, dále také nízká zdravotní gramotnost (pohlavně přenosné choroby, nechtěné těhotenství...). Neplacení sociálního a zdravotního pojištění je důvodem nezískání potřebné doby pro nárok na starobní důchod, nevzniká nárok na dávky nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a peněžitá pomoc v mateřství. Nestabilní finanční příjem těchto osob je rizikovým faktorem při dalším počínání, nemají dostatečnou finanční rezervu pro případ nenadálých situací. Členy pracovní skupiny byly dále popisovány rizika online prostoru (kyberšikana, stalking...), dále pak nevhodné pracovní podmínky v sexbyznysu. Z pohledu organizací, je velkým problémem při práci s CS absence víceletých dotačních programů a malá podpora dotačních programů zaměřených na zdravotní rizika. Dále nízká vymahatelnost práva vlivem legislativního neukotvení sexuální práce a represivní obecní vyhlášky zakazující provozování sexuální práce na veřejných místech. Dále byl definován nedostatek nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a rodinné politiky ke stabilizaci role žen – matek samoživitelek (nedostupnost flexibilních služeb hlídání dětí apod.) a nepřipravenost jiných služeb otevírat a reagovat na témata sexbyznysu.

10.2 Monitoring plnění návrhové části

Tabulka č. 18: Oblast Prevence rizikového chování, priorita 1

Realizační karta pro oblast IV. Prevence rizikového chování					
Priorita Obecný cíl	1. Zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí 1.1 V letech 2016 – 2018 bude soužití ve vyloučených lokalitách a jejich okolí podpořené prostřednictvím 6 asistentů prevence kriminality 1.2 Do roku 2018 dojde ke zvýšení bezpečnosti v sociálně vyloučených lokalitách prostřednictvím vzdělání min. 700 obyvatel lokalit 1.3 Do roku 2018 dojde ke snížení projevů diskriminace prostřednictvím realizace informační kampaně, vč. monitoringu a testingu zaměřeného na odhalování diskriminačního chování a právního zastoupení min. 100 klientů v kauzách diskriminačních praktik				
Specifický cíl		Garant:	subjekt	Pracovník	
			ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Manažeri NNO	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OP Z 2.1 16 500 000 Kč	
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty		
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA		
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti		
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	
				Stav naplněno/částečně /v realizaci	
	1.1	Posílení prevence kriminalit prostřednictvím asistentů prevence kriminality a multidisciplinárního přístupu	SMO	1.10.2016-30.8.2019	Naplněno
	1.2	Posílení prevence kriminalit prostřednictvím asistentů prevence kriminality a multidisciplinárního přístupu	SMO	1.10.2016-30.8.2019	Částečně naplněno
	1.3	Společně za práva a bezpečí	Vzájemné soužití, o.p.s.	1.3.2017-28.2.2020	Částečně naplněno

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření této priority jsou projektově naplňována činností neziskového sektoru i samotného SMO. Opatření IV.1.1 a IV.1.2 jsou naplňována pomocí městského projektu Posílení prevence kriminality prostřednictvím asistentů prevence kriminality a multidisciplinárního přístupu. Na území města Ostravy v současnosti působí 6 asistentů prevence kriminality, kteří se svou činností soustředí na prevenci a řešení přestupkové činnosti, záškoláctví, lokalizaci použitých jehel apod., dále se účastní bezpečnostních opatření a akcí pro veřejnost (např. Bezpečnější Ostrava). Dle realizátora je počet asistentů prevence kriminality s ohledem na velikost města a počet vyloučených lokalit nedostatečný. Naplňování opatření IV.1.2 probíhá zejména ve formě zvyšování participace občanů na řešení konkrétních situací. Zapojování probíhá např. ve formě otevřených jednání k tématům týkajícím se dané lokality. Za období I. milníku bylo uskutečněno šest otevřených jednání. V sedmi městských částech Ostravy probíhají pravidelná setkávání multidisciplinárních týmů, které si kladou za cíl zlepšit provázání služeb a zefektivnit koordinaci činností v daných lokalitách²⁶. Organizací Vzájemné soužití, o. p. s. je realizován projekt Společně za práva a bezpečí. Pomocí pochůzkové činnosti, depistáže a spolupráce s PČR terénní pracovníci řeší a monitorují situaci obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách. Jedná se především o monitorování přestupkové činnosti, distribuci drog, vandalismus, záškoláctví apod.

²⁶ Příloha č. 1, Průběžná zpráva o naplňování SPSZ Ostrava 2016 – 2018 prostřednictvím realizovaných projektů

Tabulka č. 19: Oblast Prevence rizikového chování, priorita 2

Realizační karta pro oblast IV. Prevence rizikového chování				
Priorita	2. Podpora výchovně vzdělávacích programů a volnočasových aktivit pro rizikové děti a mládež			
Obecný cíl	2.1 Do roku 2018 bude vzděláno 1000 žáků v sociálních tématech v rámci preventivních programů na školách 2.2 Do roku 2018 bude v šesti lokalitách Ostravy podpořená dostupnost a udržitelnost výchovně vzdělávacích programů a volnočasových aktivit pro rizikové děti a mládež v zařízeních s min. okamžitou kapacitou 360 osob			
Specifický cíl				
	Garant:	subjekt	Pracovník	
		ASZ	Lokální konzultant	
		SMO	Pracovník pověřený odborem SVZV	
		Kolegium žadatelů	Manažeři NNO	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	IROP SC 2.1 14. 600 000 Kč OPVVV 3.3.1 2 100 000 Kč
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty	
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA	
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti	
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti	
Hodnocení realizace	Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	2.1 -	-	-	Neplněno
	2.2 Interaktivní program sekundární prevence „Odvaha ke změně“	Bílý nosorožec, o.p.s.	1.3.2017-30.8.2019	Částečně naplněno

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření 2.1 není v rámci KPSVL naplňováno. Opatření 2.2 je naplňováno prostřednictvím činnosti organizace Bílý nosorožec, o.p.s. Soubor realizovaných aktivit je zaměřen na sekundární prevenci rizikového chování u mládeže ve věku 15-18 let a směřuje ke změně postojů a rizikového chování cílové skupiny s důrazem na zvýšení jejich uplatnitelnosti ve společnosti a na trhu práce. Za období I. milníku bylo podpořeno 11 osob.²⁷

²⁷ Příloha č. 1, Průběžná zpráva o naplňování SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů

Tabulka č. 20: Oblast Prevence rizikového chování, priorita 3

Realizační karta pro oblast IV. Prevence rizikového chování				
Priorita	3. Podpora integračních aktivit pro osoby po návratu z výkonu trestu nebo žijících rizikovým způsobem života			
Obecný cíl	3.1 Do roku 2018 dojde k podpoře integrace 150 osob během výkonu a po výkonu trestu do společnosti a na trh práce 3.2 Do roku 2018 dojde ke zmírnění rizik vyplývajících z provozování placeného sexu prostřednictvím kontaktování, vzdělávání, terapie a krizové pomoci 150 sexuálním pracovnícím			
Specifický cíl				
		Garant:	subjekt	Pracovník
			ASZ SMO	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV
			Kolegium žadatelů	Manažeri NNO
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OP Z 2.1 8 900 000 Kč
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty	
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA	
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti	
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti	
Hodnocení realizace	Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	3.1 Nová šance pro integraci osob po návratu z výkonu trestu	Nová šance, z.s.	1.1.2017- 31.12.2019	Částečně nalněno
	3.2 JAK na TO? Prevence rizik v sexbyznysu	Rozkoš bez rizika, z.s.	1.1.2017- 31.1.2020	naplněno

Shrnutí stavu plnění opatření:

Naplňování opatření IV.3.1 probíhá prostřednictvím aktivit organizace Nová šance, z.s. Činnosti jsou zaměřeny na podporu pracovních kompetencí. V rámci projektu probíhají vzdělávací a aktivizační semináře, skupinová a individuální intervence a aktivizace účastníků ve cvičných dílnách.

Opatření IV. 3.2 je projektově naplňováno činnostmi organizace ROZKOŠ bez RIZIKA, z.s. V rámci projektu probíhá pravidelné poskytování terénní sociální práce ženám v klubech, nočních podnicích, privátech apod. Mimo poskytování informací o zdravotním stavu, pravidelném testování a poskytování prostředků prevence je klientkám nabízena intenzivní spolupráce při řešení jejich nepříznivé životní situace (obtíže s bydlením, řešením dluhové

situace, řešení násilí ze strany partnera, právní informace, terapeutickou podporu a mnoho dalšího). Klientky jsou motivovány k využívání služeb poradenského centra. Prostřednictvím aktivit organizace ROZKOŠ bez RIZIKA bylo podpořeno celkem 338 osob. Organizace zajišťovala provádění testů na pohlavně přenosné infekce, ve 12 případech se prokázalo infekční onemocnění, 78 osob se podařilo motivovat a navázat na další služby²⁸.

Tabulka č. 21: Oblast Prevence rizikového chování, priorita 4

Realizační karta pro oblast IV. Prevence rizikového chování				
Priorita	4. Zmírňování rizik návykového chování			
Obecný cíl	4.1 Do roku 2018 dojde nově k podpoře 175 klientů prostřednictvím programů protidrogové prevence a prevence patologického hráčství a 200 žáků bude v této oblasti vzděláno 4.2 Do roku 2018 dojde k provázání činnosti poskytovatelů protidrogových terénních služeb a služeb sociální prevence v sociálně vyloučených lokalitách			
	Garant:	subjekt	Pracovník	
		ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Manažeři NNO	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OP Z 2.1 8 900 000 Kč
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty	
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA	
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti	
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti	
Hodnocení realizace	Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	4.1 Interaktivní program sekundární prevence „Odvaha ke změně“	Bílý nosorožec, o.p.s.	1.3.2017- 31.8.2019	Částečně naplněno
	Rozšíření terénního programu Renarkon v Ostravě	Renarkon, o.p.s.	1.1.2017- 31.12.2019	Částečně naplněno
	4.2 Rozšíření terénního programu Renarkon v Ostravě	Renarkon, o.p.s.	1.1.2017- 31.12.2019	Částečně naplněno

²⁸ Příloha č. 1, Průběžná zpráva o naplňování SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření této priority jsou projektově naplňována činností neziskového sektoru i mimoprojektově. Prostřednictvím sociální služby terénní program zajišťované organizací Renarkon o.p.s. bylo podpořeno celkem 241 osob závislých na návykových látkách, z toho 229 osob podporu kontinuálně využívá²⁹. V rámci opatření 4.2 proběhla za spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování 3 setkání u kulatého stolu za účelem provázání činnosti poskytovatelů služeb v drogovém terénu. Setkávání se účastnili zástupci neziskových organizací, které na území města Ostravy působí, dále zástupci OSPOD jednotlivých městských obvodů, zástupci Magistrátu města Ostravy a další. Jednotliví aktéři měli možnost navázat nové kontakty napříč organizacemi, dozvědět se důležité informace o jednotlivých službách a navázat spolupráci s dalšími aktéry při řešení drogové problematiky na území města Ostravy. Poslední plánované setkání proběhne na podzim roku 2018.

10.3 Návrh návazných opatření a aktivit

Během jednání pracovních skupin prevence rizikového chování byly mimo jiného diskutovány oblasti nad rámec Vyhodnocení SPSZ. Jednou z problematik byla diskuze nad zvyšující se tolerancí rizikového chování. Identifikované chování zahrnovalo jak výskyt kriminálních jevů, tak zvyšující se toleranci okolí nad užíváním drog. Toto téma prostupuje napříč lokalitami, kde ASZ působí. Jako pozitivní vnímá ASZ společné setkávání a fungování multidisciplinárních týmů v Ostravě. To lze vnímat jako dobrou praxi a ASZ doporučuje jejich pokračování. Vzhledem ke složitosti projednávaných témat však také navrhuje v prohlubování vzdělávání zaměřeného na vedení takto náročných skupin. ASZ má možnosti jak tuto aktivitu dále podpořit.

Zároveň je možné využít vyhledávaných otevřených výzev v rámci programu OPZ či Ministerstva vnitra ČR, zaměřených na prevenci kriminality. V tomto případě může ASZ sloužit jako podpora při předkládaných projektech a při přenosu dobrých praxí mezi jednotlivými lokalitami. Na zvážení je i návrh realizace výzkumu zaměřeného tematicky na oblast prevence rizikového chování.

²⁹ Příloha č. 1, Průběžná zpráva o naplňování SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů

10.4 Seznam souvisejících materiálů města Ostravy

Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018 (SPSZ)

Výzkum pocitu bezpečí v okolí SVL a dalších rizikových míst v Ostravě, SocioFactor s.r.o., 2015

10.5 Přehled organizací podílejících se na aktualizaci SPSZ za pracovní skupinu pro oblast prevence rizikového chování

Arka CZ, z.s.

Bílý nosorožec, o. p. s.

Centrum sociálních služeb Ostrava, o. p. s.

Magistrát města Ostravy

Nová šance, z. s.

RENARKON, o. p. s.

ROZKOŠ bez RIZIKA, z. s.

Salesiánské středisko volného času Don Bosco

Úřad městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz

Úřad městského obvodu Vítkovice

Vzájemné soužití, o. p. s.

11. Tematická část - Rodina a zdraví

11.1 Analytická část

Podle Zprávy o stavu romské menšiny v MSK za rok 2017 proběhly v různých městských obvodech města Ostravy akce potírající výskyt skrytého i zjevného (omluveného) záškoláctví. Tyto aktivity byly prováděny za účasti OSPOD, asistentů prevence kriminality a Městské policie Ostrava.

Zpráva o stavu romské menšiny v MSK za rok 2017 zmiňuje problémy v dostupnosti zdravotní péče pro obyvatele SVL. Horší zdraví obyvatel SVL oproti obyvatelstvu mimo SVL je zapříčiněno mnoha různými činiteli. Od roku 2017 začaly dvě nestátní neziskové organizace realizovat projekty na podporu zdraví obyvatel SVL.

- CENTROM z.s.
- Sdružení sociálních asistentů o.p.s. (došlo ke změně názvu organizace na Spolu pro rodinu, z.s.)

Statutární město Ostrava také vytvořilo brožuru k tématu zdravotnictví, která obsahuje kontakty na všechny lékaře na území města.

Podrobněji se uvedenými tématy zabývá Situační analýza.

V roce 2018 byly v oblasti Rodiny a zdraví realizovány 3 pracovní skupiny za účelem Vyhodnocení SPSZ. Pod metodickým vedením lokální konzultantky, členové pracovní skupiny ověřovali platnost příčin, které byly definovány v původním SPSZ. Pro každé opatření byly vytvořeny stromy zachycující změny v řešené problematice, které jsou uvedeny v přílohách č. 30 – 39 Vyhodnocení SPSZ. Metoda práce byla postavena na definici jádrových problémů, které se váží k jednotlivým opatřením. Tyto definované problémy byly pak doplněny o příčiny, které, dle členů pracovní skupiny, k definovanému problému vedou. Původní tvrzení byla verifikována a případně doplněna, či přeformulována, dle aktuálních okolností. Výstupem práce členů pracovní skupiny jsou grafy (stromy), které změny zachycují a vizualizují okolnosti a příčiny, které jsou členy pracovních skupin v současnosti vnímány jako významné. Jednotlivé grafy jsou součástí přílohy tohoto dokumentu.

Paralelně se setkáváním pracovních skupin probíhala v Ostravě od února 2018 do června 2018 individuální setkávání s realizátory vyvolaných projektů. Jejich výstupem je již dříve zmiňovaná Průběžná zpráva.

Pracovní skupinou Rodina a zdraví byl v kontextu s prioritou V.1 Adresná podpora rodin znevýhodněných v naplňování rodičovských práv a povinností definován jádrový problém Vysoký počet ohrožených dětí a rodin s ohroženým dítětem, který, dle členů pracovní skupiny, dále přetrvává. Důležitými příčinami z hlediska cílové skupiny, které byly nově definovány, jsou zejména: častá migrace rodin mezi sociálně vyloučenými lokalitami v Ostravě i mimo Ostravu, což způsobuje destabilizaci dítěte a to ať už v kontextu budování zázemí, sociálních kontaktů, tak i vzdělávání. Příčinami migrace rodin jsou nevyhovující

podmínky bydlení, které jsou způsobovány neochotou majitelů bytových jednotek ubytovávat rodiny z cílové skupiny. Toto je způsobeno zejména častými dluhy na energiích, nájmu, dále nedostatečnými kompetencemi k udržení bydlení (hospodaření s financemi, péče o majetek/správa bytu) a také častou více četností rodin, které se možným pronajímatelům bytů mohou jevit jako rizikové.

Migrace rodin také znemožňuje systematickou práci sociálních pracovníků s rodinnými příslušníky. Nestabilita bydlení rodin je velkým problémem při snaze o dlouhodobou spolupráci s rodinou při řešení specifických problémů. Jako důležité téma byla uvedena potřeba průběžného vzdělávání v oblasti ochrany dítěte. Bohužel však byla také zmíněna nedostatečná časová a personální kapacita pro účast na tomto typu vzdělávání, pokud by skutečně probíhalo kontinuální formou. Významnou roli hraje také nedostatečné právní povědomí cílové skupiny a to zejména v oblastech dluhové problematiky a bydlení (nájemní smlouvy, výpovědi z bytů, kauce...)

Dalším důležitým tématem je zvýšení kooperace jednotlivých aktérů a vzájemné informování o sociálních službách, jejich kapacitách, možnostech apod.

Priorita V.2 Podpora aktivit přispívajících k řešení problematiky domácího násilí. Domácí násilí je těžce řešitelný problém, který je, dle členů pracovní skupiny, způsoben zejména přístupem obětí k dané situaci. Faktory, které ovlivňují (ne)řešení tohoto problému jsou z pohledu cílové skupiny zejména: generační přenos, zhoršená možnost osamostatnění se pokud jsou v rodině děti, frustrace a stres z nepříznivé sociální situace, sociálně-patologické jevy, či psychiatrická onemocnění, strach z důsledků prokázání domácího násilí, nebo naopak strach z nemožnosti prokázání.

Současně je na straně obětí domácího násilí vnímána nedůvěra v instituce při řešení problematiky domácího násilí (bagatelizace problému ze strany institucí), což postoj cílové skupiny k řešení této situace znesnadňuje. Téma domácího násilí je do jisté míry tabuizované a je mnohdy velice těžko rozpoznatelné. V kontextu ostatních problémů (dluhy, bydlení, nezaměstnanost...) je sociálními pracovníky mnohdy přehlédnuto. Byla definována potřeba sdílení a předávání informací a zkušeností napříč organizacemi např. formou seminářů, konferencí, či setkávání u kulatých stolů. Během jednání byla uvedena absence řešení různých stupňů domácího násilí z důvodu přetrvávajícího strachu rodiny na opatření, které by mohlo způsobit rozpad rodiny.

Zvýšením zdravotní gramotnosti rodin a jednotlivců ohrožených sociálním vyloučením se zabývá priorita č. V.3. Téma Zdraví je v sociálně vyloučených lokalitách marginálním tématem, které je v kontextu problematiky bydlení, či dluhů řešeno až v nutných případech. Špatné návyky způsobené chybějícími vzory v rodině – přejímání nezdravého životního stylu, komunikační bariéry mezi lékaři a cílovou skupinou, předsudky, nebo špatná zkušenost jsou vlivy, které negativně ovlivňují prevenci a řešení aktuálních zdravotních potíží cílové skupiny.

Jako velice důležité téma je vnímán významný nedostatek odborných lékařů, jako jsou dětské pediatri, psychiatři a zubaři a dále také dětské psychologové. Sociální pracovníci jsou mnohdy vystavováni kontaktu s lidmi trpícími psychiatrickými onemocněními, jejichž stav není ošetřen. Zde je vnímána absence provázanosti organizací zabývajících se duševními onemocněními a dalšími aktéry neziskového sektoru.

11.2 Monitoring plnění návrhové části

Tabulka č. 22: Oblast Rodina a zdraví, priorita 1

Realizační karta pro oblast V. Rodina a zdraví				
Priorita Obecný cíl	1. Adresná podpora rodin znevýhodněných v naplňování rodičovských práv a povinností 1.1 Do roku 2018 bude 400 rodin nově stabilizováno prostřednictvím podpůrných programů 1.2 Do roku 2018 bude 200 sociálních pracovníků proškoleny v oblasti sociální prevence pro práci s rodinami 1.3 Do roku 2018 dojde k vytvoření nového zázemí pro dostupnější komplex služeb zaměřených na děti a rodinu s roční kapacitou 820 uživatelů			
	Garant:	subjekt	Pracovník	
		ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Manažeři NNO	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OP Z 2.1 21 700 000 Kč OP Z 2.2 3 500 000 (mimo KPSVL) IROP SC 2.1 11 400 000 Kč
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty	
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA	
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti	
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti	
Hodnocení realizace	Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně /v realizaci
	1.1 „Motivační programy – komplex práce s lidmi sociálně vyloučenými a vyloučením ohroženými“	Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s	1.2.2017- 31.1.2020	Částečně splněno
	Adresná podpora rodinám ve spolupráci s OSPOD	Vzájemné soužití o.p.s.	1.4.2017- 31.3.2020	Částečně splněno
	Ohrožené rodiny z agendy OSPOD	CENTROM z.s.	1.1.2017- 31.12.2018	Částečně splněno
	Prevence ohrožení rodiny ve městě Ostrava	SMO	1.10.2016- 30.9.2019	Částečně splněno
	1.2			
	1.3			

Shrnutí stavu plnění opatření:

Na naplňování priority V.1.1 se podílely aktivity realizované Centrem sociálních služeb Ostrava, o.p.s. Aktivity podpory se dotýkaly oblastí bydlení, zaměstnanosti a podpory v řešení zadluženosti osob. Celkem bylo k datu I. milníku podpořeno 80 rodin.³⁰ Dále činnostmi organizací CENTROM z.s. a Vzájemné soužití, o. p. s., jejichž činnost je směřována zejména na podporu rodin z agendy OSPOD.

Tabulka č. 23: Oblast Rodina a zdraví, priorita 2

Realizační karta pro oblast V. Rodina a zdraví				
Priorita	2. Podpora aktivit přispívajících k řešení problematiky domácího násilí			
Obecný cíl	2.1 Do roku 2018 dojde k zapojení min. 400 osob do preventivních programů zaměřených proti domácímu násilí v sociálně vyloučených lokalitách			
	Garant:		subjekt	Pracovník
			ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Manažeři NNO
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OP Z 2.1 3 400 000 Kč
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty	
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA	
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti	
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti	
Hodnocení realizace	Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	2.1			

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření V.2.1 priority V.2 není v rámci KPSVL naplňováno.

³⁰ Příloha č. 1, Průběžná zpráva o naplňování SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů

Tabulka č. 24: Oblast Rodina a zdraví, priorita 3

Realizační karta pro oblast V. Rodina a zdraví				
Priorita Obecný cíl	3. Zvýšení zdravotní gramotnosti rodin a jednotlivců ohrožených sociálním vyloučením 3.1 Do roku 2018 dojde u 500 obyvatel sociálně vyloučených lokalit ke zvýšení zdravotní gramotnosti			
		Garant:	subjekt	Pracovník
			ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Manažeri NNO
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OP Z 2.1 9 500 000 Kč
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty	
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA	
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti	
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti	
Hodnocení realizace	Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	3.1 Zdravotní prevence v sociálně vyloučených lokalitách	CENTROM z. s.	1.1.2017 - 31.12.2019	Částečně splněno
	Zdravotně-sociální pomoc a další programy pro rodiny s dětmi v Ostravě	Sdružení sociálních asistentů, o. p. s.	1.5.2017- 30.4.2020	Částečně splněno

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření je naplňováno prostřednictvím aktivit dvou realizátorů – CENTROM z.s. a Sdružení sociálních asistentů, z.s. (došlo ke změně názvu organizace na Spolu pro rodinu, z.s.). K prvnímu milníku bylo podpořeno celkem 319 osob.³¹

Pro oblast zdraví bylo v roce 2017 realizováno setkání u Kulatého stolu. Cílem setkání bylo zahájení meziresortní spolupráce, která je pro řešení zdravotní problematiku nutná. Byly zde identifikovány hlavní problémové okruhy k řešení zdraví sociálně vyloučených osob:

³¹ Příloha č. 1, Průběžná zpráva o naplňování SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů

- Problémy v dostupnosti zdravotní péče
- Nízká zdravotní gramotnost pacientů/klientů
- Nízké komunikační kompetence zdravotnických profesionálů při komunikaci s osobami ze sociálně vyloučených lokalit
- Nedostatečná spolupráce zdravotnického a sociálního sektoru
- Nedostatečné zajištění následné zdravotní péče
- Předání informace zástupci Městské nemocnice Ostrava – vedoucí sociální – zdravotně sociální služby o fungování projektů neziskových organizací CENTROM a Sdružení sociálních asistentů (došlo ke změně názvu organizace na Spolu pro rodinu, z.s.) se zaměřením na sociálně – zdravotní pomoc a možnosti spolupráce Městské nemocnice s těmito neziskovými organizacemi

Tabulka č. 25: Oblast Rodina a zdraví, priorita 4

Realizační karta pro oblast V. Rodina a zdraví					
Priorita	4. Vytvoření koncepce rodinné politiky ve statutárním městě Ostrava				
Obecný cíl	4.1 Do roku 2017 bude hotová koncepce rodinné politiky				
Specifický cíl	4.1.1 Do konce roku 2016 bude k dispozici partnerům výzkum služeb pro rodinu na území SMO 4.1.2 Do konce roku 2017 bude připravená koncepce rodinné politiky				
		Garant:	subjekt	Pracovník	
			ASZ SMO	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV	
			Kolegium žadatelů	Manažeri NNO	
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OP Z 2.1 3 400 000 Kč	
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty		
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA		
4. Etapa č. 2 a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti		
5. Etapa č. 3 a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu, zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	4.1	Prevence ohrožení rodiny ve městě Ostrava	SMO	1.10.2016-30.9.2019	Částečně splněno
	4.1.1	Výzkum služeb pro rodinu na území SMO	Sociofactor	2015-2016	Splněno
	4.1.2	Prevence ohrožení rodiny ve městě Ostrava (KA1 – Koncepce rodinné politiky)	SMO	1.10.2016-30.9.2019	Splněno

Shrnutí stavu plnění opatření:

V roce 2015 byla zpracována podkladová analýza, která je soustředěna zejména na témata zdravotně-sociální infrastruktury, služeb v oblasti vzdělávání dětí, obsahuje popis prarodinného veřejného prostoru ve městě, informace o dotačních titulech zaměřených na rodinu, popis potřeb a očekávání aktérů rodinné politiky a mnoho dalších informací. Na základě této analýzy byla zpracována Koncepce rodinné politiky statutárního města Ostravy, která byla 18.06.2018 odsouhlasena Řídícím výborem pro spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování. V září 2018 bude předložena ke schválení dalším orgánům města. Koncepce je projektovým opatřením, které řeší zejména témata dostupnosti podpory a péče o děti, ať už zdravotní, či sociálně právní, dále se zabývá problematikou trávení volného času dětí a možnostmi využívání veřejného prostranství pro rodiny s dětmi.

11.3 Návrh návazných opatření a aktivit

V průběhu pracovních skupin v tematické oblasti rodina a zdraví byla ve velké míře diskutována otázka tvorby Koncepce rodinné politiky statutárního města Ostravy. Tento dokument, na jehož tvorbě se podíleli i členové pracovní skupiny rodina je vnímán jako stěžejní pro projednávanou oblast. Pro podporu dalších aktivit navrhuje ASZ využití otevřených výzev OPZ a zejména další setkávání dalších zainteresovaných partnerů. Tato setkávání by mohla být tematicky cílena na řešení specifických situací klientů napříč všemi pracovními skupinami, neboť problematika rodiny a zdraví se dotýká všech obyvatel nejen sociálně vyloučených lokalit.

11.4 Seznam souvisejících materiálů města Ostravy

Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015 – 2018

Podkladová analýza ke koncepci rodinné politiky SMO, Sociofaktor s.r.o., 2015

Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava pro období 2017-2019

11.5 Přehled organizací podílejících se na aktualizaci SPSZ za Pracovní skupinu pro oblast Rodina a zdraví

CENTROM z. s.

Centrum sociálních služeb Ostrava, o. p. s.

Diecézní charita ostravsko-opavská

Charita Ostrava

Magistrát města Ostravy, odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Salesiánské středisko volného času Don Bosco

Spolu pro rodinu, z.s. (dříve Sdružení sociálních asistentů, o.p.s.)

Úřad městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz

Vzájemné soužití, o. p. s.

12. Tematická oblast – komunitní práce

Tematická oblast Komunitní práce je nově přidanou kapitolou Vyhodnocení SZSP.

Cíle SPSZ byly zaměřeny na podporu specifických cílových skupin, rodin a jednotlivců. V průběhu hodnoceného období se ukázalo, že doposud převažující intervence zaměřené na jednotlivce, rodiny a specifické cílové skupiny (např. lidé bez domova aj.) vedou sice ke změnám v jejich životech, ale nemění celkovou situaci sociálně vyloučených lokalit. Potvrdila se potřeba rozšíření podpory i na úroveň komunit a sousedství – ke koncepčním snahám o proměnu celého prostředí a k vytvoření pevných mechanismů spolupráce mezi jednotlivými aktéry na všech úrovních – systematicky se systemickými účinky.

V hodnoceném období 2015-2018 došlo v některých lokalitách statutárního města Ostravy k realizaci projektů komunitní práce, která je metodou sociální práce zaměřenou na tvorbu a zplnomocňování komunit. Pozorujeme, že v oblastech realizace projektů komunitní práce se celková situace mění na systémovější úrovni. Dochází nejen k aktivizaci jednotlivců, ale také k jejich systematickému spojování a vzniku místních sítí (samoorganizované lokální skupiny občanů), tvorbě a zapojování do sítí místních aktérů a do komunikačních platforem – ať už jde o místní správu a samosprávu, nebo majoritní vlastníky bydlení, místní farnosti, policii, poskytovatele sociálních služeb, školy. Dochází k vlastním formulacím problémů a jejich řešení obyvateli těchto lokalit, k posilování vlivu na své vlastní životy včetně růstu zájmu a zodpovědnosti za podobu a kvalitu místa života.

Po prvních letech realizace zjišťujeme, že oblastí dopadů komunitní práce není pouze původně předpokládaná oblast bydlení. Ukazuje se, že komunitní práce se zaměřuje i na oblast volného času (dospělých, dětí a mládeže); infrastruktury (doprava, občanská vybavenost v místě - kanalizace, osvětlení, stav bytového fondu); zdraví a hygieny (užívání a distribuce drog, zdravotní péče); vztahů a soužití skupin, rodin a jednotlivců v místě; vzdělávání (dětí a mládeže); a dalších menšinových (většinou místně specifických) témat.

Pracovní skupina Bydlení na svých jednáních vyhodnotila opatření II. 3 – Rozvoj komunitní práce a participativních metod v oblasti bydlení jako rámcové, neboť komunitní práce se nezabývá pouze řešením bydlení, ale komplexním řešením sociálních problémů v komunitě. K revizi tohoto opatření měla být ustavena samostatná pracovní skupina, k čemuž však z časových důvodů zatím nedošlo, přesto však ustavujeme samostatnou kapitolu Komunitní práce.

12.1 Analytická část

Analytická část vznikla na základě kombinace dvou typů dat. Data kvantitativní části obsahují zejména aktualizované údaje o vývoji sociálního vyloučení a stavu sociálně vyloučených lokalit města Ostravy dle Situační analýzy Ostrava – analýza sociálního vyloučení na území města, Agentura pro sociální začleňování, 2018³² a údajů realizátorů komunitní práce na území statutárního města Ostravy.

Kvalitativní část analýzy problémů a jejich příčin vznikla aplikací metody desk research a monitoringem projektů komunitní práce na území města Ostravy, diskuzemi na jednáních Platformy pro komunitní práci a fokusní skupinou realizovanou v rámci regionálního setkání Platformy pro komunitní práci 20.06.2018 v Ostravě, jejímiž účastníky byli realizátoři komunitní práce a zástupci Magistrátu města Ostravy. Na základě zmiňovaných aktivit byly identifikovány oblasti dopadů komunitní práce, stanoveny problémy řešené komunitní prací a jejich příčiny, vymezena cílová skupina. Výstupem je formulace jádrového problému komunitní práce a jeho příčin, cílové skupiny a stanovení oblastí dopadů komunitní práce.

12.1.1 Jádrový problém

Marginalizace a vyloučení zranitelných skupin osob ze společnosti (na úrovni obce, města) a přístupu ke zdrojům nebo službám (zaměstnanost, úroveň příjmů, bydlení, vzdělání, životní prostředí, doprava, veřejné, zdravotní a sociální služby) vede k vyloučení z hlavního proudu společnosti a znemožňuje těmto osobám účast na sociálně ekonomické dynamice a správě věcí. Negativním a klíčovým specifickým všech sociálně vyloučených lokalit je intenzivní kumulace sociálních problémů v jednom místě a jejich vyloučení jako celku.

Jako jádrový problém komunitní práce byla určena atomizace společenství a neexistence kompetentní komunity spolu s intenzivní kumulací sociálních problémů v jednom místě (sociálně vyloučených lokalitách).

Komunitou rozumíme skupinu lidí, kteří sdílejí společné zájmy a hodnoty a jsou mezi nimi živé vazby. Komunita má určitou vnitřní strukturu, mechanismy organizace a komunikace, vztahy, sociální síť (Coulshed, Orme) a pocit sounáležitosti se svými členy a místem (Bauman).

Zvnějšku (sociálním okolím) i zvnitřku (svými obyvateli) jsou sociálně vyloučené lokality vnímány jako špatná adresa, ve které množství jejich obyvatel bydlí nedobrovolně. Z objektivního hlediska jsou mnohé lokality tvořeny domy horší kvality, obyvatelé jsou často zadlužení, dlouhodobě nezaměstnaní, příjemci sociálních dávek, s nízkou vzdělanostní strukturou. Mnozí obyvatelé si uvědomují, že šance přestěhovat se jinde, je mizivá. Nejsou spokojeni s tím, kde žijí, což může být podnětem pro jejich aktivizaci a ochotu zapojit své síly do zkvalitňování prostředí, v němž žijí a do řešení společných problémů, které je trápí. Obyvatelé SVL jsou často vlivem svých životních okolností v situaci, která je nemotivuje

³² Příloha č. 2, Situační analýza Ostrava

k aktivnímu zájmu o okolí a o společné susedské záležitosti. Jejich životní situace a životní neúspěchy působí negativně na jejich sebevědomí i na schopnost mít vyšší životní cíle. Důsledkem je kromě neutěšené sociální situace jednotlivce nebo rodiny navíc i nezáměr o věci mimo nejužší soukromí. Lidé zde žijí v susedství představujícím skupiny lidí, které spojuje pouze místo, kde žijí/bydlí. Vztahy mezi nimi jsou ryze susedské, a i když často mají podobné potřeby, k jejich naplňování (na rozdíl od komunity) nedospívají společnými silami, ale individuálně, což může zvyšovat napětí mezi jednotlivci (způsoby naplňování potřeb jedněch nemusí být v souladu se způsoby dalších osob v susedství, dochází zde k soutěžení, rivalitě a konkurenci jedněch na úkor druhých vzniklé z vědomí omezenosti zdrojů).

Komunitní práce má za cíl tento stav změnit a zájem o společné vztahy, problémy a potřeby komunity podnítit, a to podporou komunikace a propojování obyvatel, podporou jejich aktivizace a zplnomocňování, podporou při řešení problémů a dosahování cílů. Susedství může být výchozím stavem pro tvorbu kompetentních komunit. Kompetentní komunita je chápána v sociální práci jednak jako cíl komunitní práce, jednak jako prostředek, zdroj, strategie řešení samotných problémů. (Gojová, 2006) Ta, ve které jsou její dílčí části schopny efektivně spolupracovat v identifikaci problémů a potřeb komunity, jsou schopny dosáhnout shody na cílech a prioritách, mohou se dohodnout na způsobu realizace dohodnutých cílů a mohou efektivně spolupracovat na požadovaných opatřeních. (Cottrell in Fellin, 1995)

Klíčovými aktivitami usiluje komunitní práce v jednotlivých lokalitách prostřednictvím participativního přístupu o dosahování komunitou definovaných společných cílů, participativní řešení společných problémů, zlepšování kvality života v jednotlivých lokalitách, k získávání vlivu místních obyvatel nad životními podmínkami, k přístupu ke zdrojům a k plné realizaci občanských práv a povinností obyvatel, kteří díky svému sociálnímu znevýhodnění mají tuto možnost ztíženu.

12.1.2 Příčiny problému

Negativním specifickým lokalit, v nichž bude projekt realizován, je kumulace sociálních problémů. Často jsou nejen svými obyvateli vnímány jako špatná adresa, a to nejen z hlediska horší kvality domů a bytů, ale také z hlediska teritoriálního vymezení – jsou ohraničeny snadno identifikovatelnými přírodními či urbanistickými hranicemi. Domy jsou většinou staršího data, horší kvality, majitelé do jejich údržby či oprav investují jen velmi zřídka, často dochází k haváriím a poruchám. Lidé zde bydlící jsou často stigmatizováni.

Obyvatelé se subjektivně posuzují jako chudí, nezaměstnanost činí zhruba 60-90 %. Většina nezaměstnaných je dlouhodobě evidována na úřadech práce, přičemž mnozí jsou sankčně vyřazeni pro neplnění zákonných povinností souvisejících s evidencí. Většina obyvatel je zadlužená (mnohdy i předlužená). Změnit situaci zaměstnanosti omezuje nedostatečná kvalifikace obyvatel, zdravotní omezení mnohých z nich, nezkušenost s legálním pracovním poměrem, zadluženost a hrozba exekucí, ale i nedůvěra ve schopnosti a dovednosti lidí

žijících v sociálně vyloučených lokalitách (u zaměstnavatelů, pracovníků institucí, i samotných lidí ve svoje schopnosti a dovednosti). Mnozí z obyvatel těchto lokalit se nechtějí přestěhovat jinam. Chtějí ale, aby jejich lokalita, byla jejich domovem, za který se nemusejí stydět. Chtějí, aby v ní mohli žít důstojně se stejnou občanskou vybaveností jako ostatní. Vnímají potřebu smysluplného využití volného času dospělých, dětí a mládeže, ale možnosti pro své uplatnění a trávení volného času mají omezené.

Vzhledem k náročnosti a k tomu, že realizace komunitní práce je stále v počátcích, je důležité zabývat se systematickou podporou komunitních pracovníků (vytvořením systému profesního a dalšího vzdělávání, metodické podpory, supervize, evaluace a etablace této metody práce).

12.1.3 Jaké změny jsou v důsledku realizace komunitní práce očekávány

Komunitní práce reaguje na potřeby obyvatel jednotlivých lokalit, které svým prostřednictvím podporuje, aktivizuje a zplnomocňuje při řešení problémů, s nimiž se potýkají. Sama komunita definuje společné cíle a potřeby, určuje priority, postupy a procesy a aktivně se účastní řešení (participuje). Komunitní práce posiluje a rozvíjí schopnosti lidí zvládat znevýhodňující a obtížné situace tím, že společně získávají větší míru kontroly nad těmi okolnostmi života, jimž jsou společně vystaveni. Výstupy komunitní práce jsou v jednotlivých lokalitách rozdílné, a to vždy v závislosti na tom, co komunita identifikuje jako problém, který chce v daném období řešit. Společným znakem všech výstupů je zlepšování kvality života obyvatel ve vyloučených lokalitách.

Řešená témata identifikují samotní obyvatelé jednotlivých lokalit. Prostřednictvím realizované komunitní práce nejčastěji artikuluje očekávané změny v oblasti zlepšení kvality bydlení v lokalitě (zlepšení technického stavu bytů, především zvýšené vlhkosti a s tím souvisejícího výskytu plísní v bytech, úklid a udržování pořádku v domech, zvelebení společných prostor v jednotlivých domech např. úklidovými akcemi, svépomocným zvelebováním společných prostor např. malováním společných chodeb, vyklizením sklepů, kultivací okolí domů např. likvidací skládek, budováním odpočinkových míst, zahrádek, dětských hřišť apod.), zlepšení infrastruktury v lokalitě (zajištění oprav komunikací v lokalitě, zlepšení občanské vybavenosti lokality ze strany městských obvodů, zajištění pravidelného sekání trávy aj.), získání možností aktivního trávení volného času (aktivita pro dospělé, děti a mládež, budování sportovišť, kulturních a odpočinkových míst), získání mandátu vyjednat a jednat při řešení problémů s příslušnými institucemi (vytvořením lokální skupiny či místní rady ze zástupců obyvatel, kteří budou mít od ostatních členů komunity mandát, získání sociálních dovedností k jednáním), zlepšení sociálního klimatu v lokalitě (pořádáním akcí, při nichž se obyvatelé neformálně setkávají a mohou spolu navazovat pozitivní vztahy, dochází k tvorbě a posilování komunity, pojmenovávání problémů, jež by chtěli řešit, ale také jako oslava společné práce, dokončeného díla apod. např. fotbalový turnaj, dušičkový průvod, kulturní akce, soutěžní odpoledne, společenské setkání, veřejné setkání občanů aj.) apod. Změnou v každé zamýšlené lokalitě je mobilizace a aktivizace místních občanů k zapojení se do identifikace a řešení problémů, které je trápí nebo znepříjemňují život v dané lokalitě. Tím, že se sami budou podílet nejen na definování a zvolení problému

či potřeby k řešení, ale také na samotném řešení, poroste jejich prožitek vlivu nad svým životem a posílí se vztah i k místu života a dosaženým výsledkům své práce a její udržitelnosti. Výsledkem je převzetí odpovědnosti aktivními členy komunity za společné záležitosti.

V komunitě je mnoho společných témat, které by chtěli obyvatelé řešit společně, ale nejsou schopni spolupracovat ve větších skupinách. Velký podíl na tom má vysoká fluktuace obyvatel a také prozatímní neochota majitelů domů (soukromníků a velkých firem) a představitelů institucí (vyplývající z dosavadní nezkušenosti či negativní zkušenosti) spolupracovat s obyvateli při řešení problémů. Komunitní práce je prostředkem k dosažení lepší komunikace uvnitř komunity, ale i směrem navenek k partnerům mimo ni. Samo vytváření prostorů pro komunikaci (a to jednak v rámci komunity, ale i mezi zástupci komunity a partnery vně komunity - např. majiteli bytů, městskými obvody, školami apod.) je důležitým výstupem komunitní práce.

I tam, kde je již komunita vytvořena a stmelená, trvá potřeba ji nadále posilovat, protože dochází k přirozené migraci lidí, únavě aktivních členů komunity, deaktivizaci a demotivaci angažovat se ve společných věcech dlouhodobě. Je potřeba průběžné motivace k další společné práci. Výsledky, které se již podařilo dosáhnout či vybudovat, je potřeba udržovat, aby i nadále sloužily svému účelu a dále je rozvíjet.

12.1.4 Cílová skupina komunitní práce

Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách

Popis cílové skupiny:

Cílovou skupinou komunitní práce jsou obyvatelé sociálně vyloučených lokalit na území statutárního města Ostravy. Aktuálně se prostřednictvím realizované komunitní práce jedná o SVL v městském obvodu Kunčičky. Komunitní práce si klade za cíl aktivizaci komunity obyvatel SVL Osada míru v Ostravě-Kunčičkách (cca 240 bytů Residomo s.r.o., cca 750 obyvatel), obývané dominantně Romy. V Ostravě - Kunčičkách (2 sociálně vyloučené lokality) je dle evidence obyvatel hlášeno k trvalému pobytu celkem cca 770 osob (skutečný počet je odhadován na několiknásobek), nájemní smlouvy jsou ze 65 % na dobu určitou, nezaměstnanost dosahuje 68 %, 60 % obyvatel má základní vzdělání nebo je bez vzdělání, 30% obyvatel uvádí výrazné problémy s dluhy (údaje dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit – Zárubek, Kunčičky, Riegrova, Liščina; statutární město Ostrava, ÚMOb Slezská Ostrava, odbor sociálních věcí, 2010).

Dle údajů realizátora komunitní práce (Diecézní charity ostravsko-opavské) během působení v Osadě míru v roce 2016 je aktuálně počet bytů v Osadě Míru 238 (100 % vlastní Residomo s.r.o.), z toho neobsazených cca 15 %. Jako sociální je v lokalitě vyčleněno 34 bytů.

Tabulka č. 26: Struktura obyvatel Osady Míru

počet obyvatel Osady Míru	cca 760
z toho dospělí	cca 500
z toho v soc. bytech	cca 250
z toho legálně pracující dospělí	cca 100
z toho důchodci	cca 80
z toho matky na RD	cca 80

V lokalitě Osada míru neexistují výrazné příbuzenské skupiny obyvatel, cílová skupina je z tohoto hlediska roztržštěná.

Cílovou skupinou komunitní práce dalšího realizátora (Vzájemné soužití, o.p.s.) jsou obyvatelé sociálně vyloučených lokalit na území městského obvodu Slezská Ostrava, a to Hrušov (vymezen zejména ulicemi Pláničkova, Muglinovská, Riegrova, Verdiho, Pod Haldami), Liščina (vymezena zejména ulicemi Sodná, Orlovská, Žalmanova, Technická) a Zárubek (vymezen zejména ulicemi Počáteční, Šenovská a Zárubecká). Většina obyvatel těchto lokalit jsou romského etnika.

Dle jejich odhadů a zkušeností by aktivity komunitní práce mohly v různé míře zasáhnout cca 350 obyvatel těchto lokalit nebo území. Věkově se jedná o kategorii 0-x let, muže i ženy. Aktivně se do komunitní práce může zapojit cca 100 osob ve věku 15- x let.

V Ostravě se celkem nachází 15 sociálně vyloučených lokalit a 40 ubytoven, v nichž žije cca 12 tisíc osob. Realizovaná komunitní práce zasahuje část těchto sociálně vyloučených lokalit na území statutárního města Ostravy. Ovšem její potenciál může být v závislosti na vyšším počtu realizátorů větší.

12.2 Monitoring plnění návrhové části

Tabulka č. 27: Oblast Komunitní práce, priorita 3

Realizační karta pro oblast II.BYDLENÍ /nově oblast VI. KOMUNITNÍ PRÁCE					
Priorita	3. Rozvoj komunitní práce a participativních metod v oblasti bydlení				
Obecný cíl	3.1 Do roku 2018 přispěje komunitní práce ke kvalitě života 860 obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách a v dalších územích Ostravy 3.2 Do roku 2018 dojde k pilotnímu ověření participativních metod práce s lidmi bez domova				
	Garant:	subjekt	Pracovník		
		ASZ SMO Kolegium žadatelů	Lokální konzultant Pracovník pověřený odborem SVZV Manažeři NNO		
Opatření	Termín	Odpovědné subjekty	Výstupy	Náklady/zdroj	
1. Sepsání projektových žádostí	09/2015	Žadatelé ASZ	Podání žádosti	OP Z2.1 19 400 000 Kč	
2. Aktualizace plánu po schválení projektových žádostí	01/2016 - 03/2016	Žadatelé ASZ SMO	Aktualizovaný plán, náhradní strategie pro neschválené projekty		
3. Etapa č. 1 realizace KA a její shrnutí	01/2016 - 12/2016	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2016, indikátory, kvalitativní analýza dopadu návrh na velké a malé změny KA		
4. Etapa č. 2 realizace KA a její shrnutí	01/2017 - 12/2017	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2017, indikátory, kvalitativní analýza dopadu návrh na velké a malé změny KA, návrh udržitelnosti		
5. Etapa č. 3 realizace KA a její shrnutí	01/2018 - 12/2018	Žadatelé ASZ SMO	Vyčerpaná alokace 2018, indikátory, kvalitativní analýza dopadu zhodnocení naplnění cíle, aktualizace návrhu udržitelnosti.		
Hodnocení realizace		Projektové záměry	Realizátor	Termín realizace projektu	Stav naplněno/částečně/v realizaci
	3.1	Komunitní práce v Osadě míru	Diecézní charita ostravsko-opavská	1.3.2017-29.2.2020	v realizaci
	3.2.	Ověření participativních metod práce s lidmi bez domova	Statutární město Ostrava realizátor projektu; SocioFactor, s.r.o. realizátor fokusních skupin	01.10.2016-30.09.2019 (projekt) 1.3.2017-31.8.2017 (fokusní skupiny)	částečně splněno realizací fokusních skupin v projektu SMO „Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava“

Shrnutí stavu plnění opatření:

Opatření 3.1. Do roku 2018 přispěje komunitní práce ke kvalitě života 860 obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách a v dalších územích Ostravy je naplňováno Diecézní charitou ostravsko – opavskou. Na základě Průběžné zprávy z monitoringu naplňování SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů je podpořeno v I. milníku 200 osob. Projekt je nadále v realizaci.

V rámci tohoto cíle byl vypracován také projekt organizace Vzájemné soužití, o.p.s. „Komunitní práce v Ostravě“ zaměřený na zlepšení kvality života obyvatel ostravských sociálně vyloučených lokalit prostřednictvím komunitní práce - aktivizací a zplnomocňováním obyvatel dané lokality. Projekt měl být realizován od 01.03.2017 do 29.02.2020 v ostravských sociálně vyloučených lokalitách - Hrušov, Liščina a Zárubek, a také na jedné z ostravských ubytoven a jeho realizací mělo být podpořeno 100 osob. Nicméně žadatel po úspěšné podpoře projektu odstoupil od záměru jeho realizace.

Opatření 3.2. Do roku 2018 dojde k pilotnímu ověření participativních metod práce s lidmi bez domova je splněno částečně.

Ověření proběhlo v rámci projektu statutárního města Ostravy „Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava“ formou realizace 10 fokusních skupin s osobami sociálně vyloučenými - lidmi v bytové nouzi, bez domova či ohroženými jeho ztrátou a to v období března až srpna 2017. Fokusní skupiny realizoval spolu se SMO SocioFactor, s.r.o. Cílem fokusních skupin bylo zapojení osob v bytové nouzi či se zkušeností s ní do tvorby systémového městského dokumentu, tj. do tvorby Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy. Perspektiva osob s touto zkušeností představuje důležitý zdroj informací a podnětů, jejichž zachycení, formulace a zpracování bylo cílem této aktivity.

Fokusní skupiny byly do projektu zařazeny coby participativní prvek, jelikož zástupci cílové skupiny, na něž projekt i koncepce bydlení cílí, tímto dostali možnost se k tématu / problematice vyjádřit, pojmenovat své potřeby a bariéry, se kterými se při vyhledávání a udržení dostupného a odpovídajícího bydlení potýkali či potýkají. Svými podněty tak koncepci formovali a spoluvytvářeli. Zároveň navrhovali možná řešení a obsah koncepce. Nejintenzivněji bylo účastníky fokusních skupin vnímáno téma bariér získání důstojného a odpovídajícího bydlení. Dalšími tématy byly důvody ztráty bydlení, respektive problematika udržení si bydlení, a téma sociálně vyloučených lokalit a role sociálních služeb při hledání a udržení si bydlení.

Na v listopadu 2017 schválenou Koncepti sociálního bydlení statutárního města Ostravy bude navazovat tvorba Akčního plánu. Jednou z oblastí je i participace osob v bytové nouzi či se zkušeností s ní a cílem je pokusit se o vytvoření a nastavení funkčního zapojení osob v bytové nouzi do tvorby systémových dokumentů.

12.3 Návrh návazných opatření a aktivit

Návrhová část k oblasti komunitní práce vychází z diskuzí s realizátory komunitní práce, během kterých probíhalo ověřování a hodnocení přechozích tezí stanovených v SZSP a regionálního setkání Platformy pro komunitní práci 20.06.2018 v Ostravě. Tyto informace byly dále doplněny údaji z Monitoringu realizovaných projektů.

Metoda komunitní sociální práce se v posledních letech prosazuje jako jeden z efektivních způsobů sociálního začleňování osob, a to především v sociálně vyloučených lokalitách. V České republice se stále více odborníků věnuje metodice komunitní práce (v Ostravě tým akademických pracovníků Fakulty sociálních studií Ostravské univerzity vedený děkankou doc. Alicí Gojovou, PhD.), vyšlo několik popisů metodik komunitní práce na základě realizovaných projektů komunitní práce (v Ostravě metodika „Jak na to“ Vzájemného soužití, o.p.s.). Ve spolupráci Moravskoslezského kraje a Agentury pro sociální začleňování vznikl projekt realizace komunitní práce v sociálně vyloučených lokalitách MSK (v Ostravě realizovaný v městské čtvrti Kunčičky). Metoda komunitní práce se dosud často zaměřuje s terénní sociální prací, avšak jedná se v principu o jiný druh sociální práce, který doplňuje spektrum metod sociální práce o velmi efektivní metodu s dopadem na celou komunitu.

Komunitní práce nemá nahrazovat individuální sociální práci, ani práci s rodinou, působí paralelně. Jedná se o metodu sociální práce, která pracuje s celou komunitou (skupinou osob, sousedstvím) a má zájem ovlivňovat záležitosti, které se této komunity týkají, její členové participují na řešení společných problémů a prosazují své návrhy řešení. Takovým způsobem dochází k procesu, kdy komunita je schopna vygenerovat své zástupce a skutečné lídry, kdy dochází k postupnému zvyšování sebevědomí a sebeuvědomění jejích členů, ke zmocňování při využívání zdrojů, které má komunita k dispozici, k prosazování zvolených řešení. U členů komunity se snižují pocity beznaděje, bezmoci a apatie, dochází k nárůstu sebevědomí a pozitivním prožitkům vlivu nad svými životy. Členové komunity získávají konkrétní představy o svých právech a povinnostech a o krocích, kterými se jich domáhat.

Aktivizace komunity má v důsledku pozitivní vliv i na vývoj sociální situace jejích jednotlivých členů, protože získávají zkušenost, že aktivním přístupem je možné svou situaci a situaci svých blízkých ovlivnit.

Klíčovým návrhovým opatřením je proto pokračovat v dosavadní podpoře realizace komunitní práce v sociálně vyloučených lokalitách statutárního města Ostravy a rozšiřovat její realizaci do dalších lokalit statutárního města Ostravy.

Dalším navrhovaným opatřením je systémová institucionální podpora (materiální, finanční, organizační, personální) tvorby či zajištění prostorového zázemí pro činnost samoorganizovaných skupin obyvatel (lokální komunitní skupiny, místní rady obyvatel) a komunitních pracovníků a realizaci komunitních aktivit (volnočasové aktivity, vzdělávací aktivity, setkávání obyvatel, schůze skupin aj.) ideálně v neutrálním nestigmatizujícím prostoru.

Dalším navrhovaným opatřením je zřízení metodického podpůrného centra komunitní práce Moravskoslezským krajem sloužícím pro šíření know how komunitní práce, podporu realizátorů komunitní práce, komunitních pracovníků i samoorganizovaných lokálních komunitních skupin.

ASZ navrhuje pokračovat v pořádání regionálních setkání Platformy pro komunitní práci, kde by se setkávali jak zástupci organizací, které se na řešení situace obyvatel metodou komunitní práce podílejí, tak aby výstupy z této platformy byly dále využívány a přenášeny na celostátní úroveň. Ostrava v tomto případě může využít mimo svých také zkušeností jiných lokalit, které realizaci komunitní práce podporují a vyměnit si s nimi své zkušenosti. ASZ má kapacity na zajištění koordinace a řízení Platformy pro komunitní práci jak na celostátní tak na regionální úrovni, tak na propojení jednotlivých dobrých praxí.

Jedním z identifikovaných problémů je mandát a postavení zástupců komunit (místních rad obyvatel, lokálních komunitních skupin) při jednáních s institucemi (úřady městských obvodů a vlastníky nemovitostí). Realizátoři komunitní práce vnímají jako nezbytnou součást komunitní práce zkompetentňování členů komunit jejich přímou účastí a postupným osamostatňováním při všech jednáních. Podmínku pro to je existence platformy pro tato jednání. Za účelem hledání možností podpory zapojení obyvatel do existujících komunikačních platform navrhuje ASZ vytvoření zázemí pro společné setkávání zástupců komunit, úřadů, institucí, majitelů nemovitostí a neziskových organizací spolupracujících s cílovou skupinou, za účelem získání postupných zkušeností na obou stranách (jak u institucí a organizací tak u občanských zástupců komunit).

Kromě společného setkávání zástupců komunit, realizátorů komunitní práce, statutárního města Ostravy, úřadů městských obvodů, majitelů nemovitostí a dalších relevantních institucí za účelem vzniku komplexních a cílených opatření jak na lokální, tak systémové úrovni, ASZ navrhuje využití vyhlášených výzev OPZ a případně IROP pro posílení a rozšíření realizace komunitní práce a řešení identifikovaných problémů jejím prostřednictvím.

V rámci připravované tvorby Akčního plánu navazujícího na schválenou Koncepti sociálního bydlení statutárního města Ostravy doporučujeme pokračovat v podpoře participace osob v bytové nouzi či se zkušeností s ní s cílem vytvoření a nastavení funkčního zapojení osob v bytové nouzi do tvorby systémových dokumentů města Ostravy.

12.4 Seznam souvisejících materiálů města Ostravy

Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018

Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava pro období 2017-2019

12.5 Přehled organizací podílejících se na Vyhodnocení SPSZ

(prozatím probíhalo v rámci pracovní skupiny pro oblast bydlení)

Diecézní charita ostravsko – opavská

Magistrát města Ostravy

ÚMOb Slezská Ostrava

Vzájemné soužití o.p.s.

13. Aktivity spolupráce ASZ a SMO

Monitoring dopadů projektů realizovaných v rámci KPSVL – vzhledem k různým termínům ukončení projektů bude tato zpráva pravidelně doplňována o aktuální data a vždy k 31. 12. daného roku. Souhrnná zpráva bude pak k dispozici v únoru následujícího roku.

ASZ se dále snaží propojovat komunikaci mezi obcemi a přenášet zkušenosti a dobrou praxi napříč lokalitami. Probíhají pravidelná setkání garantů oblasti Bydlení Ostravy a Brna. Dále proběhlo setkání mentorů APK Ostravy a Moravského Berouna za cílem přenosu zkušeností a dobré praxe. Pro další období bude ASZ organizovat setkání s více obcemi, ve kterých APK působí. Komunitní práce je další oblastí, kde bude ASZ vytvářet prostor pro setkávání obcí k řešení tohoto tématu a sdílení zkušeností.

Další spolupráce bude postavena také na vzdělávání a realizaci odborných seminářů a workshopů napříč oblastmi, dále podpora v oblasti projektového poradenství, zprostředkování informací o chystaných výzvách a cílené semináře těchto a dalších tématech dle potřeby partnerů.

14. Použité zkratky

ASZ – Agentura pro sociální začleňování

CS – Cílová skupina

ČSÚ – Český statistický úřad

DPČ – Dohoda o pracovní činnosti

ESIF – Evropské strukturální a investiční fondy

EU – Evropská unie

HPP – Hlavní pracovní poměr

IROP – Integrovaný regionální operační program

KPSVL – Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám

MMO – Magistrát města Ostravy

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MSK – Moravskoslezský kraj

NNO – Nestátní neziskové organizace

OPVVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OPZ – Operační program zaměstnanost

OSPOD – Orgán sociálně právní ochrany dětí

PS – Pracovní skupina

SPSZ – Strategický plán sociálního začleňování

SVL – Sociálně vyloučené lokality

ÚMOB – Úřad městského obvodu

VŘ – Výběrové řízení

15. Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Vývoj počtu obyvatel na území města Ostravy	7
Tabulka č. 2: Struktura obyvatel na území města Ostravy podle jejich věku	8
Tabulka č. 3: Vyhodnocení výzvy OPZ KPSVL 26.....	12
Tabulka č. 4: Počet podpořených žádostí v OPZ KPSVL 26.....	12
Tabulka č. 5: Počet podpořených žádostí výzev zaměřených na inkluzivní vzdělávání	13
Tabulka č. 6: Počet podpořených žádostí dle jejich obsahu.....	13
Tabulka č. 7: Navrhovaná opatření ASZ.....	16
Tabulka č. 8: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání	17
Tabulka č. 9: Oblast Zaměstnanost, priorita 1.....	23
Tabulka č. 10: Oblast Zaměstnanost, priorita 2.....	25
Tabulka č. 11: Oblast Zaměstnanost, priorita 3.....	27
Tabulka č. 12: Oblast Zaměstnanost, priorita 4.....	28
Tabulka č. 13: Oblast Zaměstnanost, priorita 5.....	29
Tabulka č. 14: Oblast Zaměstnanost, priorita 6.....	30
Tabulka č. 15: Oblast Bydlení, priorita 1.....	37
Tabulka č. 16: Oblast Bydlení, priorita 2.....	39
Tabulka č. 17: Oblast Bydlení, priorita 4.....	40
Tabulka č. 18: Oblast Prevence rizikového chování, priorita 1	50
Tabulka č. 19: Oblast Prevence rizikového chování, priorita 2	52
Tabulka č. 20: Oblast Prevence rizikového chování, priorita 3	53
Tabulka č. 21: Oblast Prevence rizikového chování, priorita 4	54
Tabulka č. 22: Oblast Rodina a zdraví, priorita 1.....	60
Tabulka č. 23: Oblast Rodina a zdraví, priorita 2.....	61
Tabulka č. 24: Oblast Rodina a zdraví, priorita 3.....	62
Tabulka č. 25: Oblast Rodina a zdraví, priorita 4.....	63
Tabulka č. 26: Struktura obyvatel Osady Míru	71
Tabulka č. 27: Oblast Komunitní práce, priorita 3.....	72

16. Seznam grafů

Graf č. 1: Celkové počty obyvatel Ostravy vždy k 31.12. daného roku	7
Graf č. 2: Vývoj počtu obyvatel ve třech hlavních věkových skupinách.....	8

17. Přílohy

Příloha č. 1 - Průběžná zpráva z monitoringu naplňování SPSZ Ostrava 2015 – 2018 prostřednictvím realizovaných projektů – samostatný dokument

Příloha č. 2 - Situační analýza Ostrava 2018 – samostatný dokument

Příloha č. 3 - Zaměstnanost JP - dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny - hledisko cílové skupiny

Příloha č. 4 - Zaměstnanost JP - dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny - hledisko majitelů aktiv

Příloha č. 5 - Zaměstnanost JP - dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny - hledisko systém

Příloha č. 6 - Zaměstnanost JP - nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací

Příloha č. 7 - Zaměstnanost JP - nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací - hledisko cílové skupiny

Příloha č. 8 - Zaměstnanost JP - nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací - hledisko majitelů aktiv

Příloha č. 9 - Zaměstnanost JP - nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací - hledisko systém

Příloha č. 10 - Bydlení JP - zhoršená dostupnost a udržitelnost – hledisko cílová skupina

Příloha č. 11 – Bydlení - JP zhoršená dostupnost a udržitelnost – hledisko majitelé aktiv

Příloha č. 12 – Bydlení JP - zhoršená dostupnost a udržitelnost - hledisko lokální

Příloha č. 13 - Prevence rizikového chování JP - nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven z pohledu cílové skupiny - majorita

Příloha č. 14 - Prevence rizikového chování JP - nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - hledisko majitelů aktiv - majorita

Příloha č. 15 - Prevence rizikového chování JP - nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - lokální hledisko - majorita

Příloha č. 16 - Prevence rizikového chování JP - nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven z pohledu cílové skupiny – minorita

Příloha č. 17 - Prevence rizikového chování JP - nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - hledisko majitelů aktiv – minorita

Příloha č. 18 - Prevence rizikového chování JP - nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - lokální hledisko – minorita

Příloha č. 19 - Prevence rizikového chování JP - Vyšší míra ohrožení dětí a mládeže soc.-pat. jevy - z pohledu cílové skupiny

Příloha č. 20 - Prevence rizikového chování JP - Vyšší míra ohrožení dětí a mládeže soc.-pat. jevy – hledisko majitelů aktiv

Příloha č. 21 - Prevence rizikového chování JP - Vyšší míra ohrožení dětí a mládeže soc.-pat. jevy – lokální hledisko

Příloha č. 22 - Prevence rizikového chování JP - Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - z pohledu cílové skupin

Příloha č. 23 - Prevence rizikového chování JP - Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním – hledisko majitelů aktiv

Příloha č. 24 - Prevence rizikového chování JP - Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním – lokální hledisko

Příloha č. 25 - Prevence rizikového chování JP - Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - z pohledu cílové skupin

Příloha č. 26 - Prevence rizikového chování JP - Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním – hledisko majitelů aktiv

Příloha č. 27 - Prevence rizikového chování JP - Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - z pohledu cílové skupin

Příloha č. 28 - Prevence rizikového chování JP - Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním – hledisko majitelů aktiv

Příloha č. 29 - Prevence rizikového chování JP - Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním – lokální hledisko

Příloha č. 30 - Rodina a zdraví JP - Vysoký počet ohrožených dětí a rodin s ohroženým dítětem - z pohledu cílové skupiny

Příloha č. 31 - Rodina a zdraví JP - Vysoký počet ohrožených dětí a rodin s ohroženým dítětem – hledisko majitelů aktiv

Příloha č. 32 - Rodina a zdraví JP - Vysoký počet ohrožených dětí a rodin s ohroženým dítětem – lokální hledisko

Příloha č. 33 - Rodina a zdraví JP - Vysoký počet ohrožených dětí a rodin s ohroženým dítětem – hledisko systém

Příloha č. 34 - Rodina a zdraví JP - Vysoký počet osob ohrožených domácím násilím - z pohledu cílové skupiny

Příloha č. 35 - Rodina a zdraví JP - Vysoký počet osob ohrožených domácím násilím – hledisko majitelů aktiv

Příloha č. 36 - Rodina a zdraví JP - Vysoký počet osob ohrožených domácím násilím – lokální hledisko

Příloha č. 37 - Rodina a zdraví JP - Nízká motivovanost CS k péči o vlastní zdraví - z pohledu cílové skupiny

Příloha č. 38 - Rodina a zdraví JP - Nízká motivovanost CS k péči o vlastní zdraví - hledisko majitelů aktiv

Příloha č. 39 - Rodina a zdraví JP - Nízká motivovanost CS k péči o vlastní zdraví - lokální hledisko

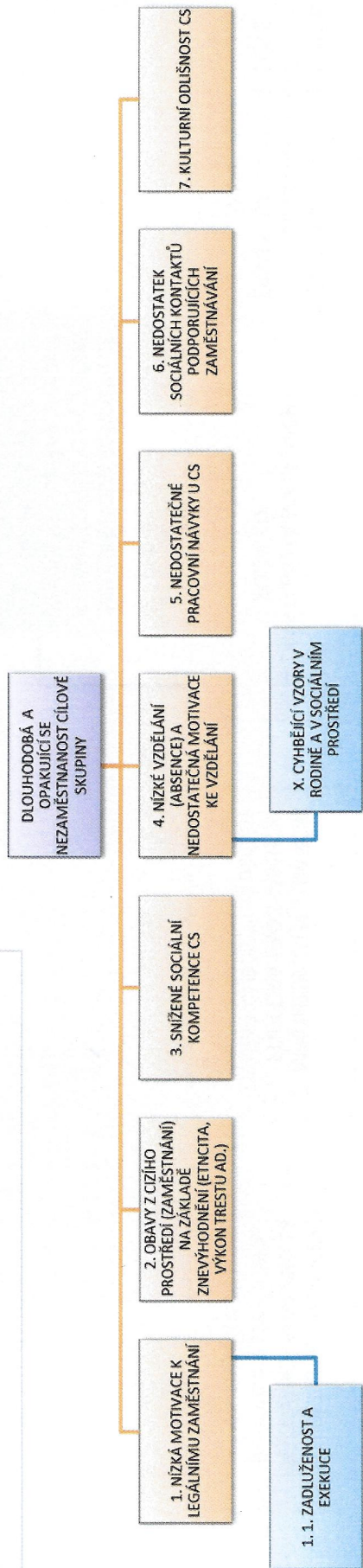
Příloha č. 40 - Přehled čerpání ze zdrojů Integrovaného operačního programu (IROP) pro SVL

Jádrový problém: dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny

na základě revize SPSZ priorit:

- I.1 Rozvoj pracovního poradenství a individuální podpory klientů při vstupu na trh práce
- I.2 Rozvoj pracovního poradenství a individuální podpory klientů při vstupu na trh práce
- I.3 Rozvoj sociální ekonomiky
- I.5 Implementace principů zodpovědného zadávání veřejných zakázek

HLEDISKO PŘÍČIN_ CÍLOVÁ SKUPINA

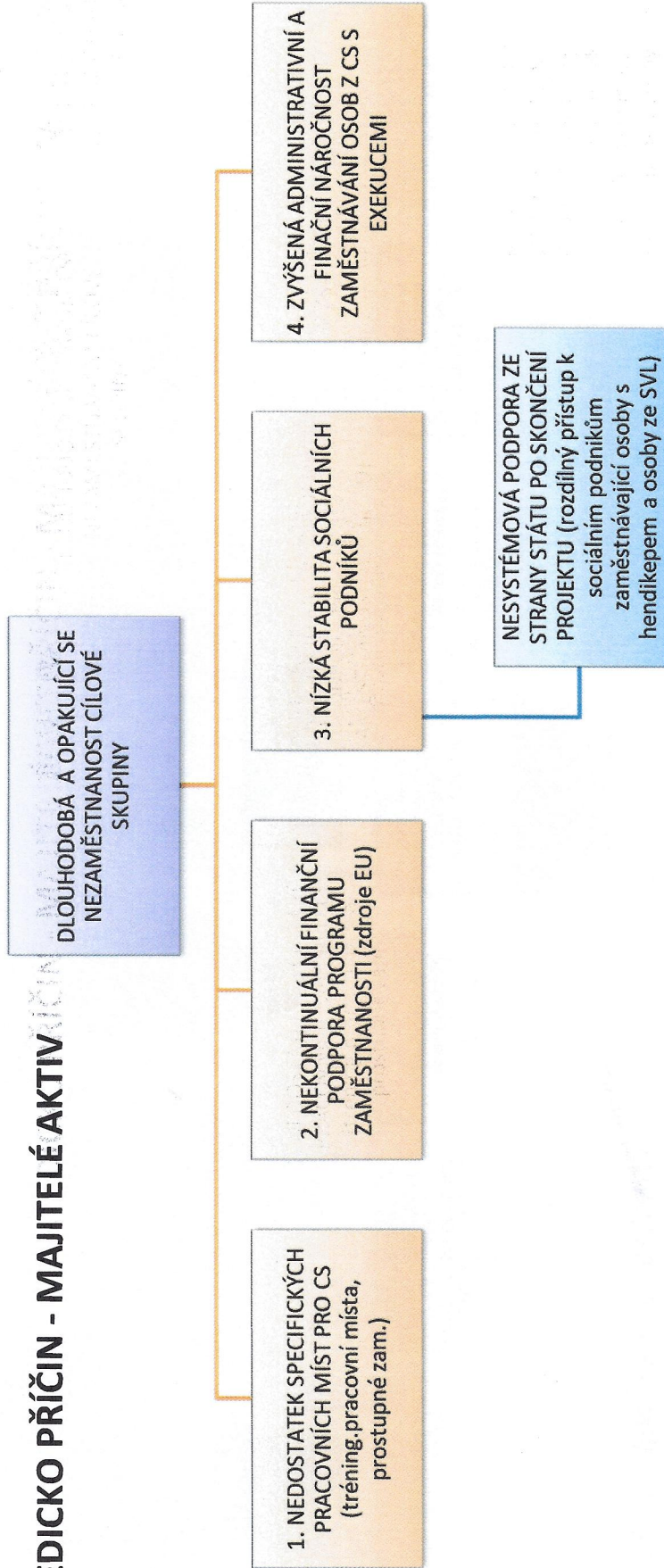

Jádrový problém: dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny

na základě revize SPZ priorit:

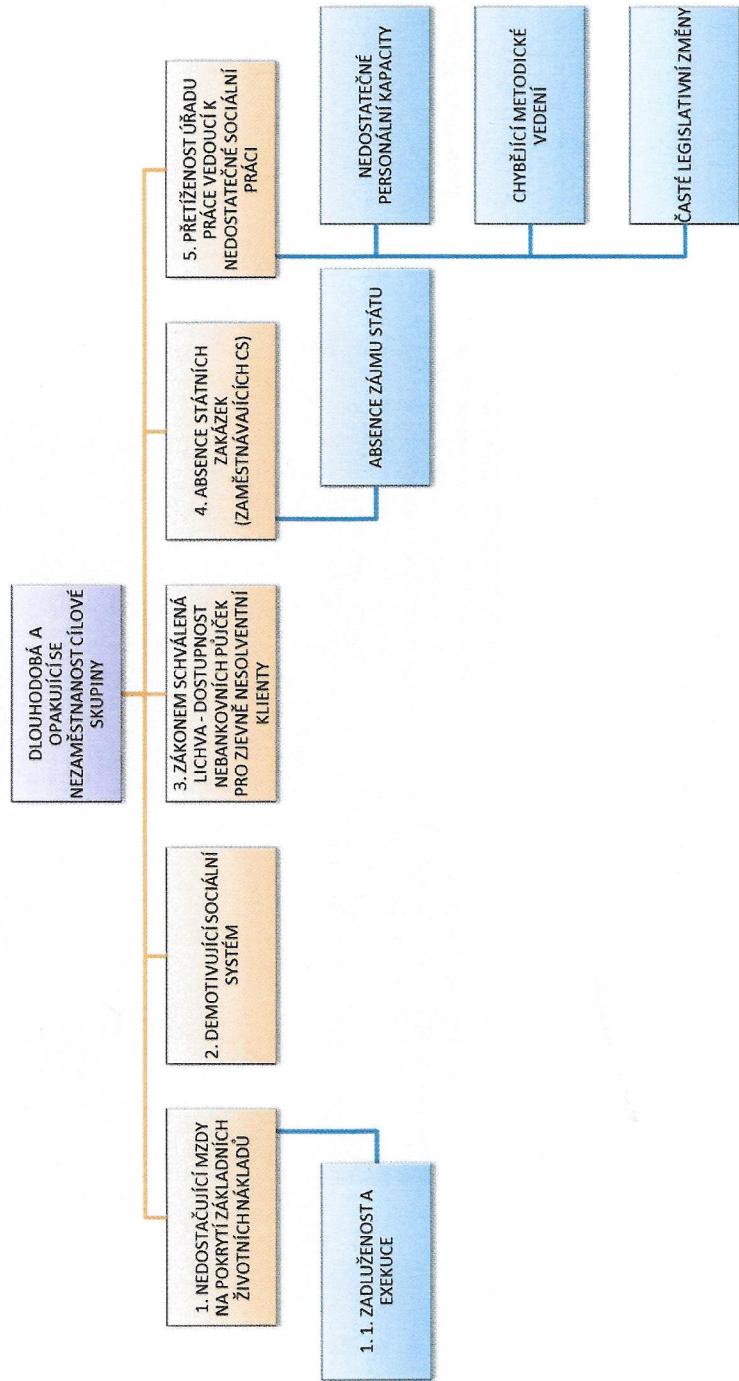
- I.1 Rozvoj pracovního poradenství a individuální podpory klientů při vstupu na trh práce
- I.2 Rozvoj pracovního poradenství a individuální podpory klientů při vstupu na trh práce
- I.3 Rozvoj sociální ekonomiky
- I.5 Implementace principů zodpovědného zadávání veřejných zakázek

HLEDICKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

- Jádrový problém: dlouhodobá a opakující se nezaměstnanost cílové skupiny**
na základě revize SPŠZ priorit:
- I.1 Rozvoj pracovního poradenství a individuální podpory klientů při vstupu na trh práce
 - I.2 Rozvoj pracovního poradenství a individuální podpory klientů při vstupu na trh práce
 - I.3 Rozvoj sociální ekonomiky
 - I.5 Implementace principů zodpovědného zadávání veřejných zakázek

HLEDISKO PŘIČIN - SYSTÉM

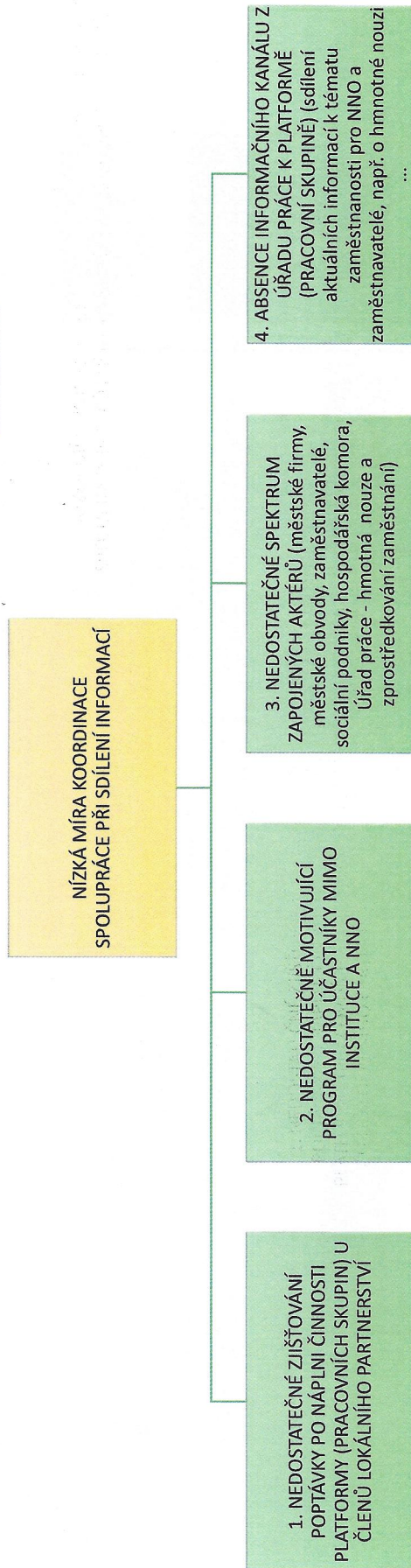

Jádrový problém: nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací
na základě revize SPSZ priority

I.4. Provázání služeb na podporu zaměstnanosti

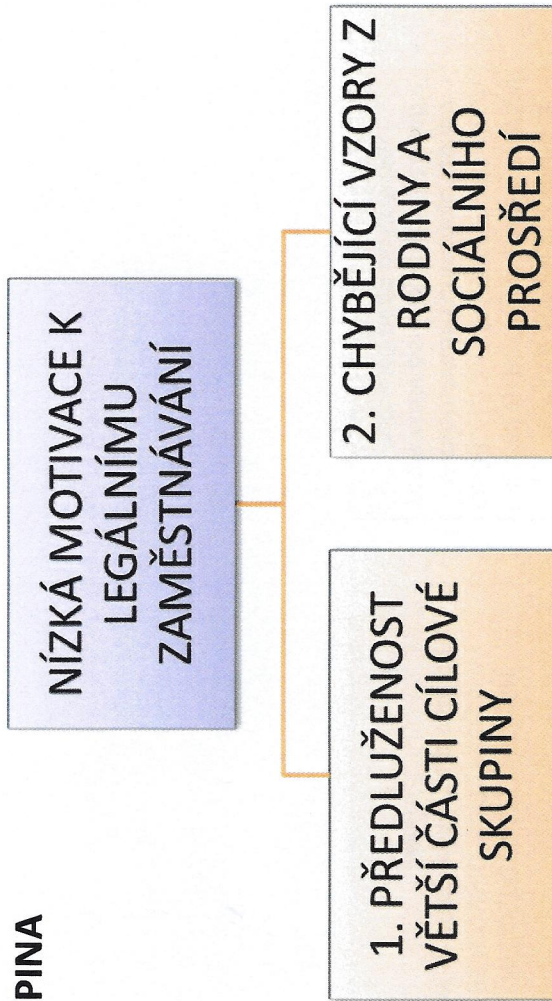
JÁDROVÝ PROBLÉM

PŘÍČINA

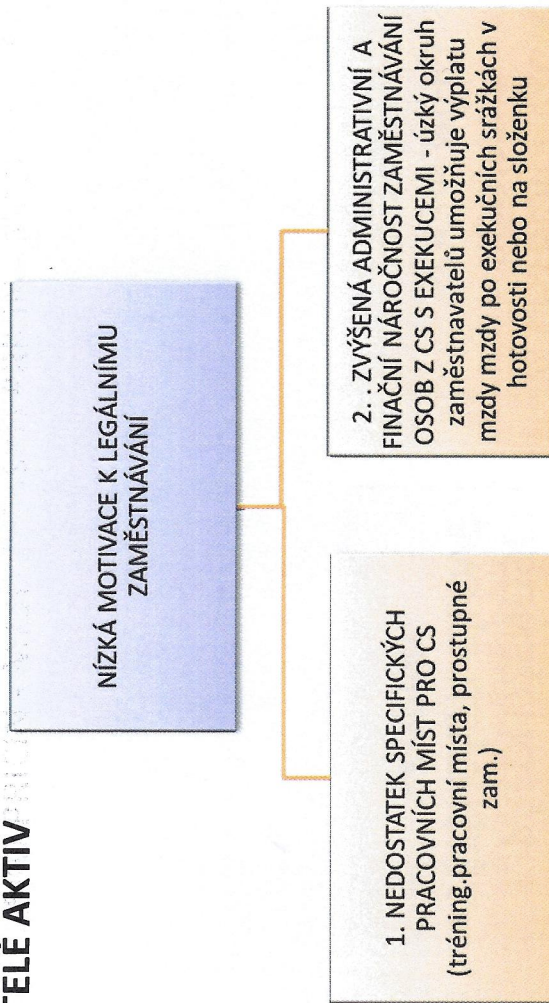
Jádrový problém: nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací
na základě revize SPSZ priority
I.6 Rozvoj prevence nelegálního zaměstnávání, implementace veřejné služby

HLEDISKO PŘÍČIN - CÍLOVÁ SKUPINA

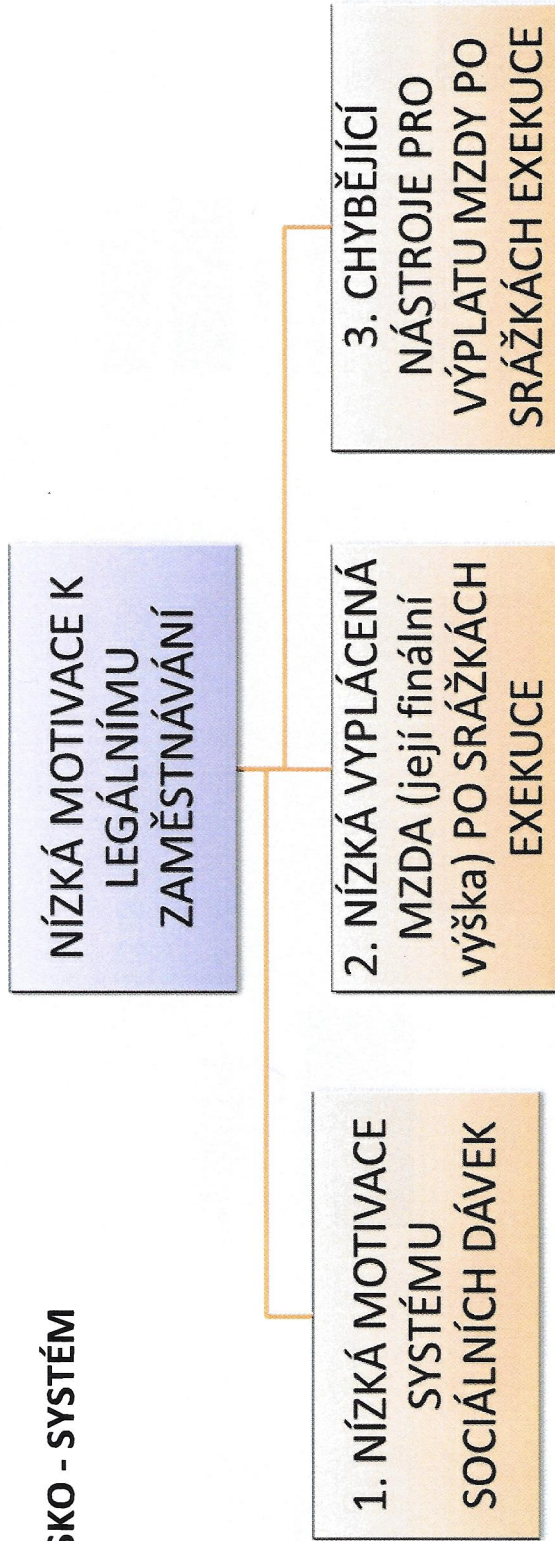
Jádrový problém: nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací
na základě revize SPSZ priority
I.6 Rozvoj prevence nelegálního zaměstnávání, implementace veřejné služby

HLEDISKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

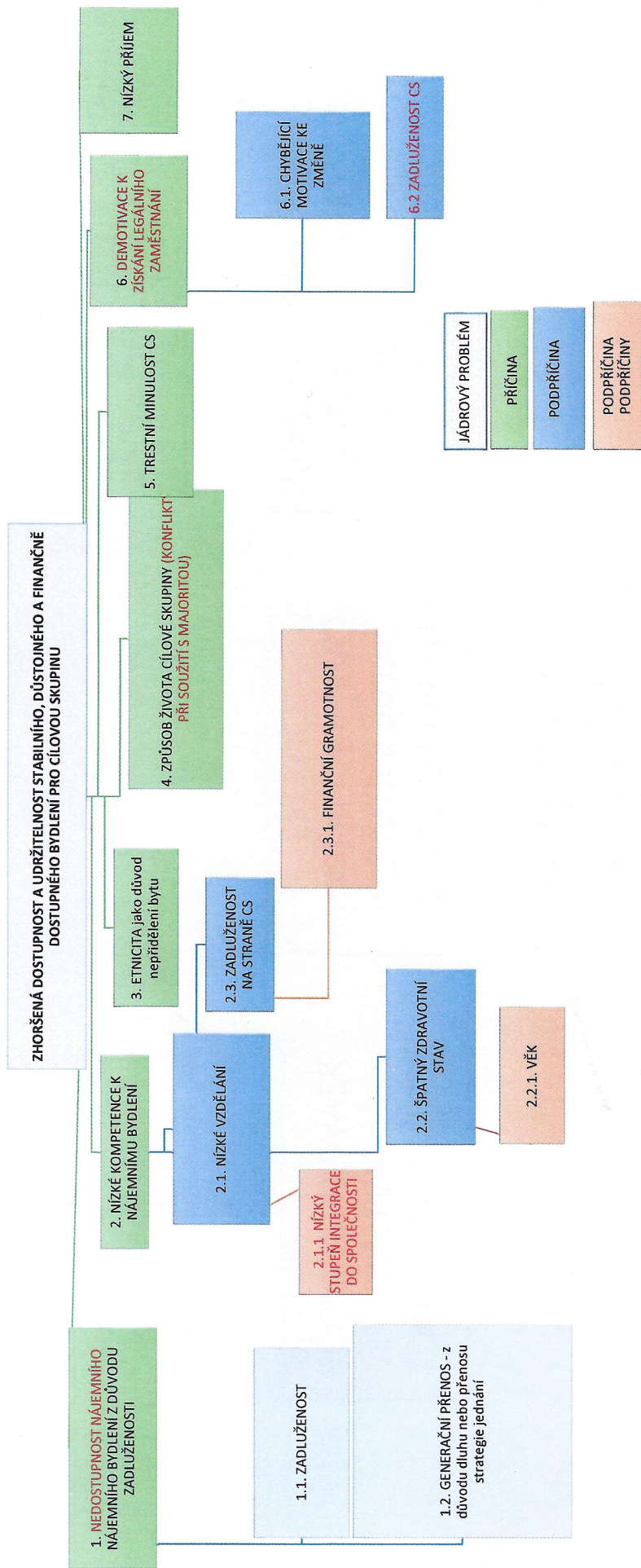
Jádrový problém: nízká míra spolupráce a koordinace při sdílení informací
na základě revize SPŠZ priority
I.6 Rozvoj prevence nelegálního zaměstnávání, implementace veřejné služby

HLEDISKO - SYSTÉM

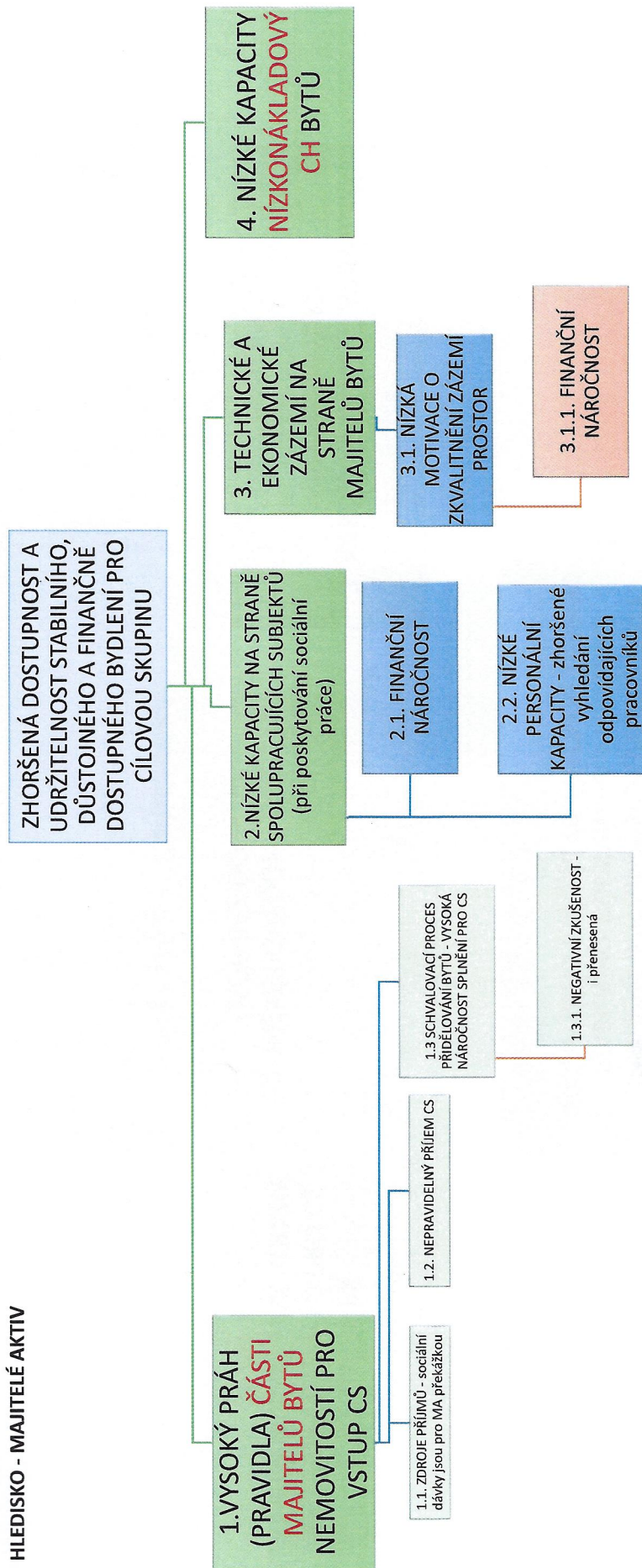
Pracovní skupina Bydlení
 Revize priority 1. Rozšíření dostupnosti a udržitelnosti stabilního a důstojného bydlení pro lidi ohrožené nestabilitou v této oblasti a Priority 4. Podpora programů prevence bezdomovectví
 Jádrový problém: ZHORŠENÁ DOSTUPNOST A UDRŽITELNOST STABILNÍHO, DŮSTOJNÉHO A FINANČNĚ DOSTUPNÉHO BYDLENÍ PRO CÍLOVOU SKUPINU
 Cílová skupina: JEDNOTLIVCI A RODINY OHROŽENÉ FINANČNÍ NESTABILITOU, SE SNÍŽENÝMI KOMPETENCEMI K BYDLENÍ, ZDRAVOTNÍMI A JINÝMI OMEZENÍMI

HLEDISKO - CÍLOVÁ SKUPINA

Pracovní skupina Bydlení
 Revize priority 1. Rozšíření dostupnosti a udržitelnosti stabilního a důstojného bydlení pro lidi ohrožené nestabilitou v této oblasti a Priority 4. Podpora programů prevence bezdomovectví
 Jádrový problém: ZHORŠENÁ DOSTUPNOST A UDRŽITELNOST STABILNÍHO, DŮSTOJNÉHO A FINANČNĚ DOSTUPNÉHO BYDLENÍ PRO CÍLOVOU SKUPINU
 Cílová skupina: JEDNOTLIVCI A RODINY OHROŽENÉ FINANČNÍ NESTABILITOU, SE SNIŽENÝMI KOMPETENCEMI K BYDLENÍ, ZDRAVOTNÍMI A JINÝMI OMEZENÍMI

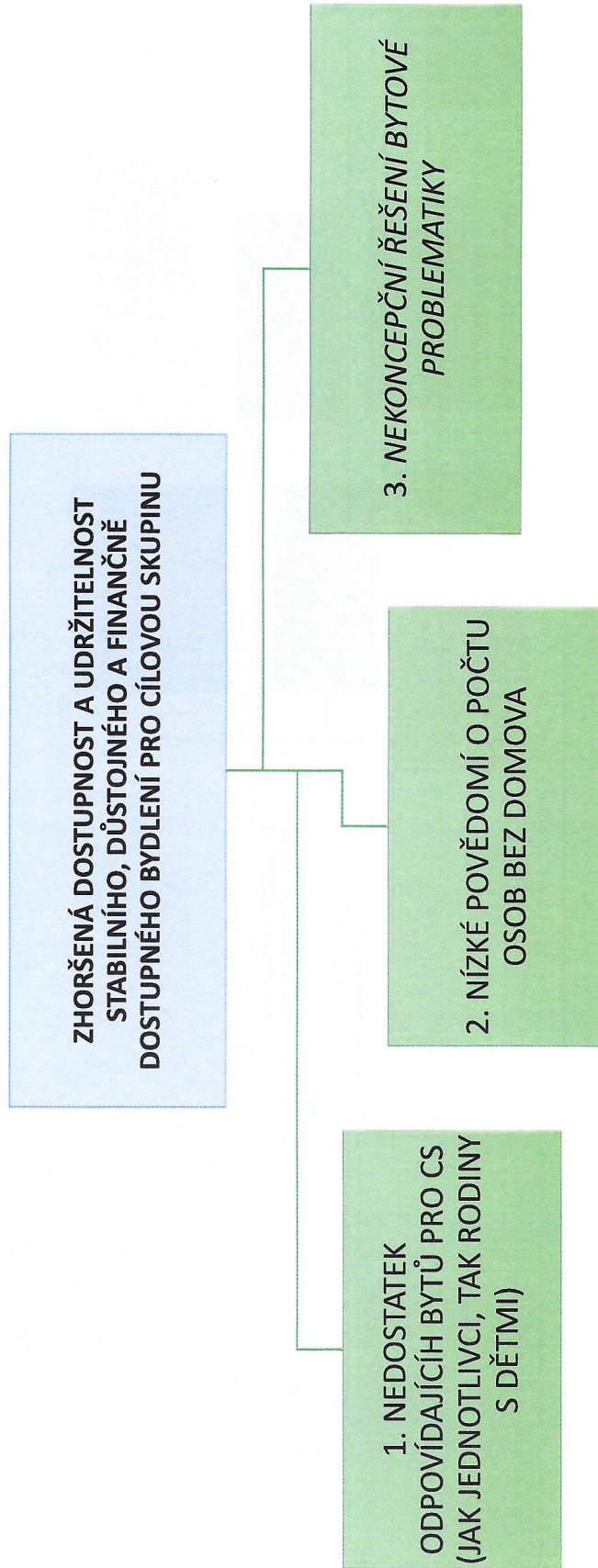
HLEDISKO - MAJITELÉ AKTIV

Označení příčiny	Napřívání ano/ne	Organizace	Činnost
1.			pokud ano, o jakou činnost se jedná? (Název projektu, nebo popis činnosti)
2.			
3.			
4.			
5.			

Pracovní skupina Bydlení
Revize priority 1. Rozšíření dostupnosti a udržitelnosti stabilního a důstojného bydlení pro lidi ohrožené nestabilitou v této oblasti a Priority 4. Podpora programů prevence bezdomovectví
Jádrový problém: ZHORŠENÁ DOSTUPNOST A UDRŽITELNOST STABILNÍHO, DŮSTOJNÉHO A FINANČNĚ DOSTUPNÉHO BYDLNÍ PRO CÍLOVOU SKUPINU
Cílová skupina: JEDNOTLIVCI A RODINY OHROŽENÉ FINANČNÍ NESTABILITOU, SE SNÍŽENÝMI KOMPETENCEMI K BYDLNÍ, ZDRAVOTNÍMI A JINÝMI OMEZENÍMI

HLEDISKO - LOKÁLNÍ SPECIFIKA

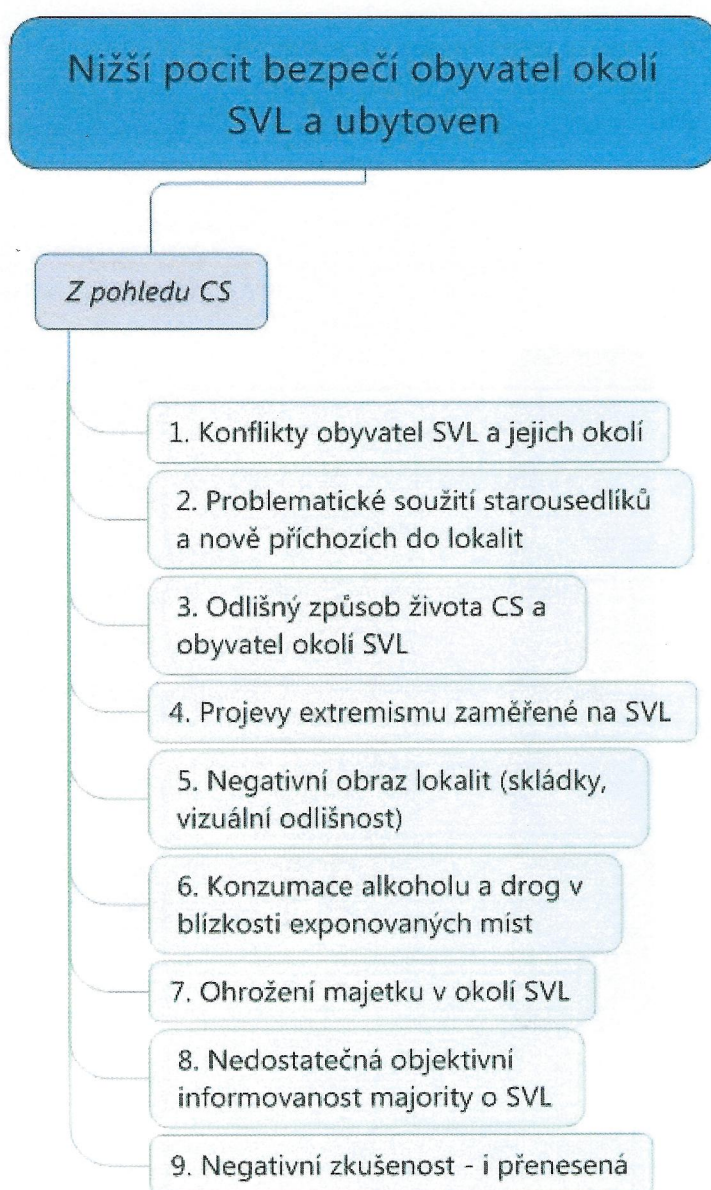
Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - majorita

na základě revize SPSZ priorit:

IV.1 Zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí

HLEDISKO PŘÍČIN_ CÍLOVÁ SKUPINA

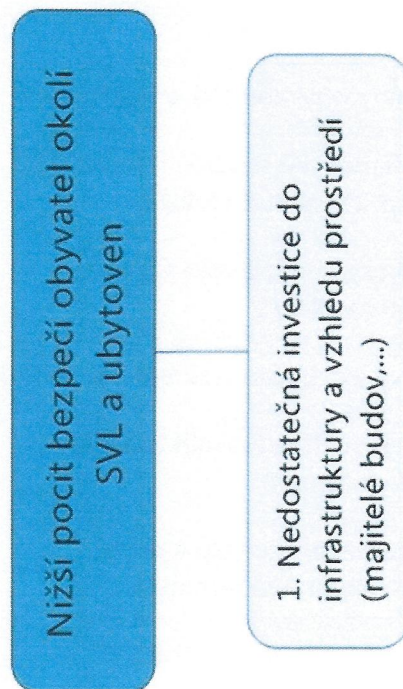

Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - majorita na základě revize SPSZ priorit:

IV.1 Zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí

HLEDISKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

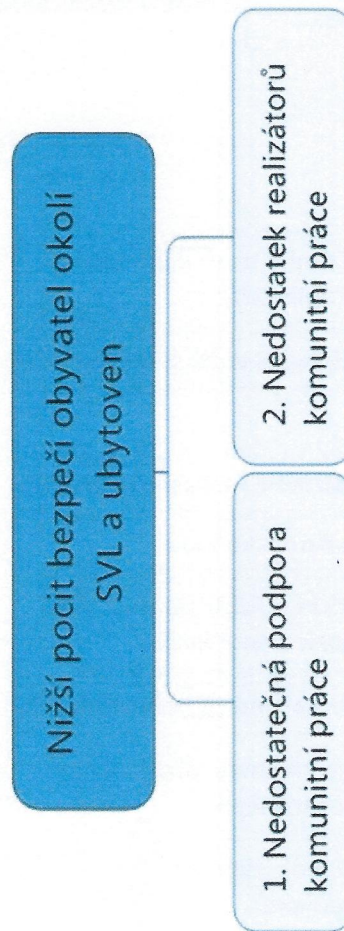
Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - majorita

na základě revize SPSZ priorit:

IV.1 Zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí

HLEDISKO PŘÍČIN - LOKÁLNÍ HLEDISKO

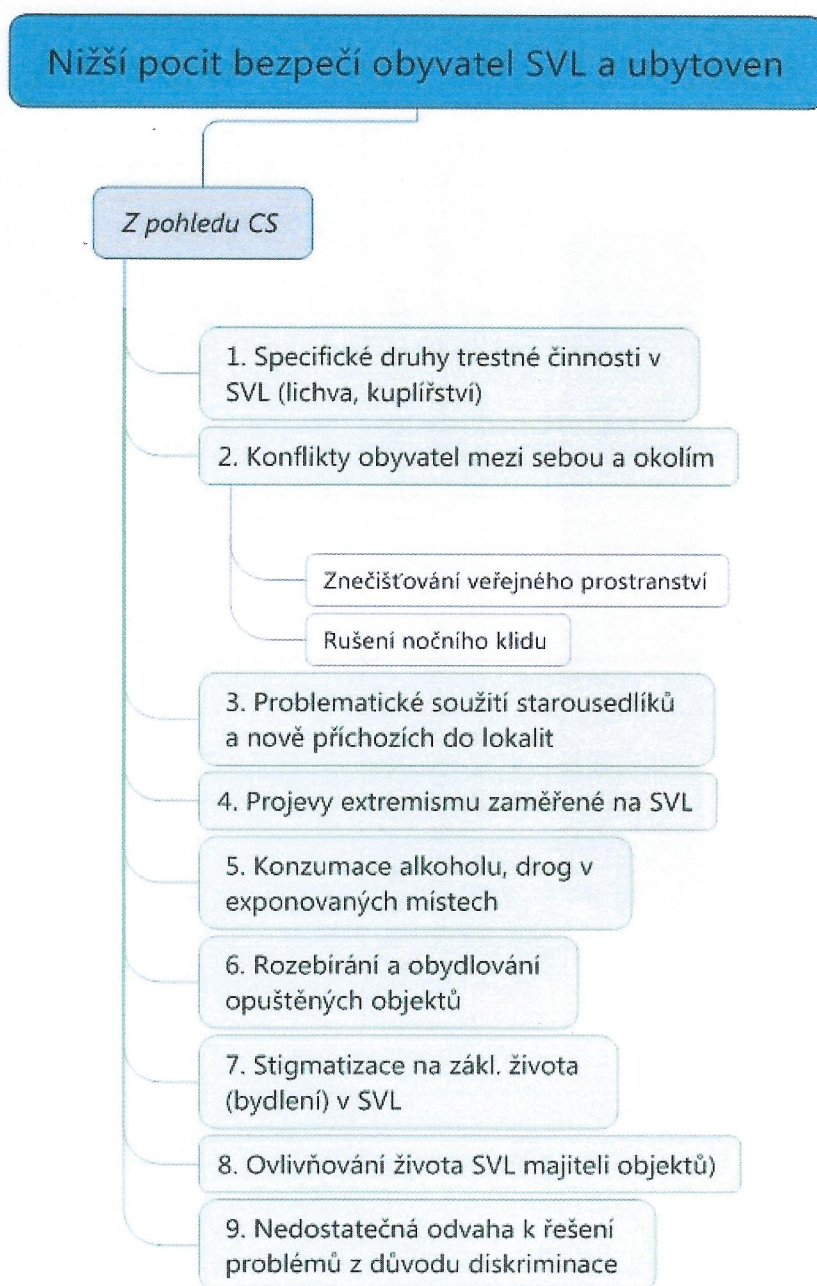

Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - minorita
na základě revize SPSZ priorit:

IV.1 Zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí

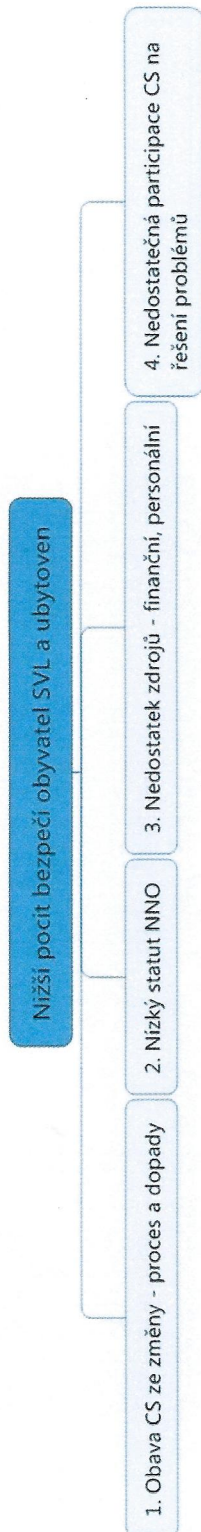
HLEDISKO PŘÍČIN_ CÍLOVÁ SKUPINA

Pracovní skupina Prevence rizikového chování
Jádrový problém: Nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - minorita
na základě revize SPSZ priorit:

IV.1 Zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí

HLEDISKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

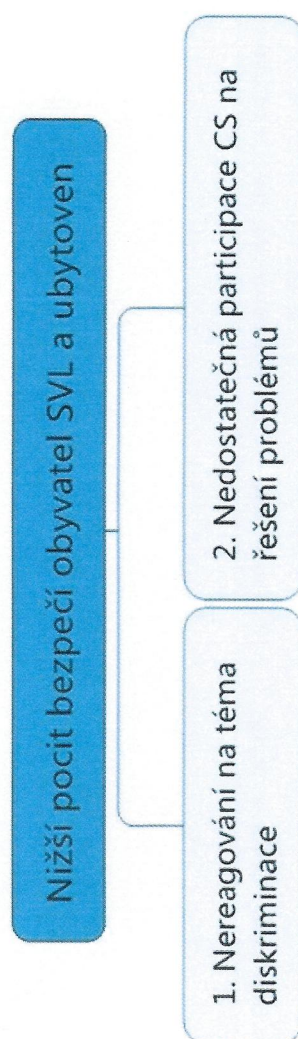
Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Nižší pocit bezpečí obyvatel okolí SVL a ubytoven - minorita

na základě revize SPSZ priorit:

IV.1 Zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí

HLEDISKO PŘÍČIN - LOKÁLNÍ HLEDISKO

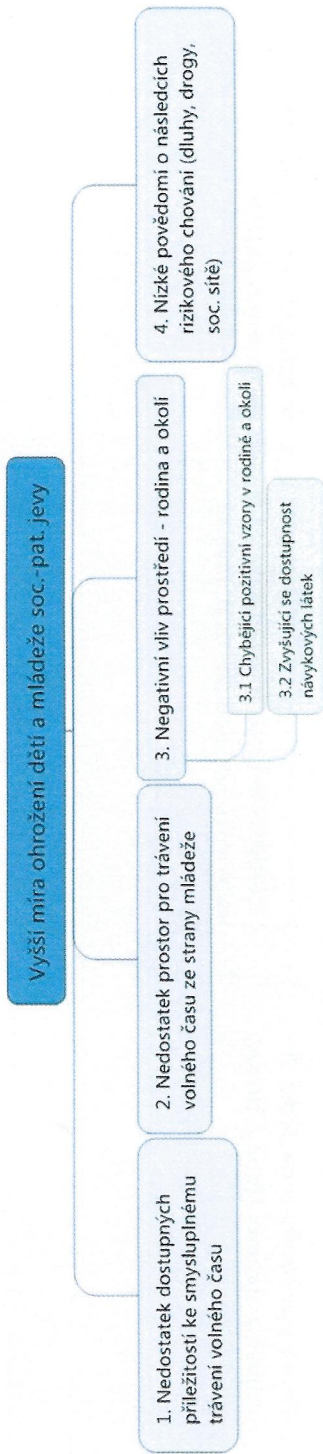

Pracovní skupina Prevence rizikového chování
Jádrový problém: Vyšší míra ohrožení dětí a mládeže soc.-pat. Jevy

na základě revize SPSZ, priorit:

IV.2 Podpora výchovně vzdělávacích programů a volnočasových aktivit pro rizikové děti a mládež

HLEDISKO PŘÍČIN_ CÍLOVÁ SKUPINA

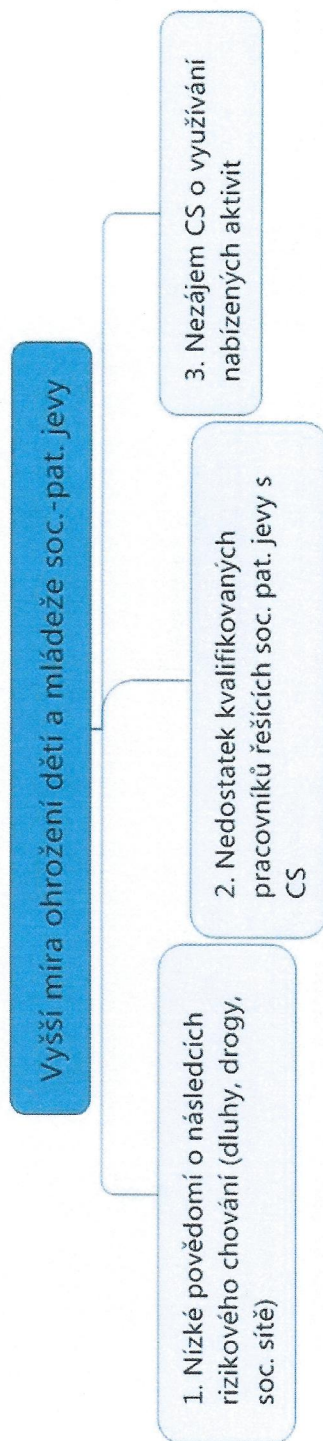
Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Vyšší míra ohrožení dětí a mládeže soc.-pat. Jevy

na základě revize SPSZ priorit:

IV.2 Podpora výchovně vzdělávacích programů a volnočasových aktivit pro rizikové děti a mládež

HLEDISKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Vyšší míra ohrožení dětí a mládeže soc.-pat. Jevy

na základě revize SPSZ priorit:

IV.2 Podpora výchovně vzdělávacích programů a volnočasových aktivit pro rizikové děti a mládež

HLEDISKO PŘÍČIN - LOKÁLNÍ HLEDISKO

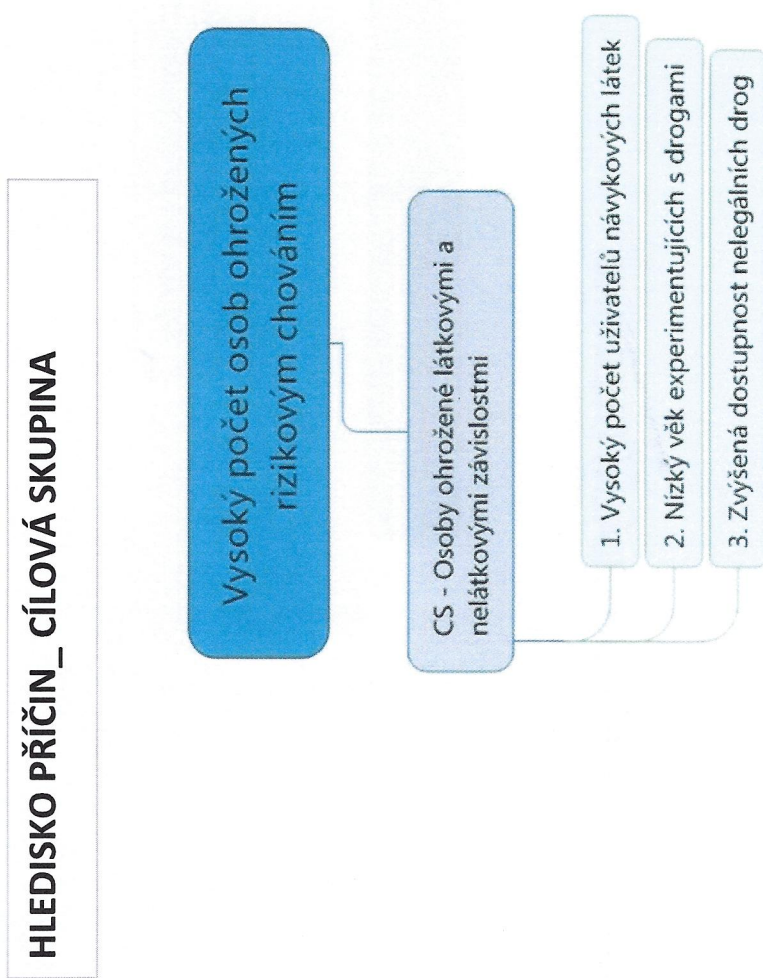
Vyšší míra ohrožení dětí a mládeže soc.-pat. jevy

1. Nejednotná postup škol při využívání preventivních aktivit

Pracovní skupina Prevence rizikového chování

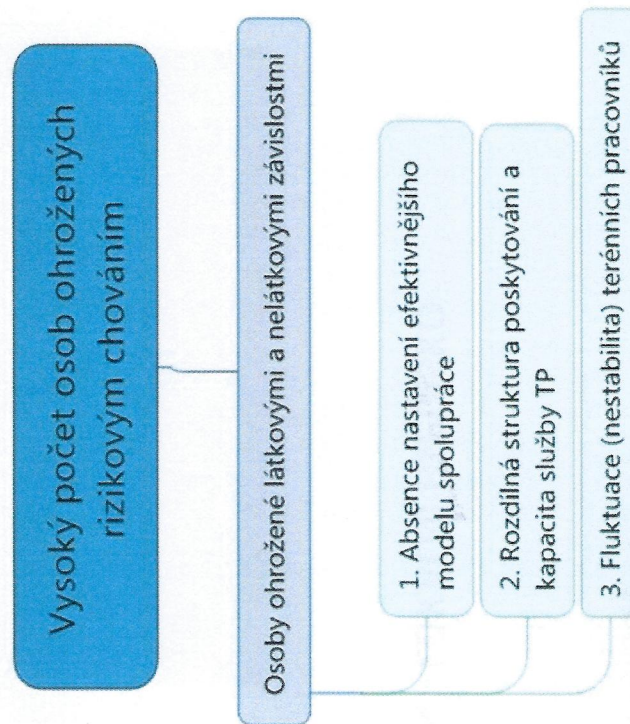
Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - závislosti na základě revize SPSZ priorit:

IV. Zmírňování rizik návykového chování

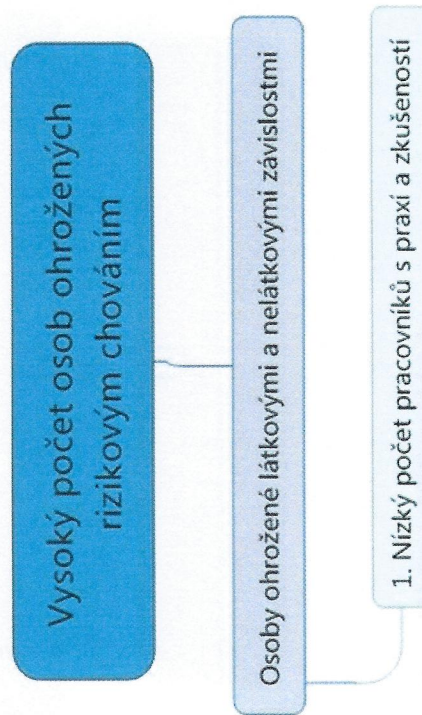
Pracovní skupina Prevence rizikového chování
Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - závislosti
na základě revize SPSZ priorit:
IV. Zmírňování rizik návykového chování

HLEDISKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

Pracovní skupina Prevence rizikového chování
Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - závislosti
na základě revize SPSZ priorit:
IV. Zmírňování rizik návykového chování

HLEDISKO PŘÍČIN - LOKÁLNÍ HLEDISKO

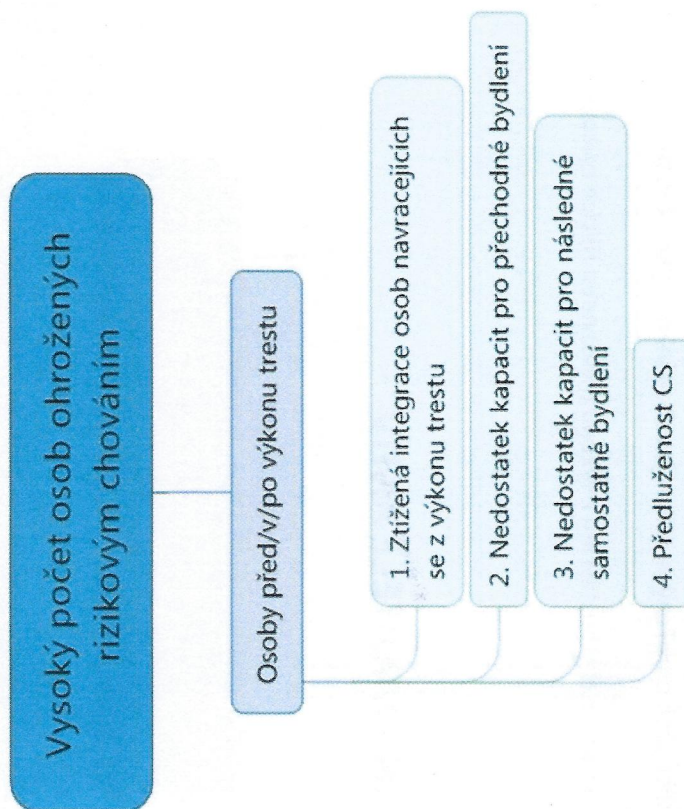
Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - výkon trestu

na základě revize SPSZ priorit:

IV. Podpora integračních aktivit pro osoby po návratu z výkonu trestu nebo žijících rizikovým způsobem života

HLEDISKO PŘÍČIN_CÍLOVÁ SKUPINA

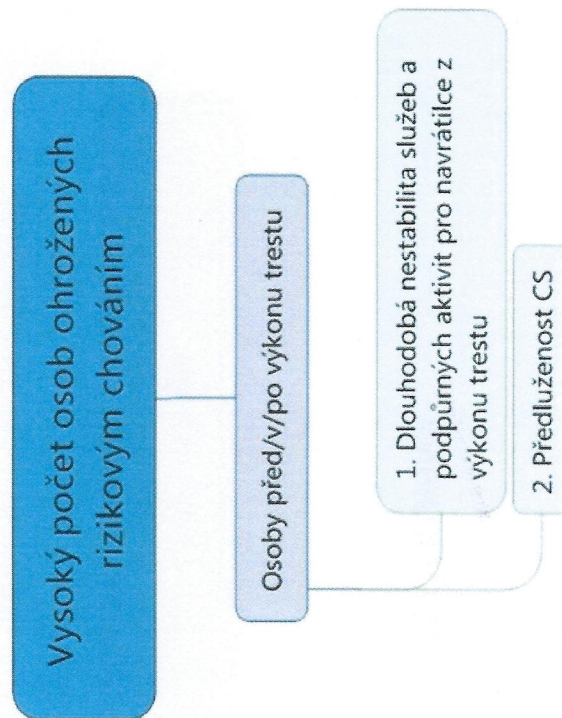

Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - výkon trestu na základě revize SPSZ priorit:

IV. Podpora integračních aktivit pro osoby po návratu z výkonu trestu nebo žijících rizikovým způsobem života

HLEDISKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

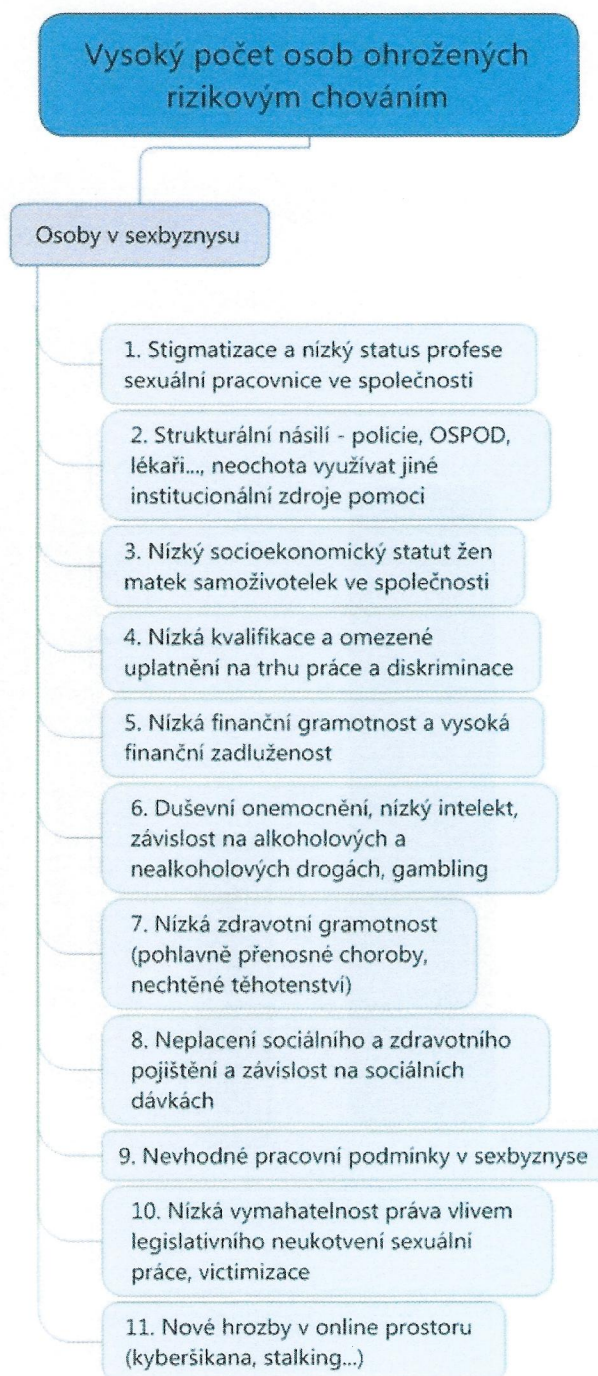
Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - sexbyznys

na základě revize SPSZ priorit:

IV. Podpora integračních aktivit pro osoby po návratu z výkonu trestu nebo žijících rizikovým způsobem života

HLEDISKO PŘÍČIN_ CÍLOVÁ SKUPINA

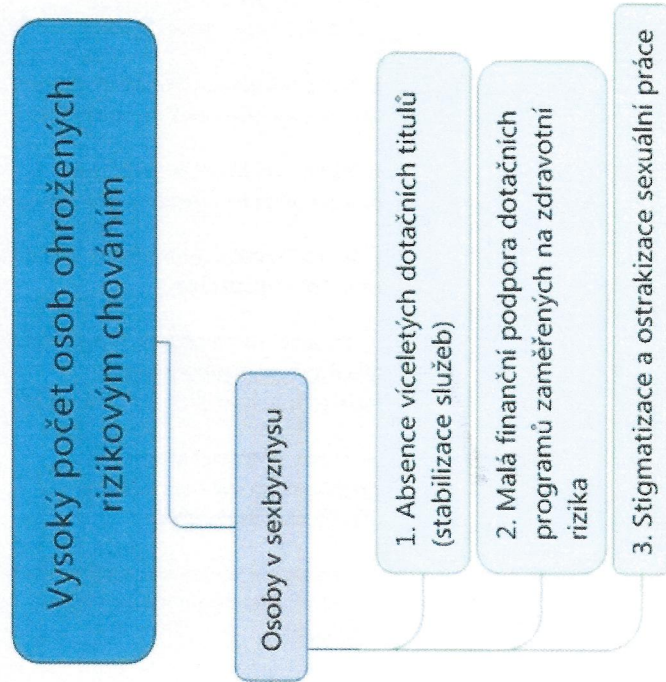

Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - sexbyznys na základě revize SPSZ priorit:

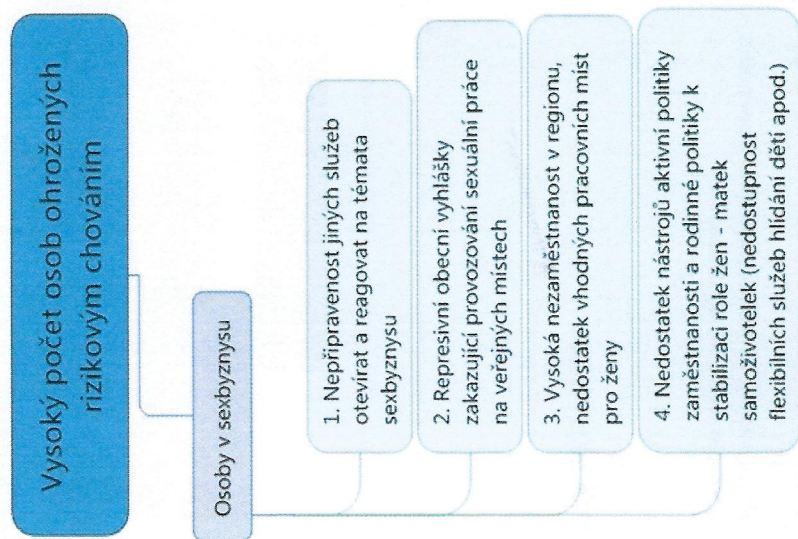
IV. Podpora integračních aktivit pro osoby po návratu z výkonu trestu nebo žijících rizikovým způsobem života

HLEDISKO PŘIČIN - MAJITELÉ AKTIV

Pracovní skupina Prevence rizikového chování
Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených rizikovým chováním - sexbyznys
na základě revize SPSZ priorit:
IV. Podpora integračních aktivit pro osoby po návratu z výkonu trestu nebo žijících rizikovým způsobem života

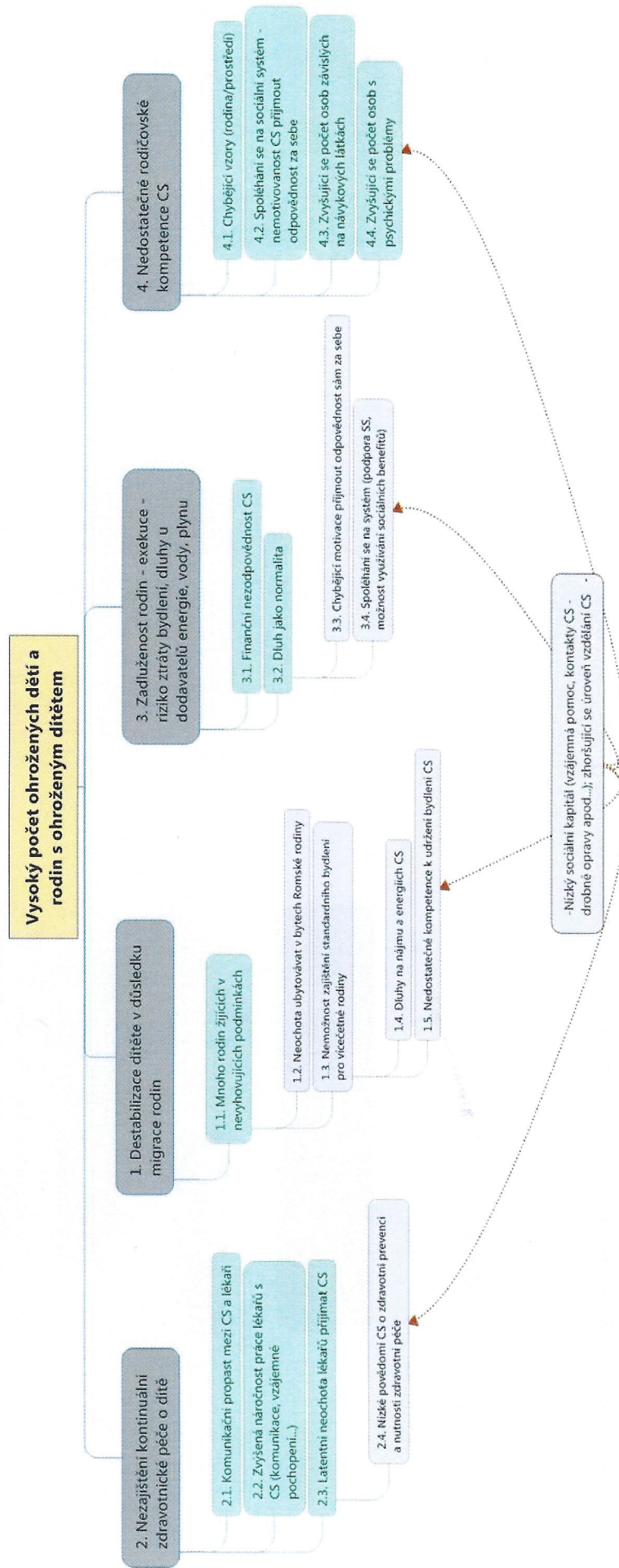
HLEDISKO PŘÍČIN - LOKÁLNÍ HLEDISKO

Pracovní skupina Rodina a zdraví
Jádrový problém: Vysoký počet ohrožených dětí a rodin s ohroženým dítětem
na základě revize SPŠZ priorit:

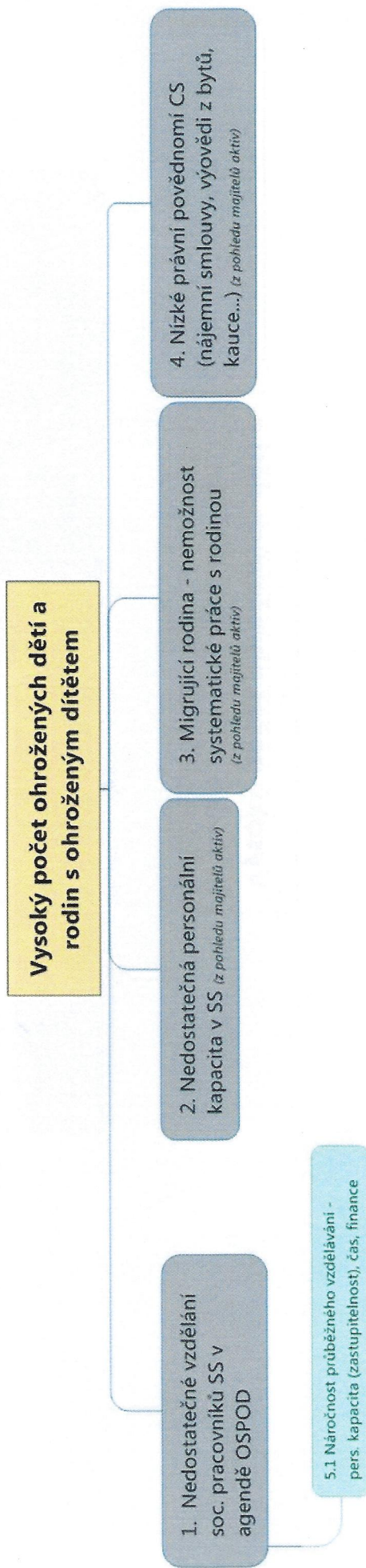
- V.1 Adresná podpora rodin znevýhodněných v naplňování rodičovských práv a povinností
- V.4 Vytvoření koncepce rodinné politiky ve statutárním městě Ostrava

HLEDISKO PŘÍČIN_ CÍLOVÁ SKUPINA

Pracovní skupina Rodina a zdraví
Jádrový problém: vysoký počet ohrožených dětí a rodin s ohroženým dítětem
na základě revize SPSZ priorit:
V.1 Adresná podpora rodin znevýhodněných v naplňování rodičovských práv a povinností
V.4 Vytvoření koncepce rodinné politiky ve statutárním městě Ostrava

HLEDISKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

Pracovní skupina Rodina a zdraví

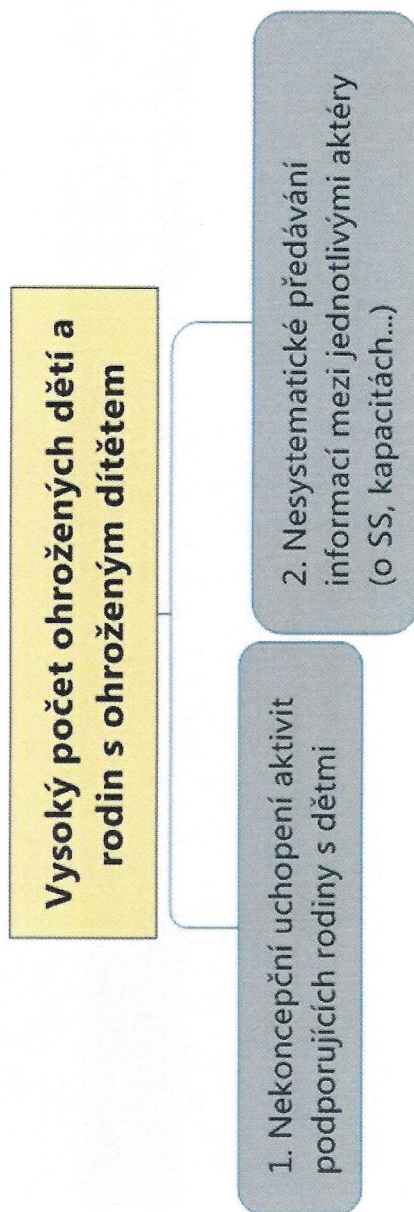
Jádrový problém: Vysoký počet ohrožených dětí a rodin s orhoženým dítětem

na základě revize SPSZ priorit:

V.1 Adresná podpora rodin znevýhodněných v naplňování rodičovských práv a povinností

V.4 Vytvoření koncepce rodinné politiky ve statutárním městě Ostrava

HLEDISKO PŘIČIN - LOKÁLNÍ HLEDISKO

Pracovní skupina Rodina a zdraví

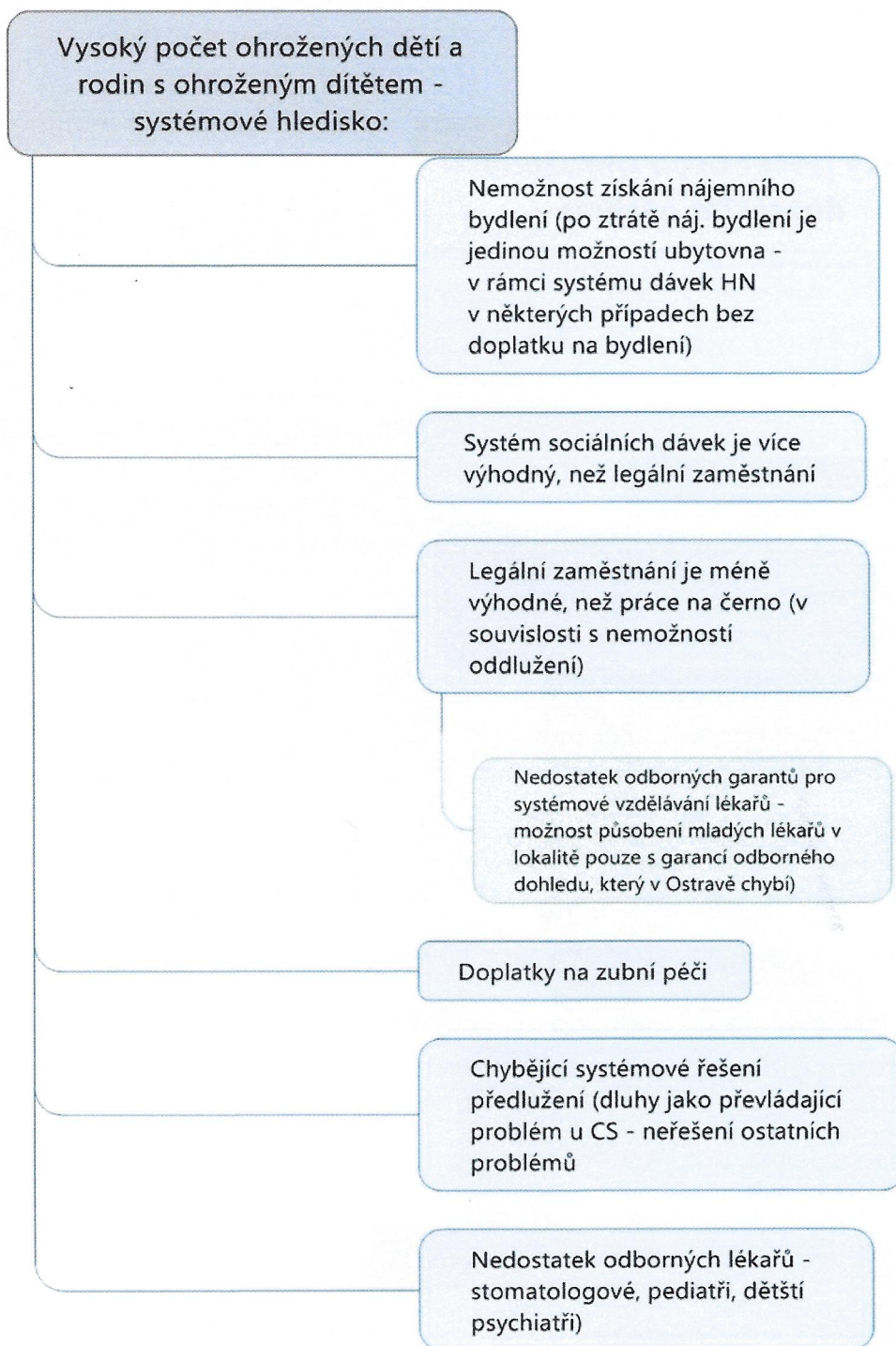
Jádrový problém: vysoký počet ohrožených dětí a rodin s ohroženým dítětem

na základě revize SPSZ priorit:

V.1 Aresná podpora rodin znevýhodněných v naplňování rodičovských práv a povinností

V.4 Vytvoření koncepce rodinné politiky ve statutárním městě Ostrava

HLEDISKO PŘÍČIN - SYSTÉM

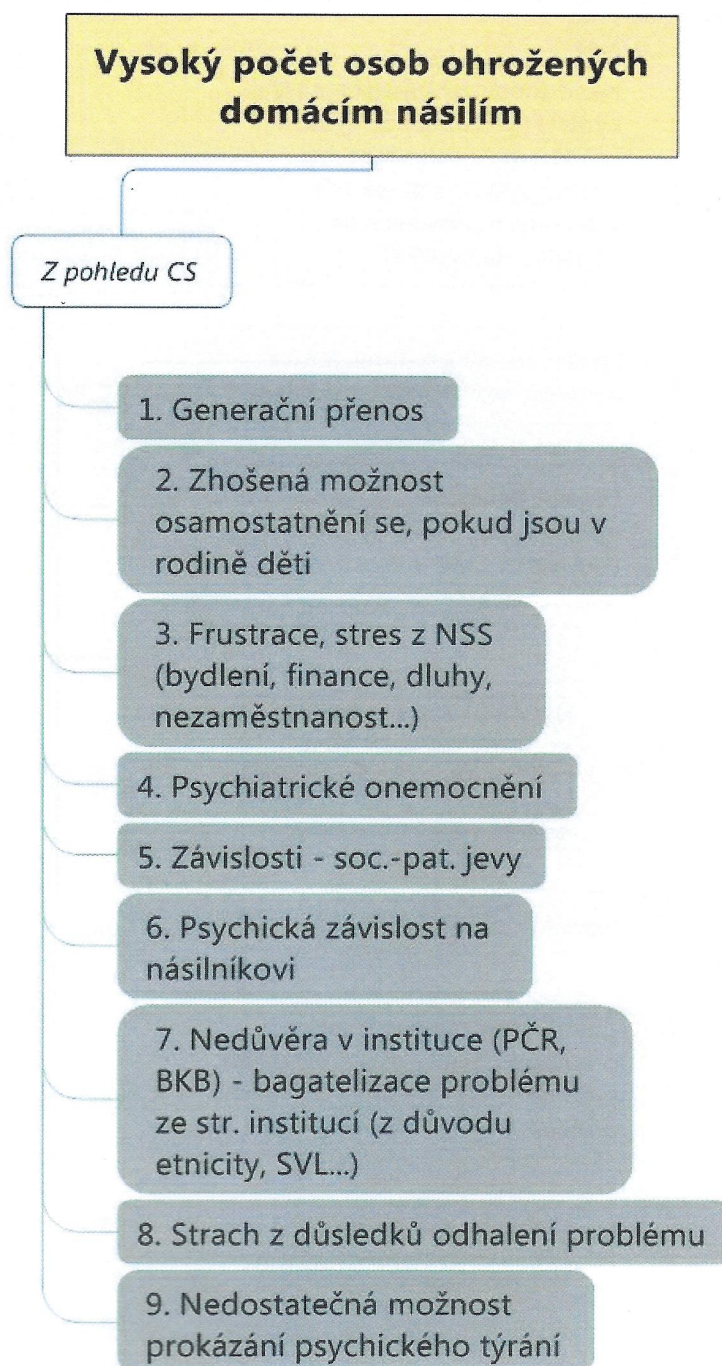

Pracovní skupina Prevence rizikového chování

Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených domácím násilím
na základě revize SPSZ priorit:

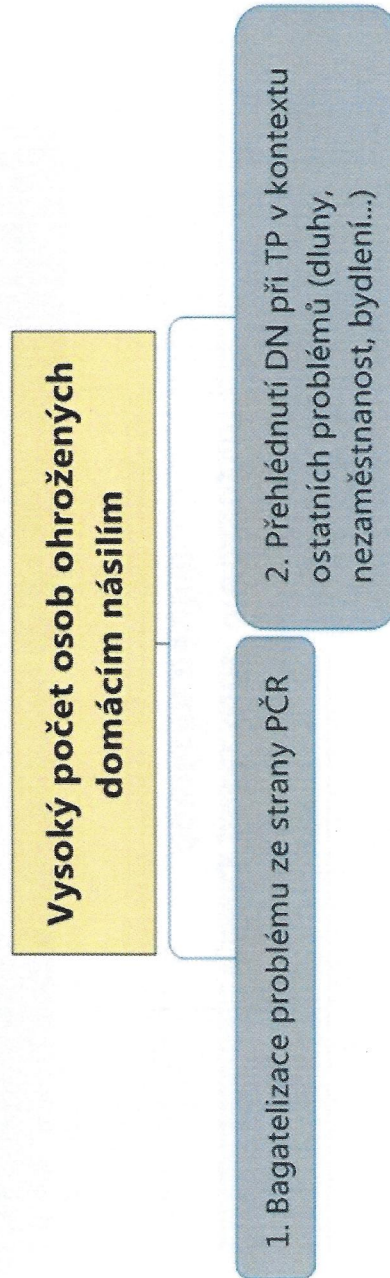
V.2 Podpora aktivit přispívajících k řešení problematiky domácího násilí

HLEDISKO PŘÍČIN_CÍLOVÁ SKUPINA

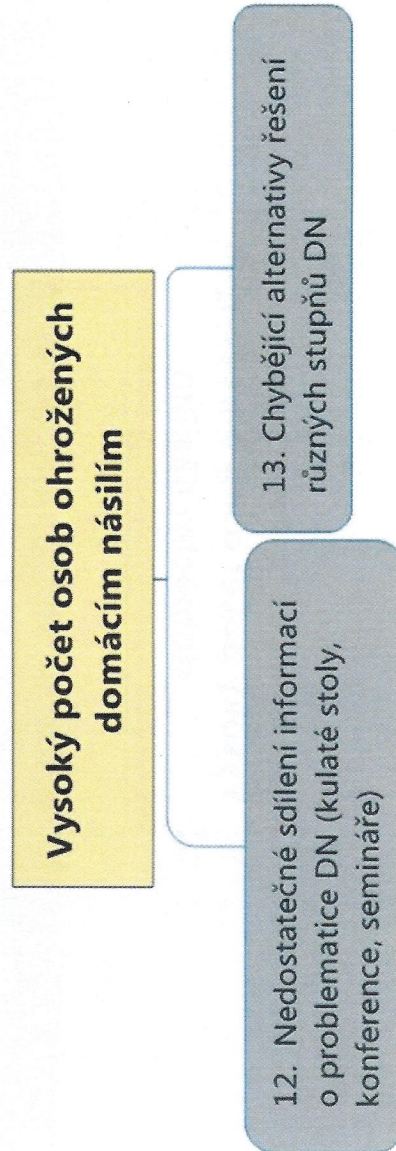
Pracovní skupina **Prevence rizikového chování**
Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených domácím násilím
na základě revize SPSZ priorit:
V.2 Podpora aktivit přispívajících k řešení problematiky domácího násilí

HLEDISKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

Pracovní skupina Prevence rizikového chování
Jádrový problém: Vysoký počet osob ohrožených domácím násilím
na základě revize SPSZ priorit:
V.2 Podpora aktivit přispívajících k řešení problematiky domácího násilí

HLEDISKO PŘÍČIN - LOKÁLNÍ HLEDISKO

Pracovní skupina Rodina a zdraví

Jádrový problém: Nízká motivovanost CS k péči o vlastní zdraví

na základě revize SPSZ priorit:

V.3 Zvýšení finanční gramotnosti rodin a jednotlivců ohrožených sociálním vyloučením

HLEDISKO PŘÍČIN_ CÍLOVÁ SKUPINA

Nízká motivovanost CS k péči o vlastní zdraví

1. Zdraví a prevence jsou u CS marginálními tématem

2. Špatné vzory v rodině (nezdavý životní styl rodiny)

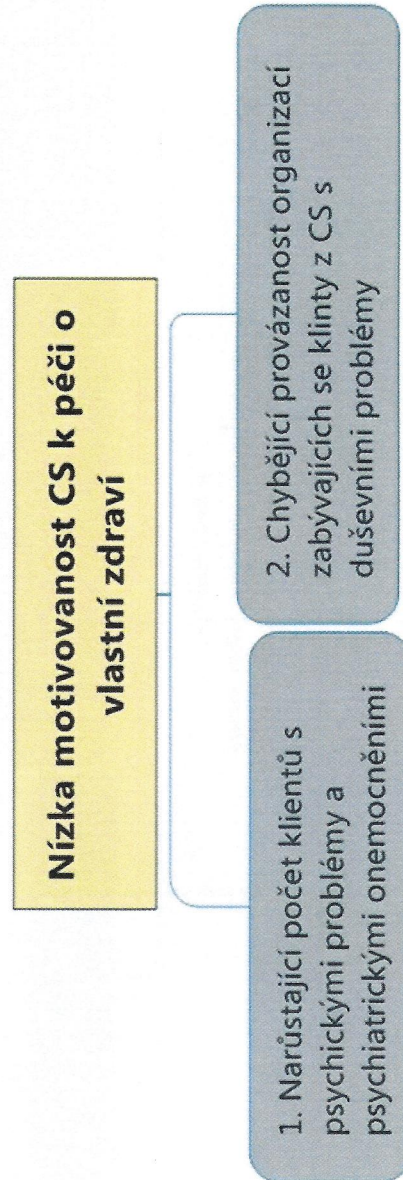
3. Přenos odpovědnosti na ostatní (lékaři, sociálně - zdravotní pracovníci)

4. Existence bariér: komunikace s lékaři, předsudky, negativní zkušenost, časová prodleva (dlouhé objednací lhůty), strach z bolesti, diagnózy, odloučení od rodiny

5. Specifické problémy u vícečetných rodin - doprava a logistika, nemocnost a více diagnóz, nevhodné bydlení ...

Pracovní skupina Rodina a zdraví
Jádrový problém: nízká motivovanost CS k péči o vlastní zdraví
na základě revize SPSZ priorit:

HLEDISKO PŘÍČIN - MAJITELÉ AKTIV

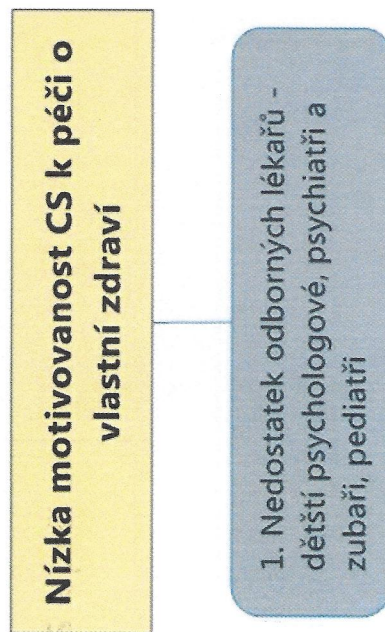
Pracovní skupina Rodina a zdraví

Jádrový problém: nízká motivovanost CS k péči o vlastní zdraví

na základě revize SPSZ priorit:

V.3 Zvýšení finanční gramotnosti rodin a jednotlivců ohrožených sociálním vyloučením

HLEDISKO PŘIČIN - LOKÁLNÍ HLEDISKO

Příloha č. 40 - Přehled čerpání ze zdrojů Integrovaného operačního programu (IROP) pro SVL

Podmínky čerpání finančních zdrojů z dotačního titulu IROP pro sociálně vyloučené lokality vyžaduje specifickou přílohu (viz níže), která nabízí základní přehled využitých prostředků během platnosti SPSZ. Celkem bylo podpořeno 12 projektů. Z daných zdrojů byly podpořeny, v souladu s cíli SPSZ, tyto oblasti:

- infrastruktura rozvoje sociálních služeb – 7 projektů, čerpáno 92 472 399 Kč,
- sociální bydlení – 2 projekty, čerpáno 19 178 741 Kč,
- budování komunitního centra – 2 projekty, čerpáno 23 037 239 Kč.

Podrobnější informace k jednotlivým projektovým žádostem lze získat prostřednictvím zadání čísla projektu.

Rozvoj sociálních služeb v SVL (výzva č. 30)

Název projektu	Číslo projektu	Realizátor	Výše dotace	Zahájení realizace	Ukončení realizace
Rozvoj a optimalizace sociálních služeb v Charitním domě sv. Benedikta Labre pro lidi bez domova	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002234	Charita Ostrava	14 428 864,48 Kč	1.1.2016	31.12.2020
Dům sociálních služeb SPOLEČNĚ-JEKHETANE	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002364	SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o.p.s.	7 002 557,55 Kč	1.1.2016	31.12.2020
Noclehárna a nízkoprahové denní centrum Armády spásy v Ostravě	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002230	Armáda spásy v České republice, z. s.	36 606 072,13 Kč	1.1.2016	31.12.2020
Zvýšení kapacity uživatelů sociální služby chráněného bydlení Charity sv. Alexandra	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002178	Charita sv. Alexandra	1 401 650,00 Kč	1.1.2016	31.12.2020
Stavební úpravy Azylového zařízení na ulici Vřesinská 2230/5	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002303	Centrum sociálních služeb Poruba, p. o.	6 820 619,30 Kč	1.1.2016	31.12.2020
Adaptace objektu na "Domovinku" a zázemí pro terénní služby	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002276	Diakonie ČCE - středisko v Ostravě	18 505 317,93 Kč	1.1.2016	31.12.2020
S automobily do terénu	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002236	Diecézní charita ostravsko-opavská	5 732 680,50 Kč	1.1.2016	31.12.2020
Mobilitou a vybaveností ke kvalitnější sociální službě	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002346	Vzájemné soužití, o.p.s.	1 974 638,65 Kč	1.8.2016	30.11.2018

Sociální bydlení pro SVL (výzva č. 35)

Název projektu	Číslo projektu	Realizátor	Výše dotace	Zahájení realizace	Ukončení realizace
Dům sociálního bydlení na Sirotcí 765/45a v Ostravě	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_033/0003058	CENTROM RDV z. s.	9 567 418,10 Kč	1.1.2016	31.12.2018
Rekonstrukce objektu pro sociální bydlení	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_033/0002996	Diecézní charita ostravsko-opavská	9 611 323,15 Kč	1.1.2016	31.12.2018

Rozvoj infrastruktury komunitních center v SVL (výzva č. 39)

Název projektu	Číslo projektu	Realizátor	Výše dotace	Zahájení realizace	Ukončení realizace
Komunitní centrum - Všichni spolu	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_052/0002264	statutární město Ostrava	17 000 000,00 Kč	1.1.2016	31.12.2020
Komunitní centrum v Ostravě-Michálkovicích	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_052/0002458	statutární město Ostrava	6 037 239,75 Kč	1.1.2016	31.12.2020